

PRZEWODNIK

ŚNIEŻNE TRASY PRZEZ LASY...

narciarstwo biegowe
Beskid Niski

PRACA ZBIOROWA

Przy powstaniu przewodnika pracowali:

**Jerzy Jucha, Janusz Lewek, Stefan Maryńczak,
Zdzisław Musiał, Bogdan Niedziela, Tomasz Nowak,
Marcin Wójcik, Małgorzata Żerańska Lewek, Jacek Żerański**

Zdjęcia:

**Janusz Lewek, Bogdan Niedziela, Hubert Szpyrka,
Maciej Trybus, Bartłomiej Wadas**

Opracowanie map:

Krzysztof Szufnara

Koncepcja, projekty graficzne, redakcja:

Izabela Lewek

Skład:

Konrad Korona

Korekta:

Danuta Świerk-Maryńczak, Stefan Maryńczak

ŚNIEŻNE TRASY PRZEZ LASY...

Małopolska

Projekt zrealizowano przy wsparciu finansowym
Województwa Małopolskiego w ramach konkursu ofert
z turystyki pn. Małopolska Gościinna.

Wydawca:

Stowarzyszenie Rozwoju Sołectwa Krzywa

Krzywa 2014

Spis treści

1. Stowarzyszenie Rozwoju Sołectwa Krzywa	4
2. Skąd pomysł na trasy do turystyki narciarskiej	4
3. Struktura i oznakowanie	6
3.1. Opis	6
3.2. Znaki i tablice	9
4. Umiejscowienie	12
5. Garstka wiadomości o omawianym obszarze	13
5.1. Gorlice	13
5.2. Sękowa	14
5.3. Bartne	14
5.4. Pętna	15
5.5. Krzywa	16
5.5.1. Banica	16
5.5.1. Jasionka	16
5.6. Wołowiec	17
5.7. Nieznajowa	17
5.8. Czarne	18
5.8.1. Długie	19
5.9. Radocyna	19
6. Gdzie można zanoćować na obszarze „Śnieżnych tras”	20
7. Bezpieczeństwo	21
7.1. Dekalog	21
7.2. Regulamin korzystania ze szlaków narciarskich	22
8. Dla początkujących i mało zaawansowanych	24
Schemat szlaków narciarskich „Śnieżne Trasy przez Lasy”	27
Trasa 1-2, Przełęcz Małastowska – Wirchne	28
Trasa 2-3, Wirchne – Zawiersza	32
Trasa 2-5, Wirchne – Banica	36
Trasa 3-4, Zawiersza – Pod Dziamerą	42
Trasa 3-10, Zawiersza – Pętna Cerkiew	46
Trasa 4-5, Pod Dziamerą – Banica	50
Trasa 4-7, Pod Dziamerą – Wypał	54
Trasa 5-6, Banica – Gościńiec Banica	58
Trasa 5-22, Banica – Pod Kamiennym Wierchem	62

Trasa 6-7, Gościńiec Banica – Wypał	66
Trasa 6-8, Gościńiec Banica – Kanada	70
Trasa 7-8, Wypał – Kanada	74
Trasa 8-9, Kanada – Wołowiec	78
Trasa 9-19, Wołowiec – Wołowiec Cerkiew	82
Trasa 9-20, Wołowiec – Pod Mareszką	86
Trasa 11-12, Radocyna – Długie	90
Trasa 11-13, Radocyna – Czarna	92
Trasa 11-23, Radocyna – Wyszowatka	96
Trasa 12-16, Długie – Sucha	102
Trasa 12-23, Długie – Wyszowatka	106
Trasa 13-14, Czarna – Pod Bukiem	110
Trasa 13-15, Czarna – Jasionka	112
Trasa 14-15, Pod Bukiem – Jasionka	116
Trasa 14-16, Pod Bukiem – Sucha	118
Trasa 15-22, Jasionka – Pod Kamiennym Wierchem	122
Trasa 16-17, Sucha – Spetzły Las	126
Trasa 17-18, Spetzły Las – Nad Nieznajową	128
Trasa 17-18, Spetzły Las – Nad Nieznajową	130
Trasa 18-19, Nad Nieznajową – Wołowiec Cerkiew	136
Trasa 19-20, Wołowiec Cerkiew – Pod Mareszką	140
Trasa 20-21, Pod Mareszką – Bartne	144
Trasa 22-24, Pod Kamiennym Wierchem – Krzywa Cerkiew	148
Wielka Zielona Pętla	150
Trasy sportowe	153
Bibliografia	154

Najwięcej o trasach biegowych i turystyce narciarskiej
w Gminie Sękowa dowiesz się odwiedzając stronę internetową:
www.snieznetrasy.pl

Podajemy też adres internetowy Stowarzyszenia Rozwoju
Sołectwa Krzywa – twórcy sieci narciarskich szlaków biegowych
i turystyki narciarskiej „Śnieżne Trasy przez Lasy”:
www.krzywa.w.of.pl

1. Stowarzyszenie Rozwoju Sołectwa Krzywa

Stowarzyszenie Rozwoju Sołectwa Krzywa zostało założone latem 2001 roku z myślą o dzieciach i młodzieży mieszkających w dawnym PGR w Krzywej i Jasionce w gminie Sękowa (pow. gorlicki). Są to najdalej na południe wysunięte, najsłabiej zaludnione górskie tereny gminy.

W pierwszych latach działalności Stowarzyszenie koncentrowało się na ofercie dla dzieci tak, aby miały dostęp do oferty edukacyjnej jaką mają rówieśnicy w dużych miastach. Prowadziliśmy i prowadzimy szereg zajęć świetlicowych (angielski, informatyka, taniec, plastyka, muzyka). Organizujemy warsztaty prowadzone przez instruktorów i artystów z całej Polski i zza granicy (filmowe, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie, ceramiczne), których efektem są trzy wydane do tej pory przez nasze stowarzyszenie albumy i liczne wystawy. Jeździmy na wernisaże i wycieczki krajoznawcze. Od kilku lat zajmujemy się także ochroną środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego, między innymi poprzez konserwację i zabezpieczanie zabytkowych krzyży i kapliczek w Dolinie Nieznajowej. **Z myślą o rozwoju turystyki stworzyliśmy 80-kilometrową sieć szlaków narciarstwa biegowego w gminie Sękowa.**

Od początku naszego istnienia otrzymujemy wsparcie rzeczowe i finansowe od osób prywatnych oraz rozmaitych instytucji i fundacji, a wśród nich od Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży, Fundacji J&S Pro Bono Poloniae, Fundacji Bankowej im. Leopolda Kronenberga, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, Starostwa Powiatowego w Gorcach, Urzędu Gminy Sękowa, Fundacji Wspomagania Wsi. Jako organizacja pożytku publicznego korzystamy także z 1% odpisu od podatku osób prywatnych.

2. Skąd pomysł na trasy do turystyki narciarskiej

1. Zanieczyszczenia środowiska, siedzący tryb życia powodują, że znacznie wzrosła liczba osób z chorobami układu krążenia i układu aparatu ruchowego.

Jednocześnie coraz więcej ludzi rozumie, że doskonałym antidotum na te dolegliwości jest aktywność fizyczna.

Jedną z form tej aktywności jest narciarstwo biegowe i turystyka narciarska.

Narciarstwo biegowe należy do najlepszych dyscyplin sportowych pod względem rozwoju ogólnej wydolności fizycznej. Podczas jego uprawiania dochodzi do aktywnej pracy kończyn dolnych i górnych oraz całego tułowia. Rozwijają równomiernie wszystkie mięśnie i ćwiczy zmysł równowagi. Jest doskonałym sposobem na relaks na świeżym powietrzu, korzystnie wpływa na poprawę stanu zdrowia i wzrost wydolności fizycznej.

A zatem nie ma lepszej dyscypliny sportu do uprawiania w warunkach zimowych.

2. Ukształtowanie terenu – łagodne zbocza Beskidu Niskiego doskonale nadają się do uprawiania narciarstwa biegowego, turystyki narciarskiej zarówno na nartach biegowych, śladowych jak i backcountry. Wspólna sceneria zimowa dostarcza wielu miłych wrażeń, a cisza i spokój ukoi każde skołatanne nerwy.
3. Olbrzymie lasy i mała gęstość zaludnienia:
  - ponad 80 % obszaru to lasy w większości iglaste, które są bardzo korzystne dla układu oddechowego człowieka. Stanowią tzw. zielone płuca naszego regionu. Należą głównie do Nadleśnictwa Gorlice.
  - na obszarze ok. 100 km² (miejscowości Radocyna, Czarne, Długie, Jasionka, Krzywa, Wołowiec, Pętna) zamieszkuje jedynie kilkaset osób (bardzo mała gęstość zaludnienia: od kilku do 0,3 osoby na 1 km²). Z tego też względu są to obszary dziewiczej przyrody i niczym nie zmaćconej ciszy.
4. Doskonałe warunki śniegowe wynikające z dwóch czynników.
  - Większość tras położona jest na wysokości od 600 -:- 800 m n.p.m.
  - Trasy przechodzą grzbietami pasm górskich Beskidu Niskiego. Śnieg zwykle leży tutaj od grudnia do początku kwietnia. W sytuacji, gdy na niższych położonych terenach brak śniegu, tutaj występuje go wystarczająco dużo do uprawiania turystyki narciarskiej. Stąd w nazwa kompleksu tras „Śnieżne Trasy przez Lasy” (współautor nazwy – Andrzej Stasiuk – pisarz).

Projekt „Śnieżne Trasy przez Lasy” (nazywany często skrótowo „Śnieżne Trasy”) powstał jako wspólna inicjatywa członków Stowarzyszenia, właścicieli okolicznych gospodarstw agroturystycznych oraz miłośników narciarstwa śladowego z Gorlic i Gminy Sękowa. W wyniku blisko 2-letnich starań, uzgodnień z Lasami Państwowymi, Urzędem Gminy Sękowa, Starostwem Powiatowym w Gorlicach, innymi instytucjami oraz prywatnymi właścicielami gruntów, powstał projekt, w wyniku którego wytyczono i oznakowano 3 trasy sportowe (2; 3; 5 km) oraz ponad 80 km tras do narciarstwa śladowego. Są to szlaki do turystyki narciarskiej, przebiegające urokliwymi drózkami i ścieżkami leśnymi oraz nie mniej atrakcyjnymi łąkami i terenami przyległymi do lasów z pięknymi panoramami na pasma Beskidu Niskiego, Sądeckiego, a przy szczególnej pogodzie nawet Tatr. Umożliwiają one dotarcie na nartach do ciekawych miejsc – wyludnionych wiosek łemkowskich, starych cmentarzy, cerkwi, unikalnych kapliczek i krzyży kamiennych.

3. Struktura i oznakowanie

3.1 Opis

Oznakowanie sieci szlaków, dla zachowania jedności, oparte zostało na sposobie znakowania szlaków narciarskich opracowanym przez Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze, chociaż nie jest w 100 % identyczne.

Znaki informujące o przebiegu szlaku dzielą się na: informacyjne (podstawowe, znaki skrętu, kierunkowskazy, drogowskazy), znaki ostrzegawcze (nierówności terenu, niebezpieczny odcinek szlaku, stromy zjazd, STOP zdejmij narty), tablice informacyjne (umieszczone w najważniejszych punktach węzłowych szlaku).

Znaki informacyjne składają się z trzech przylegających do siebie poziomych pasków, umieszczanych na drzewach lub tyczkach kierunkowych (ustawianych w terenie otwartym). Dwa zewnętrzne paski są barwy pomarańczowej, natomiast środkowy jest koloru zielonego, niebieskiego lub czerwonego. Jego barwa oznacza kolor szlaku.

Kolor szlaku nie ma żadnego związku z jego stopniem trudności.

Kierunkowskazy umieszczane są na tyczkach w miejscach, gdzie szlak skręca, a nie ma gdzie umieścić znaku skrętu.

Drogowskazy umieszczone są w punktach węzłowych.

Punkty węzłowe są to miejsca na szlaku, gdzie zaczyna się jakiś jego odcinek, następuje rozwidlenie lub skrzyżowanie szlaków. Jest ich w sumie 23.

Drogowskaz zawiera następujące informacje:

- logo Stowarzyszenia Rozwoju Sołectwa Krzywa
- nr punktu węzłowego (liczba w kółku)
- odległość, nazwę i nr następnego punktu węzłowego (czasami kilku kolejnych)
- strzałkę kierunkową z kolorem szlaku

Znaki ostrzegawcze występują w postaci trójkąta równobocznego skierowanego wierzchołkiem do góry, oprócz znaku „STOP zdejmij narty”, który ma wierzchołek skierowany do dołu. Obrzeże trójkąta ma kolor czerwony a wewnątrz wypełnione jest kolorem pomarańczowym. Na tym tle widnieje napis „STOP zdejmij narty” i liczba oznaczająca odległość w m lub km na jakiej należy poruszać się bez nart.

Na sieć szlaków składa się główna pętla o długości ~ 50 km, która oznaczona jest kolorem zielonym oraz szlaki łączące w kolorach niebieskim i czerwonym. Umożliwiają one wybór krótkich i średniodystansowych rozwiązań. W bezpośrednim sąsiedztwie Gościńca Banica wyznaczone są 3 pętle tras sportowych (1; 3 oraz 5 km). Trasy sportowe oznaczone są przy pomocy chorągiewek odpowiedniego koloru, umieszczonych na drewnianych niskich tyczkach:

- żółte – trasa o dł. 2 km
- niebieskie – trasa o dł. 3 km
- czerwone – trasa o dł. 5 km

Duża część tras do turystyki narciarskiej w okresie zimowym przygotowywana jest skuterem śnieżnym, a **trasy sportowe ubijane są systematycznie skuterem, a jeśli grubość pokrywy śnieżnej jest wystarczająca – ratrakami. Na trasach tych zakładane są również 2 tory do biegania stylem klasycznym.**

Na kilku trasach turystyki narciarskiej są bardzo strome zjazdy i są one poprzedzone znakiem „Stop. Zdejmij narty na odcinku ....m”. Takie same znaki ustawione są przed przekraczaniem dróg publicznych. Inne, trudniejsze odcinki zjazdów poprzedzone są znakami ostrzegawczymi:

„Niebezpieczny odcinek szlaku”, „Trudniejszy odcinek szlaku, wymagający zmniejszenia szybkości jazdy” oraz „Nierówności terenu”. W dwóch przypadkach fragmenty tras należy przebyć pieszo, ze względu na poruszenie się drogą publiczną (w Wołowcu oraz odcinek drogi pomiędzy punktami węzłowymi „12” i „23” tj. od mostku na Wisłocze do Przełęczy Długie). Informują o tym umieszczone w odpowiednich punktach tabliczki. Na niektórych trasach mogą być prowadzone okresowo prace leśne i wówczas specjalne tablice ostrzegawcze powiadomią nas o zakazie wstępu na dany odcinek.

Nie wszystkie odcinki tras turystyki narciarskiej dostępne są przez cały sezon. Zależy to od ilości opadów śniegu i temperatury oraz wysokości, na której przebiega dany odcinek szlaku.

O stanie i dostępności tras można się dowiedzieć z komunikatów na stronie internetowej Śnieżnych Tras

www.snieznetrasy.pl

Stowarzyszenie Rozwoju Sołectwa Krzywa organizuje w sezonie zimowym cykliczne imprezy, takie jak:

- „Puchar Pierwszego Śniegu”
- „Zbiegowisko”
- „Pięćdziesiątka bez Setki” i „Dwudziestkapiątka z Pięćdziesiątką”

O terminach i szczegółach tych imprez można dowiedzieć się ze strony internetowej „Śnieżnych Tras” o wyżej wymienionym adresie.

W kilku gospodarstwach agroturystycznych, które zlokalizowane są w pobliżu zielonego szlaku, można przenocować, zjeść, wypożyczyć sprzęt narciarski, uzyskać dokładne informacje o przebiegu tras, ich stanie i pokrywie śnieżnej. Te same informacje dostępne są na stronach internetowych tych gospodarstw (adresy stron podane w rozdziale „Noclegi”). W gospodarstwach agroturystycznych „Przystanek Magura” i „Gościńiec Banica” udzielana jest również nauka jazdy na nartach. Można tam również otrzymać mapę z oznakowanymi szlakami obszaru „Śnieżnych Tras”.

W kilku punktach węzłowych umieszczone zostały tablice z mapą sytuacyjną szlaków oraz ich regulaminem. **Na wszystkich punktach węzłowych umiejscowione są schematy szlaków narciarskich.**

3.2 Znaki i tablice

Znaki określające przebieg szlaku

znak podstawowy

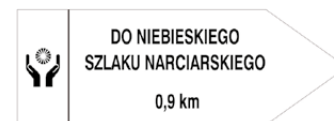
znak skrzyżu

kierunkowskaz

drogowskaz

drogowskaz

Znaki ostrzegawcze

nierówności terenu

niebezpieczny odcinek szlaku

trudniejszy odcinek wymagający zmniejszenia szybkości jazdy

przeszkoda na szlaku i obowiązek zatrzymania się

Tablica (duża konstrukcja z daszkiem)

Tablica mała

Trasy sportowe

Schemat szlaków

4. Umiejscowienie

Kompleks szlaków narciarstwa śladowego i biegowego „Śnieżne Trasy przez Lasy” umiejscowiony jest w zachodniej części Beskidu Niskiego, w powiecie gorlickim na terenie gminy Sękowa (woj. Małopolskie) i przebiega przez wsie Pętna, Bartne, Krzywa, Czarne, Wołowiec, Nieznajowa, Radocyna.

Do roku 1947 wioski te były zamieszkałe głównie przez Łemków. Część jej mieszkańców zaraz po II wojnie światowej wyjechała do ZSRR, a pozostała część została deportowana na zachód lub na północ kraju w ramach Akcji Wisła. W większości wioski te praktycznie przestały istnieć, lecz jeszcze dzisiaj możemy spotkać liczne ślady po tamtych mieszkańcach – cmentarze, przydrożne krzyże, piwniczki, zdziczałe już drzewa owocowe.

Łemkowie stanowią część makrogrupy etnicznej – Rusinów Karpackich. Istnieją dwie przeciwstawne teorie wyjaśniające pochodzenie Łemków oraz sposób, w jaki znaleźli się oni na terenie Łemkowszczyzny: teoria autochtonizmu oraz teoria migracyjna.

Zgodnie z teorią autochtoniczną (Magocsi Paul), Łemkowie są bezpośrednimi potomkami plemienia Białych Chorwatów, o których pisał cesarz bizantyński Konstantyn VII Porfirogeneta, oraz którzy wspomnieni zostali w spisanej w XII w. na terenie Rusi Kijowskiej kronice *Powieść minionych lat*. Biali Chorwaci mieli zamieszkiwać tereny doliny Dunaju już około VI w. i tworzyć podległą Węgrom tzw. Marchię Rusinów (*Marchia Ruthenorum*). Według innej wersji tej teorii Rusini wchodzić mieli w skład Rusi Kijowskiej, a po jej upadku, w związku z naporem ludności polskiej, wycofali się na tereny trudno dostępne.

Zgodnie z teorią migracyjną (Reinfuss Roman), Łemkowie wywodzą się od ludności, która na tereny dziś przez nich zamieszkałe dotarła w XV w. w wyniku migracji Wołochów – wędrownych pasterzy, pochodzących z terenów Półwyspu Bałkańskiego.

Brak jest jednak znanych źródeł historycznych, które umożliwiłyby jednoznaczne określenie pochodzenia Łemków

Punktem centralnym – osią – sieci szlaków jest wieś Krzywa, a szczególnie przysiółek Banica. Wokół niej przebiegają 3 trasy sportowe narciarstwa biegowego i stąd też prawie we wszystkich kierunkach rozciąga się pozostała sieć szlaków turystyki narciarskiej.

Z Gorlic do Krzywej możemy dojechać drogą nr 977 kierując się na Konieczną. W Małastowie na rozdrożu skręcamy w lewo na Pętą (kierunek Jasionka). Po drodze mijamy cerkiew i punkt węzłowy nr 10 szlaku narciarskiego o kolorze niebieskim. Jadąc dalej mijamy po prawej stronie drogi bazę noclegową i wypożyczalnię sprzętu (narty biegowe, rowery) – „Przystanek Magura”. Kolejno pojawia się nam linia lasu. Po kilkuset metrach dojeżdżamy do skrzyżowania dróg (przystanek autobusowy Banica). Jesteśmy w Krzywej. W lewo droga prowadzi do Wołowca, w prawo do zabudowań wsi Krzywa.

5. Garstka wiadomości o omawianym obszarze

5.1 Gorlice

Miasto jest siedzibą powiatu. Założone zostało w 1355 roku przez Derśława I Karwacjana. Przechodziło różne koleje losu: od szybkiego rozwoju do ogromnych zniszczeń. Te największe, to rok 1657, spowodowane najazdem Węgrów Rakoczego i rok 1915 – czas tzw. Operacji Gorlickiej podczas I Wojny Światowej.

Po zniszczeniach najazdu Rakoczego nowy impuls do rozkwitu dało miastu powstanie przemysłu naftowego. W jego początkach Gorlice i okolice stanowiły jedno z głównych pól naftowych Galicji.

To właśnie w Gorlicach w latach 1853-1858 działał Ignacy Łukasiewicz, twórca 1. lampy naftowej. To w Gorlicach zapłonęła pierwsza uliczna lampa naftowa. Również w Gorlicach miało swoją pierwszą siedzibę Krajowe Towarzystwo Naftowe.

Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej na temat Łukasiewicza i początków przemysłu naftowego, odwiedź Muzeum PTTK w Gorlicach, Muzeum Przemysłu Naftowego i Etnografii w Libuszy, Skansen Przemysłu Naftowego „Magdalena” w Gorlicach. Wszystkie wymienione tu placówki posiadają swoje strony internetowe.

W roku 1915 miasto ponownie zostało obrócone w perzynę. W dniach od 2 do 5 maja rozegrała się pod Gorlicami jedna z największych i najkrwawszych bitew I Wojny Światowej, nazwana Operacją Gorlicką lub Małym Verdun. To tutaj nastąpił wielki przełom i początek klęski wojsk rosyjskich.

Po tamtym okresie na terenie całego powiatu – i nie tylko – pozostały liczne cmentarze wojenne oraz ślady po okopach. Cmentarze wspaniale wkom-

ponowane w krajobraz były z reguły dziełami dwóch projektantów: Dušana Jurkoviča (Słowaka) i Hansa Mayra (Austriaka).

Gorlice – co warto zobaczyć:

- muzeum PTTK,
- Skansen Przemysłu Naftowego „Magdalena”, a następnie wejść na Górę Zamkową (Gorlicka Golgota), skąd rozlega się niemalże 360 stopniowa panorama,
- kapliczkę u zbiegu ulic Węgierskiej i Kościuszki, na której zapłonęła pierwsza na świecie uliczna lampa naftowa,
- Bazylikę p.w. Najświętszej Maryi Panny zbudowaną w stylu renesansowym w latach 1875 – 1892,
- park miejski – jeden z najstarszych i najpiękniejszych parków miejskich w Polsce. Powstał w latach 1899 - 1900 z inicjatywy Wojciecha Biechońskiego, ówczesnego burmistrza Gorlic,
- budynek Liceum Ogólnokształcącego wybudowany w 1906 r.,
- warto też skorzystać z krytej pływalni.

5.2 Sękowa

Wieś leżąca w dolinie rzeki Sękówka, lokowana na prawie magdeburskim w roku 1363 za panowania króla Kazimierza Wielkiego, obecnie siedziba Gminy Sękowa.

Na jej terenie znajduje się drewniany kościół p.w. św. Filipa i św. Jakuba, który znajduje się na liście światowego dziedzictwa UNESCO. Ze względu na swoją historię oraz specyficzny wygląd często nazywany *Pertą Beskidu Niskiego*. Wzniesiony został na początku XVI wieku – ok. 1520 r. Należy do najpiękniejszych polskich zabytków drewnianych.

Jest tutaj również kościół murowany p.w. św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny, zbudowany w 1885 r.

Pod koniec XIX w. na terenie Sękowej eksploatowano ropę naftową z ok. 60 odwiertów. Na stokach Obocza zachowane są jeszcze ślady starych urządzeń kopalnianych.

5.3 Bartne

Jest to duża wieś leżąca w dolinie potoku Bartnianka, otoczona od północnego wschodu pasmem Kornut i Magury Wątkowskiej, od południo-

wego zachodu pasmem Działery oraz Dużego i Małego Magurycza. Dolinę zamyka stok Mareszki, u podnóża której znajduje się baczówka PTTK.

Bartne powstało prawdopodobnie w XVI w. Jej nazwa pochodzi od słowa barć. Prawo lokacji. wieś otrzymała w 1650 r., podpisane podobno przez króla Jana Kazimierza. Dokument ten był przechowywany w plebanii do 1934 r.

Wieś najbardziej słynęła z kamieniarstwa. Z tutejszych zakładów kamieniarskich pochodziła większość rzeźb przydrożnych i cmentarnych znajdujących się w Bartnem i okolicznych wioskach. Materiał na rzeźby pozyskiwano z piaskowców wydobywanych na stokach Magurycza Wielkiego. Oprócz rzeźb wyrabiano także żarna i kamienie młyńskie.

Obecnie prawie wszyscy mieszkańcy Bartnego to Łemkowie. Od 1986 do 1990 roku w Bartnem odbywała się „Łemkowska Watra” – festiwal kultury łemkowskiej.

5.4 Pętna

Jej zabudowa jest rozciągnięta na długości ok. 4 km w górnej części doliny potoku Małastówka. Od północy otaczają ją grzbiety Zawierszy i Działery, a od południa Wierch Wirchne.

Lokowana była na prawie wołoskim w 1557 r. przez starostę bieckiego Stanisława Bonera.

W II poł. XIX w. wydobywano w Pętnej ropę naftową: w 1881 r. istniało tu 5 szybów głębokości do 130 m, należących do żydowskiej rodziny Wetheimerów. Wieś liczyła wówczas (1885 r.) 105 gospodarstw z 680 mieszkańcami. Próby wznowienia wydobycia ropy w latach międzywojennych nie powiodły się: zaczopowane rury widoczne są do dziś w pobliżu cerkwi.

Do zabytków wsi należy cerkiew greckokatolicka p.w. św. Paraskewy oraz cmentarz wojenny nr 63 – 114 żołnierzy obydwu armii, poległych 2 maja 1915 r. na pn. stokach Wierchu Wirchne.

Cerkiew jest położona w dolnej części wsi. Została zbudowana w 1916 r., murowana, na planie krzyża greckiego w stylu bizantyjskim. Do 1935 r. obok stała piękna cerkiew drewniana z 1700 r., po której pozostała tylko dzwonnica.

Obecnie Pętna stanowi przysiółek wsi Małastów.

5.5 Krzywa

Wieś założona w 1564 r. przez Szczepana Milicza z Pętnej na wniosek starosty bieckiego Mikołaja Ligęzy. W XVII w. była wsią królewską leżącą w powiecie bieckim. Podczas I wojny światowej wioska została poważnie zniszczona, m.in. spalono cerkiew. Na jej miejscu pośrodku wsi w roku 1924 wybudowano nową cerkiew p.w. śś Kosmy i Damiana.

Budynek zwieńczony jest trzema ośmiobocznymi kopułami, co jest raczej rzadkim przypadkiem na Łemkowszczyźnie. Obecnie służy jako filialny kościół katolicki. Obok znajduje się zbiorowa mogiła żołnierzy poległych w walkach 1. wojny światowej. Po przeciwnej stronie drogi znajduje się cmentarz parafialny z ciekawymi nagrobkami kamiennymi.

Kilkadziesiąt metrów za skrzyżowaniem drogi powiatowej Małastów - Jasionka z drogą do Gładyszowa, przy drodze znajduje się pomnik załogi Halifaxa FS-P. Halifax po wykonaniu zadania, podczas lotu powrotnego, został w tym rejonie zestrzelony przez niemiecki myśliwiec. Samolot ten wystartował 27 sierpnia 1944 r. z lotniska Campo Cassale koło Brindisi na południowym wschodzie Włoch, celem dostarczenia zaopatrzenia powstańcom walczącym w Warszawie.

5.5.1 Banica

Pierwsze wiadomości o Banicy pochodzą z roku 1629. W 1943 r. w odwecie za akcję partyzantów, Niemcy aresztowali we wsi wszystkich młodych mężczyzn. Kilku z nich zginęło w więzieniu w Jaśle. Po wojnie część mieszkańców wysiedlono do ZSRR, a resztę w roku 1947 w ramach akcji „Wisła” deportowano na Ziemię Zachodnie. Obecnie w Banicy są tylko dwa domy. W jednym z nich znajduje się gospodarstwo agroturystyczne „Gościńiec Banica”, gdzie można otrzymać nocleg oraz wypożyczyć narty biegowe – więcej informacji o Gościńcu w rozdziale „Noclegi”.

5.5.1 Jasionka

Dawniej wieś liczyła kilkadziesiąt rodzin, zamieszkała głównie przez Łemków – obecnie przysiółek wsi Krzywa. Jej nazwa pochodzi od łemkowskiego słowa „jasin” co oznacza jesion. Pierwsza wzmianka o wsi pojawia się w roku 1665. Jasionka nigdy nie posiadała własnej cerkwi. Należała do parafii greckokatolickiej w Wołowcu. W latach

30. XX w. mieszkało tutaj kilkaset osób – 50 rodzin. W roku 1945 do ZSRR wyjechało 10 rodzin, a w roku 1947 pozostałe rodziny przesiedlono na ziemie zachodnie. Obecnie znajduje się tutaj osiedle mieszkaniowe dawnych pracowników PGR. Większość ziem Jasionki została wykupiona przez osoby prywatne – prowadzona jest tu obecnie hodowla bydła.

5.6 Wołowiec

Wieś położona jest w dolinach potoków Mareszka i Zawoja. Kiedyś była to duża wioska. Przed 1939 rokiem znajdowało się tutaj około 180 gospodarstw, obecnie jest ich kilkanaście, w większości zamieszkałych przez Łemków.

Osada Wołowiec lokowana była na prawie włoskim. W XVII wieku rozwój wsi doprowadził do tego, że powstał tutaj młyn i folusz. Pod koniec XIX wieku mieszkały tu 882 osoby. Najprawdopodobniej w XVIII wieku wybudowano w Wołowcu cerkiew unicką pod wezwaniem Opieki Matki Bożej, w typie zachodnio-łemkowskiego budownictwa cerkiewnego, która zachowała się do dnia dzisiejszego ukryta pośród drzew na wzgórzu.

Obok cerkwi znajduje się kamienna chrzcielnica. Po wschodniej stronie interesujący stary cmentarz z kilkunastoma kamiennymi nagrobkami, które wyszły zapewne spod dłuta ludowych twórców z Bartnego. Cmentarz został zamknięty około 1920 roku z powodu braku miejsca. Nowy cmentarz założono ok. 200 m na północ od cerkwi. Jest używany do dzisiaj. Na jego terenie spotykamy kilka kamiennych nagrobków z lat dwudziestych i trzydziestych XX wieku. W Wołowcu znajdują się też kamienne i żeliwne krzyże przydrożne z XIX i XX wieku.

Na dole, przy drodze znajduje się niewielkie miejsce do parkowania i punkt węzłowy nr 19. Jest to rozgałęzienie w wielu kierunkach: między innymi Mareszki, Sucheje, Banicy itp.

W Wołowcu mieszka obecnie pisarz Andrzej Stasiuk. To właśnie on jest współautorem nazwy „Śnieżne Trasy przez Lasy”.

5.7 Nieznajowa

Wieś była lokowana w 1546 r. na prawie włoskim. Leży w pięknej dolinie potoku Zawoja i rzeki Wisłoki.

W 1780 r. wybudowano cerkiew greckokatolicką p.w. śś Kosmy i Damiana. Użytkowano ją do 1930 r., kiedy zbudowano drugą cerkiew – prawosławną.

Wieś znana była w okolicy z odbywających się tu co 2 tygodnie targów (głównie handel bydłem) i jarmarków (4 razy do roku: na Wniebowstąpienie, 13 sierpnia, 10 września i 30 października). W 1928 r. greckokatolicy mieszkańcy przeszli na prawosławie. W latach trzydziestych XX wieku działały tu dwa duże młyny. W 1938 r. we wsi było 60 domów, 2 cerkwie, kapliczka, poczta, leśniczówka, tartak parowy. Po II wojnie światowej większość mieszkańców (Łemkowie) wyjechała „dobrowolnie” do ZSRR, reszta przeniosła się do pobliskiego Czarnego. Po dawnych mieszkańcach zostały do dziś tylko nieliczne ślady zabudowań i kamienne łemkowskie krzyże przydrożne, a także kilkanaście cmentarnych nagrobków. Nie ocalała natomiast drewniana cerkiew św. Kosmy i Damiana, jedna z ładniejszych w okolicy. Zawaliła się w 1964 r. Niektóre jej elementy znajdują się w cerkwi-muzeum w Bartnem. Cerkiew prawosławną rozebrano przed 1956 r.

Obecnie w miejscowości znajduje się kilka zabudowań, w tym czynna okresowo chatka studencka („Chatka w Nieznajowej”).

5.8 Czarne

Dawna wieś łemkowska lokowana prawdopodobnie w 1569r. jako wieś królewska. W XVIII w. Czarne stało się siedzibą greckokatolickiej parafii obejmującej także Nieznajową i Lipną. W okresie międzywojennym mieszkało tutaj ponad 300 osób. Po drugiej wojnie światowej zdecydowana większość mieszkańców wyjechała do ZSRR. Pozostałych wysiedlono w ramach akcji „Wisła”. Przemieszczając się z Jasionki w kierunku Radocyny napotkamy po drodze miejsce po cerkwi greckokatolickiej p.w. św. Dymitra powstałej w 1789 r. oraz kamienne kapliczki i krzyże. Cerkiew po wojnie użytkowana była jako prawosławną – następnie opuszczona. W roku 1993 świątynię zdemontowano, a w następnych latach zrekonstruowano w skansenie w Nowym Sączu

Obecnie na terenie wsi prowadzony jest wypas owiec oraz krów, funkcjonuje baczówka.

Najstarsza kapliczka pochodzi z roku 1869, a najstarszy krzyż z roku 1984.

5.8.1 Długie

Dawna wieś łemkowska, nad prawobrzeżnym dopływem Wisłoki, wzdłuż drogi do Wyszowatki.

Pierwsze wzmianki o jej istnieniu pochodzą z 1541 roku. Pod koniec XIX w. na terenie wsi zamieszkiwało ok.250 osób. Wieś należała do parafii w Graniu. I wojna światowa w okolicy nie wyrządziła większych szkód. Stoczono tu jedynie kilka małych potyczek, czego efektem jest istniejący do dnia dzisiejszego cmentarz wojenny nr 44 projektu Dušana Jurkoviča.

W roku 1998 cmentarz został wyremontowany.

W 1928 roku wszyscy mieszkańcy wsi przeszli na prawosławie.

Po wojnie, w 1947 roku, wszyscy mieszkańcy wsi wyjechali (część z nich dobrowolnie, część pod naciskiem władz) na tereny sowieckiej Ukrainy, pozostawiając swoje domostwa oraz dwie cerkwie; unicką i prawosławną. Cerkiew prawosławną została rozebrana w 1953 roku przez pracowników PGR-u, którzy wykorzystali uzyskany budulec do budowy stajni w Jasionce, natomiast cerkiew unicka stała jeszcze w 1955 roku.

Obecnie dawna wieś Długie jest przysiółkiem wsi Czarne.

5.9 Radocyna

Wieś pierwszy raz notowana w 1603 r. Pod koniec XVIII w była już samodzielną parafią zamieszkałą przez ok. 400 osób. W 1898 r wybudowano cerkiew greckokatolicką p.w. śś. Kosmy i Damiana, w miejscu starszej świątyni. Według spisu z 1921 r. w Radocynie żyło 384 grekokatolików (w 1928 r. większość przeszła na prawosławie), 13 Żydów i 4 rzymskich katolików. Ok. roku 1928 wybudowano we wsi drugą cerkiew – prawosławną. W latach 30. odgrywała istotną rolę w rozwoju prawosławia na Łemkowszczyźnie. W 1938 r. we wsi było 85 domów, 2 cerkwie, posterunek straży granicznej, wiatrak. W czasie wojny stacjonował tutaj oddział niemieckiej straży granicznej. Po wojnie wszyscy mieszkańcy dobrowolnie wyjechali do ZSRR, w okolice Krzywego Rogu. W 1955 r. budynki obu dawnych cerkwi rozebrano.

W Radocynie znaleźć można liczne ślady po dawnej, pełnej mieszkańców wiosce: piwnice, drzewa owocowe, kapliczki, przydrożne krzyże i miejsce

po cerkwi z 1898 r. Na miejscowym cmentarzu zachowało się wiele kutych w kamieniu nagrobków. Najstarszy pochodzi z 1894 r. Nieopodal znajduje się cmentarz wojenny nr 43 z czasów I wojny światowej, na którym znajdują się mogiły żołnierzy austriackich oraz żołnierzy z armii rosyjskiej. Zaprojektowany został przez Dušana Jurkoviča. W części centralnej znajduje się kamienny obelisk z inskrypcją:

*Nie znaliśmy życia drugiego człowieka,
Teraz śmierć nas połączyła*

W północnej części Radocyny znajduje się Ośrodek Szkoleniowo Wypoczynkowy „Radocyna” pełniący również funkcję schroniska turystycznego, i baza namiotowa.

Jeśli jesteście zainteresowani poszerzeniem wiedzy na temat Łemków, I wojny światowej, przemysłu naftowego oraz innych danych dotyczących Gminy Sękowa, proszę zajrzeć na strony internetowe: www.beskid-niski.pl, www.sekowa.info, www.pierwszawojna.info.

6. Gdzie można zanoćować na obszarze „Śnieżnych tras”

1. PRYZYSTANEK MAGURA – Pętna
www.przystanekmagura.pl
2. GOŚCINIEC BANICA w Krzywej – Banica
www.banica.com.pl
3. CHATKA NA WOŁOWCU – Wołowiec
www.wolowiec.w.of.pl
4. CHATA KASI – Wołowiec
www.chatakasi.pl
5. WOŁOWIEC 8 Gospodarstwo agroturystyczne – Wołowiec
www.agroturystyka-wolowiec8.pl
6. HOTEL RADOCYNA – Radocyna
www.radocyna.eu
7. SIEDLIKO RADOCYNA – Radocyna
www.radocyna.com.pl

8. SCHRONISKO BACÓWKA PTTK – Bartne
www.gorlice.pttk.pl/index.php?id=24&Itemid=37

Ponadto w obiektach PRYZYSTANEK MAGURA i GOŚCINIEC BANICA można wypożyczyć sprzęt narciarski (biegówki, ślądówki).

7. Bezpieczeństwo

Komisja Turystyki Narciarskiej Zarządu Głównego PTTK jako instytucja posiadająca wieloletnie doświadczenie w zakresie wędrowek na nartach, opracowała 10 podstawowych zasad (dekalog), których należy przestrzegać, aby uniknąć wypadków na narciarskim szlaku. Pozwolimy sobie go tutaj w całości zacytować.

7.1 Dekalog

1. **Nigdy nie wybieraj się na wycieczkę samotnie. Zespół trzech uczestników to minimum** niezbędne dla bezpiecznego przeprowadzenia wycieczki. Nie oddalaj się od zespołu i nie zostawiaj towarzysza bez opieki!
2. Na towarzyszy wycieczek dobieraj narciarzy o podobnej kondycji fizycznej i zbliżonych umiejętnościach narciarskich oraz zbliżonych upodobaniach, są to warunki dla stworzenia harmonijnego zespołu.
3. Wolne i równomierne tempo marszu jest najmniej męczące i najszybciej doprowadza do celu.
4. Na wycieczki zabieraj zawsze plecak, a w nim: dodatkowe ciepłe okrycie, wiatrówkę, czapkę i rękawice, konieczną porcję żywności (nie zapomnij o termosie z gorącą herbatą!), mapę terenu wycieczki i kompas.
5. Na dłuższą trasę wycieczkową wychodź możliwie wcześniej, aby uzyskać zapas czasu na ewentualne pokonanie nieprzewidzianych przeszkód. Nie zapomnij zabrać latarki-czołówki. Zostaw wiadomość o trasie wycieczki i przewidywanym czasie powrotu!
6. Pamiętaj, że pogoda w górach może ulec gwałtownej zmianie, czyniąc z niewinnego spaceru uciążliwą wyprawę.
7. Ucz się rozpoznawać niebezpieczeństwa na wycieczkach, aby sku-

tecznie chronić przed nimi siebie i towarzyszy. Wyrabiaj sobie zmysł orientacji w terenie – zwracaj baczną uwagę na każdy szczegół terenu, pogodę i gatunek śniegu.

8. Nigdy nie przeceniaj swoich sił i umiejętności, nie wstydź się zawrócić z drogi, gdy tracisz orientację w terenie lub opadasz z sił.
9. W zjeździe zawsze panuj nad nartami, nie dopuszczaj do osiągnięcia takiej szybkości, przy której bezpieczne zatrzymanie staje się niemożliwe. Zwracaj uwagę na innych narciarzy, zachowaj bezpieczne odległości, aby uniknąć zderzenia.
10. Bądź zdyscyplinowany i koleżeński, pomagaj słabszym i słuchaj bardziej oświadczonych.

Na szlaku i w schroniskach zachowuj się zawsze kulturalnie.

Szanuj przyrodę – nie niszczy roślinności i nie płosz zwierzyny.

7.2 Regulamin korzystania ze szlaków narciarskich

Doskonałym uzupełnieniem DEKALOGU w sprawie bezpieczeństwa i sposobu zachowania się na szlakach jest regulamin korzystania ze szlaków narciarskich, opracowany wspólnie Stowarzyszenie i Nadleśnictwo Gorlice.

Jeśli chcesz korzystać z naszych szlaków – musisz się do niego bezwzględnie stosować!

Las pełni wiele funkcji i zaspokaja potrzeby różnych grup użytkowników. Aby nie uszczuplić jego zasobów granice swobody użytkowania określają normy prawne, kulturowe i zasady współżycia społecznego przyjęte w Rzeczypospolitej Polskiej.

1. Leśnie szlaki narciarskie na terenie Nadleśnictwa Gorlice i Gminy Sękowa przeznaczone są do turystycznego i rekreacyjnego ich użytkowania w okresie zimowym.
2. Organizatorem turystyki narciarskiej na terenie Nadleśnictwa Gorlice i Gminy Sękowa nie są Lasy Państwowe i Gmina. Za ewentualne wypadki na szlakach narciarskich odpowiada organizator turystyki lub sami użytkownicy.
3. Każdy użytkownik dorosły korzysta ze szlaku na własną odpowiedzialność, a osoby niepełnoletnie na odpowiedzialność opiekuna.

4. Zabrania się korzystania ze szlaków bez opieki osobom w wieku poniżej 18 lat.
5. Szlaki do turystyki narciarskiej na terenie zarządzanym przez Nadleśnictwo Gorlice i Gminę Sękowa są ogólnodostępne. Za wjazd na szlak i korzystanie z urządzeń szlaków nie pobiera się opłaty.
6. Szlaki służą turystycznemu i rekreacyjnemu ich wykorzystaniu. Wszelkie imprezy mogą się odbywać na mocy odrębnych uzgodnień z Nadleśnictwem Gorlice.
7. Poruszanie się po szlakach dozwolone jest od świtu do zmroku, podczas sprzyjających warunków atmosferycznych, nie stanowiących zagrożenia dla turysty.
8. Korzystający ze szlaków narciarskich powinien brać pod uwagę wszelkie okoliczności mogące mieć wpływ na bezpieczeństwo jazdy, w szczególności warunki atmosferyczne, pieszych. Należy bezwzględnie dostosować się do znaków ostrzegawczych.
9. Użytkownicy szlaków powinni mieć świadomość, że warunki na szlakach mogą ulegać radykalnym zmianom z powodu wahań temperatury, opadów śniegu, gwałtownej odwilży.
10. Jazda na nartach jest dopuszczalna jedynie po wyznaczonych drogach, ścieżkach i placach ku temu przeznaczonych. **Technika, sposób oraz szybkość jazdy musi być dostosowana do warunków panujących na szlaku.**
11. W miejscach, gdzie narciarskie szlaki pokrywają się ze szlakami turystyki pieszej należy bezwzględnie ustąpić miejsca pieszym
12. Zjeżdżanie poza szlak specjalnie oznakowany dopuszcza się jedynie w sytuacji wyższej konieczności (ratowanie życia ludzi lub zwierząt, alarmie o pożarze lasu, ominięcia leżących drzew).
13. Szlaki mają charakter crossowy (terenowy) i nie posiadają specjalnych przystosowań zwiększających bezpieczeństwo, dlatego należy zachować na nim szczególną ostrożność, zwłaszcza przy pierwszym przejeździe nieznanym odcinkiem.
14. **Należy pamiętać, że na szlakach mogą pojawić się przeszkody powstałe w sposób naturalny, bez wiedzy administracji leśnej jak np. złomy, wywroty, konary złamane okiścią itp.**

15. Poszczególne odcinki szlaków mogą być okresowo zamykane z powodu prowadzenia prac leśnych lub innych ważnych względów. Będą wówczas oznaczone tablicami: ZAKAZ WSTĘPU – trwają prace leśne.
16. Podstawowe oznakowanie szlaku narciarskiego stanowią trzy poziomo stykające się paski: zewnętrzne w kolorze pomarańczowym i środkowy w kolorze danego odcinka (zielony, czerwony, niebieski), malowane na pniach drzew i innych obiektach terenowych. Kierunkowskazy, w tym strzałka kierunkowa, w postaci pomarańczowy tabliczek z grotem w kolorze danego odcinka, umieszczona na drewnianych tyczkach lub pniach drzew.
17. W miejscach wymagających szczególnej uwagi i ostrożności umieszczone będą znaki ostrzegawcze – trójkątne, czerwona obwódka, żółte tło, w tym również znak STOP oznaczający konieczność zatrzymania się, oraz informacja, że bardzo trudny odcinek należy przejść pieszo.
18. Kolory szlaków nie oznaczają trudności technicznych i kondycyjnych, ani długości tras.
19. Na odcinkach szlaku, na których może dojść do spotkania z pojazdami kołowymi obowiązują ogólne przepisy o ruchu drogowym.
20. Biwakowanie i palenie ognisk może się odbywać tylko w miejscach oznakowanych.
21. Za niestosowanie się do postanowień niniejszego regulaminu na użytkownika szlaku może zostać nałożona kara grzywny w wysokości ustalonej przez właściwe przepisy prawa.
22. **Każdorazowy wjazd na szlak jest traktowany jako akceptacja niniejszego regulaminu.**

8. Dla początkujących i mało zaawansowanych

Oto kilka praktycznych porad dla początkujących i mało zaawansowanych pragnących uprawiać turystykę narciarską lub narciarstwo biegowe rekreacyjnie (biegi narciarskie jako sport wyczynowy rządzą się innymi zasadami jeśli chodzi o dobór sprzętu). Pamiętaj, że trasy do turystyki narciarskiej nie zawsze są utwardzone z założonym śladem. Zatem narty, a zwłaszcza

kije zapadają się głębiej w śniegu.

1. Wybierz narty śladowe lub backcountry posiadające łuskę na środkowej części ślizgu. Najlepiej sprawdza się łuska o nacięciach prostopadłych do osi narty (najlepiej trzyma na podejściu [podbiegu]).
2. Długość narty dobierz w ten sposób, aby była ona nie większa od wzrostu niż 10 do 15 cm. Ułatwi Ci to manewrowanie przy zjazdach oraz w trudniejszych warunkach np. na wąskiej leśnej drodze.
3. Dla nart śladowych wybierz wiązania typu NNN (dwie szyny prowadzące przy wiązaniu) lub SNS (jeden rowek prowadzący).
Dla nart typu backcountry typy wiązań to odpowiednio NNN BC i SNS X-Adv.
Wiązania typu backcountry są znacznie masywniejsze (przez co nieco cięższe), ale za to mocniejsze i lepiej trzymające but przy skrętach.
Nie zwracaj sobie głowy wiązaniami typu NN 75 (na trzy zębki w wiązaniu) – jest to stary typ i daje duży dyskomfort przy manewrowaniu nartami.
4. Pamiętaj że do każdego typu wiązań pasuje inny rodzaj butów. **Zatem przy zakupie sprzętu najpierw dobieraj sobie buty** do nogi, a dopiero potem wiązania do tych butów.
Buty muszą być wygodne i na tyle duże abyś mógł (mogła) ubrać ciepłą skarpetę lub skarpety (w zależności od odporności Twoich stóp na mróz).
5. Kije natomiast dobierz krótsze od wzrostu jedynie o 15 – 20 cm. Dłuższe kije bardzo ułatwiają podchodzenie (podbiegi) na bardziej stromych stokach, ponieważ znacznie więcej ciężaru przenoszą wtedy Twoje mięśnie szerokie grzbietu, które są znacznie mocniejsze od tricepsów.
6. Przy podchodzeniu (podbiegu) na bardziej stromych stokach dłońie staraj się trzymać jak najbliżej barków i tułowia (nie wysuwaj ich do przodu jak przy poruszaniu się po niewielkich kątach wzniosu stoku), a narty mocniej dociskaj do podłoża (jak gdybyś chciał tupnąć).
Jeśli mimo tego narty zaczynają cofać zastosuj „jodełkę” („choinkę”) - ułożenie nart w kształcie litery V.
7. **W czasie zjazdu pamiętaj, aby nie przekraczać prędkości, przy której nie będziesz mógł w każdej chwili zapanować nad nartami !!!**

Szczególnej ostrożności wymagają zjazdy wąskimi leśnymi drogami (ścieżkami).

Jeśli nie masz możliwości, aby ktoś nauczył Cię prawidłowego poruszania się na „biegówkach” zajrzyj do Internetu na stronę: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=upq8caTIZnk

Po obejrzeniu tego filmu (instrukcji udziela Justyna Kowalczyk) proponujemy obejrzeć jeszcze następujące filmiki, do których linki macie po prawej stronie ekranu:

- a. kurs narciarstwa biegowego – (odc. 1) – krok z odbicia
- b. kurs narciarstwa biegowego – (odc. 2) – bezkrok
- c. kurs narciarstwa biegowego – (odc. 3) – jednokrok
- d. kurs narciarstwa biegowego – (odc. 4) – pokonywanie wzniesień
https://www.youtube.com/watch?v=dT4yVDp_SV0
- e. kurs narciarstwa biegowego – (odc. 5) – hamowanie, skręcanie
<https://www.youtube.com/watch?v=Gxvan7-WnP4>
- f. kurs narciarstwa biegowego – (odc. 6) – zmiana kierunku jazdy
https://www.youtube.com/watch?v=_phWHJ2QJAK

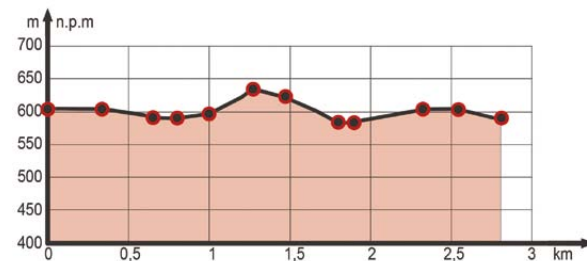
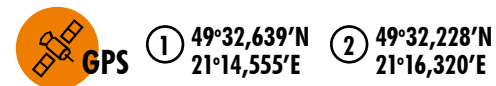
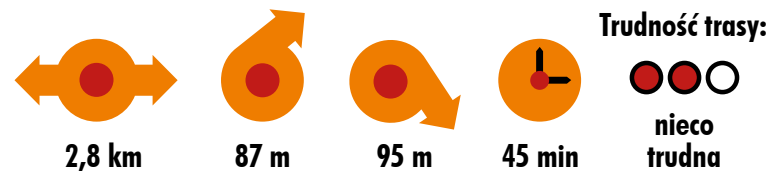
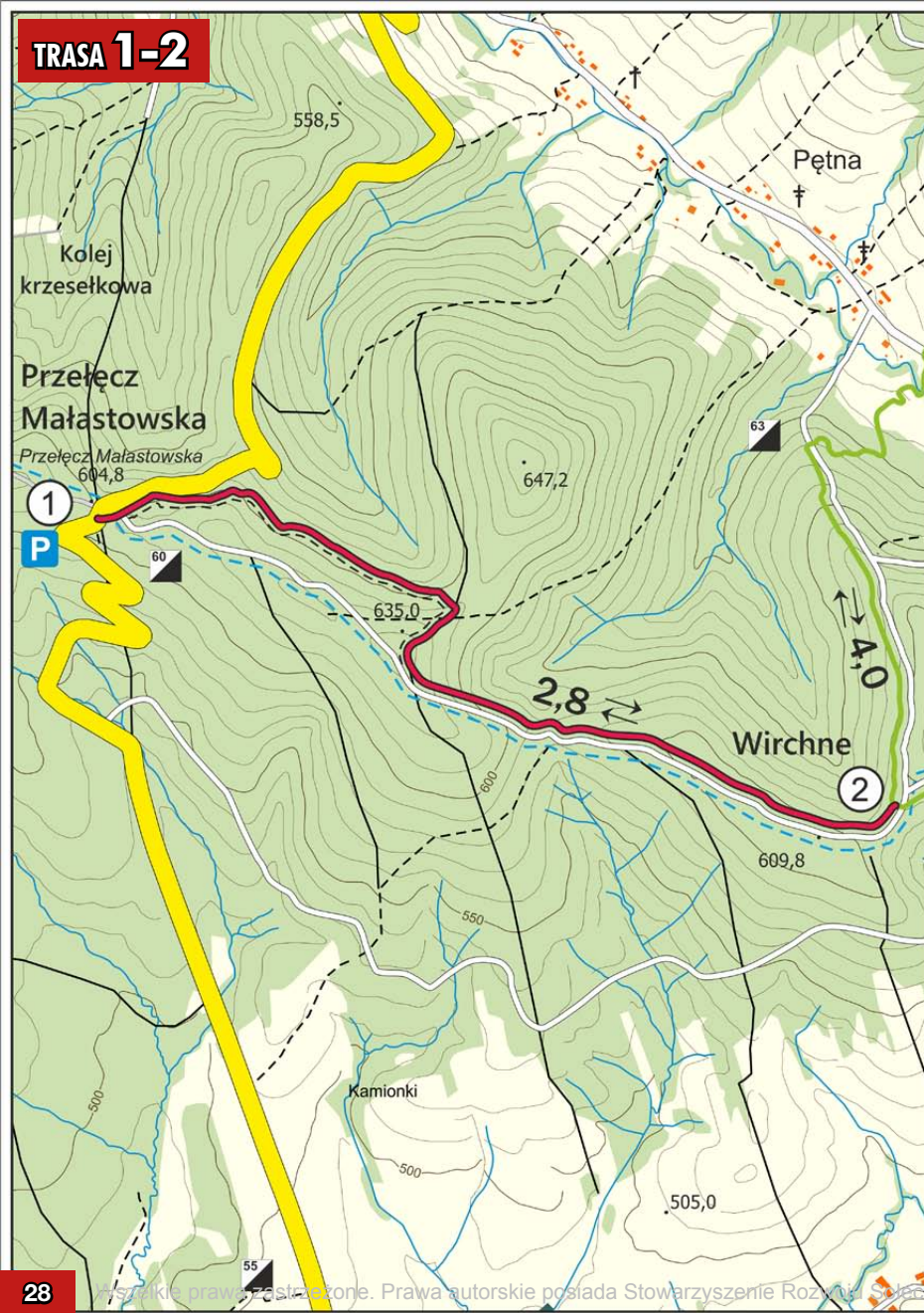
Ponieważ linki do odcinków 4, 5, 6 nie zawsze są widoczne po prawej stronie ekranu dlatego dodatkowo zamieściliśmy je w odpowiednich podpunktach.

Proszę zwrócić uwagę, że przy zmianie kierunku jazdy techniką przestępowania (odłyżwowanie) tył narty zawsze oparty jest o podłoże. Ułatwia to znacznie manewrowanie odstawianą nartą bez zagrożenia, że przy dostawianiu postawimy sobie nartę na nartę oraz umożliwia lepsze utrzymywanie równowagi (więcej punktów podparcia).

SCHEMAT SZLAKÓW NARCIARSKICH "SNIEŻNE TRASY PRZEZ LASY"

Trasa koloru czerwonego – łącznikowa do **Wielkiej Zielonej Pętli**, przebiegająca niemal całkowicie przez las.

Wędrówkę rozpoczynamy na Przełęczy Małastowskiej. Przy drodze wojewódzkiej nr 977 Tarnów – Konieczna stoi duża tablica poglądowa „**Śnieżne Trasy przez Lasy**” (**punkt węzłowy nr 1**), a umiejscowiony na niej kierunkowskaz wskazuje drogę leśną (z lewej strony cmentarza wojennego), którą podążamy. Do wędrówki bardziej zachęca droga z prawej strony cmentarza, z niebieskim szlakiem pieszym, ale jest to administrowana przez Lasy Państwowe tzw. droga wywozowa, na której również w okresie zimowym pracuje ciężki sprzęt i przemieszczają się samochody transportujące drewno. Tak więc ze względów bezpieczeństwa należy wybrać czerwony szlak narciarski.

Około 50 m od tablicy opuszczamy obszerny plac na przełęczy i wchodzimy w mało uczęszczaną dróżkę leśną, którą jedziemy w większości po płaskim terenie przez 1100 m. Dochodzimy do skrzyżowania dróg

leśnych, skręcamy za znakami na drzewach wyraźnie w prawo i rozpoczynamy dosyć strome podejście - 250 m. Osiągamy grzbiet, na którym stoi tyka ze znakiem „stromy zjazd” ustawionym w kierunku, z którego przybyliśmy. Następnie zjeżdżamy ok. 100 m trafiając na wyraźną drogę leśną, przy której jest tyka z kierunkowskazami naszego szlaku narciarskiego. Skręcamy w lewo. Jest to 1400 metr naszej wędrówki. Na trasie, którą teraz będziemy się poruszać, oprócz znaków czerwonych szlaku narciarskiego i niebieskich pieszego, napotkamy znaki szlaku konnego (biały kwadrat z zieloną kropką w środku). Po 100 m w miarę płaskiego odcinka, 350 m zjazd, następnie kolejna płaska część trasy, niewielkie podejścia i na koniec odcinka 300-metrowy zjazd, po którym osiągamy **punkt węzłowy nr 2 WIRCHNE**, zlokalizowany na skrzyżowaniu dróg leśnych.

Jesteśmy w punkcie, z którego możemy kontynuować naszą podróż **Wielką Zieloną Pętlą** w kierunku Krzywej-Banicy (punkt węzłowy nr 5) lub przez Pętlą do punktu węzłowego **nr 3 ZAWIERSZA**.

Skrócony opis szlaku w odwrotnym kierunku: Idziemy w kierunku Przełęczy Małastowskiej, po przebyciu 1400 m od pkt. nr 2, skręcamy z drogi leśnej w prawo i kierujemy się na grzbiet. Po jego minięciu zjeżdżamy w dół (znak ostrzegawczy „stromy zjazd”). Po 200 m skręcamy w lewo i mało uczęszczaną drogą dochodzimy do Przełęczy Małastowskiej.

WARTO ZOBACZYĆ

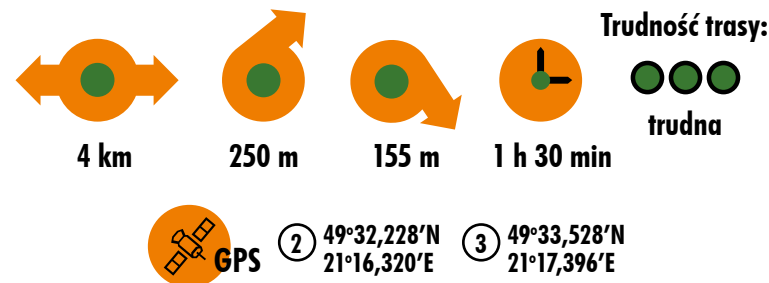
Przełęcz Małastowska – leżąca na wys. 604 m n.p.m. w masywie Magury Małastowskiej, jest dobrym miejscem do rozpoczęcia penetracji turystycznych (duży plac z możliwością parkowania). Przez Przełęcz przebiega droga wojewódzka nr 977, oraz granica pomiędzy gminami Sękowa i Uście Gorlickie. Stąd jest ok. 1 km do schroniska PTTK na Magurze Małastowskiej (niebieski szlak pieszy), 1,5 km do górnej stacji kolei linowej SKIPARK MAGURA i trasy biegowej „Jagoda”. Przy dobrych warunkach śniegowych, tzw. „starą drogą węgierską” i fragmentem byłej nartostrady, można na nartach dojechać do dolnej stacji kolei linowej. Niebieskim szlakiem pieszym, idąc w kierunku wschodnim, dojdziemy przez Banicę do baczówki w Bartnem, a od schroniska na Magurze w kierunku północnym,

przez szczyt Magury, Przełęcz Owczarską do Gorlic i dalej do Szalowej. Na Przełęczy usytuowany jest jeden z najładniejszych, najcenniejszych architektonicznie i najlepiej utrzymanych cmentarzy z I wojny światowej – cmentarz nr 60.

Cmentarz nr 60 z I wojny światowej na Przełęczy Małastowskiej zaprojektowany przez słowackiego architekta **Dušana Jurkoviča**. Założony został w pobliżu stanowisk bojowych z maja 1915 r. Pochowano na nim w 4 grobach zbiorowych i 63 pojedynczych 174 żołnierzy austro-węgierskich.

Cmentarz nr 60 Przełęcz Małastowska

Trasa koloru zielonego – część **Wielkiej Zielonej Pętli**. W jej przebiegu są zarówno ostre zjazdy, jak również długie i miejscami strome podejścia.

Jesteśmy w **punkcie węzłowym nr 2 – WIRCHNE** (tyka z drogowskazami i schematem szlaków) i stąd odchodzimy od pieszego niebieskiego szlaku, kierując się drogą leśną w lewo. Towarzyszą nam znaki szlaku dojściowego do cmentarza wojskowego (biało-czarny kwadrat z kolorami po przekątnej) i szlaku konnego (biały kwadrat z zieloną kropką w środku). Pierwszy odcinek jest urozmaicony, z lekkim zjazdem. Po przebyciu 750 m trasa zaczyna ostrzej opadać i zjeżdżamy ostro w dół – na tyce po prawej stronie ustawiony jest znak „strome zjazd”. Po kolejnych 150 m, po lewej stronie mijamy cmentarz nr 63 z I wojny światowej. W dalszym ciągu zjeżdżamy (pługując), ok. 100 m poniżej cmentarza, skręcamy z dotychczasowej drogi pod kątem prostym w boczną drogę w prawo i po kolejnych 30 m ponownie skręt w prawo. Pokonujemy odcinek 150 m płaskiej trasy, skręcamy w lewo i rozpoczynamy dość ostry

100-metrowy zjazd (kolejny znak ostrzegawczy z lewej strony). Znow skręcamy w lewo w przecinkę leśną i po 100 m wyjeżdżamy z lasu na łąkę w Pętnej. Ten odcinek jest bardzo trudny, szczególnie dla początkujących i średniozaawansowanych narciarzy, którym sugerujemy zdjęcie nart. Od opuszczenia drogi biegnącej koło cmentarza poruszamy się wyłącznie za znakami szlaku narciarskiego.

Po wyjeździe z lasu kierujemy się w stronę ogrodzenia z siatki leśnej, które obchodzimy z lewej strony. Dojeżdżamy do potoku Małastówka, przechodzimy przez kładkę i dalej skręcając lekko w lewo podchodzimy pod niewielką górkę (teren Gospodarstwa Agroturystycznego „Przystanek Magura”) i dochodzimy do drogi powiatowej Małastów-Jasionka. Tu znajduje się tablica „Śnieżne Trasy przez Lasy” z kierunkowskazami oraz znakiem ostrzegawczym „Stop, zdejmij narty”. Ściągamy narty, przekraczamy drogę powiatową, zakładamy narty i wzdłuż ustawionych tyk ze znakami zielonego szlaku rozpoczynamy pięćsetmetrowe podejście łąką nad Pętną w stronę lasu. Przed wejściem w las warto się zatrzymać i podziwiać piękny widok na dolinę Małastówki oraz pasmo Magury Małastowskiej z widoczną koleją linową i 1400-metrową trasą zjazdową.

Wjeżdżamy w las i po przebyciu 100-metrowego płaskiego odcinka mijamy skrzyżowanie dróg i po 220 m przekraczamy szeroką drogę leśną i idziemy w górę wzdłuż potoku mając go po prawej stronie. Po pokonaniu 230 m droga zaczyna piąć się ostro w górę. Po stromym i żmudnym podejściu (500 m) dochodzimy do drogi biegnącej równoległe do grzbietu. Skręcamy w prawo pod kątem prostym (tyka z kierunkowskazami i znakiem ostrzegawczym „Stop, zdejmij narty” dla jadących w kierunku przeciwnym), po terenie płaskim pokonujemy 300 m i skręcamy ostro w lewo między młodnikami (tyka z kierunkowskazami po lewej stronie). Przed nami łagodne podejście na odcinku 330 m, po którym osiągamy **punkt węzłowy nr 3 ZAWIERSZA**.

Jesteśmy w punkcie, z którego możemy kontynuować naszą wędrowkę **Wielką Zieloną Pętlą** w kierunku **punktu węzłowego nr 4 POD DZIAMERĄ** (w prawo – 2,8 km) lub niebieskim łącznikiem do **punktu węzłowego nr 10 PĘTNA-CERKIEW** (3,6 km).

Skrócony opis szlaku w odwrotnym kierunku: Idąc od pkt. nr 3 musimy zwrócić uwagę na dwie znaczące zmiany kierunku. Najpierw skręcamy w prawo, a potem z drogi stromo schodzimy w dół. O skręcenie informuje znak kierunkowskazu. Na odcinku tym zjazd możliwy jest jedynie przy odpowiednich warunkach śniegowych. Po wyjściu z lasu i przekroczeniu drogi zjeżdżamy koło Gospodarstwa Agroturystycznego „Przystanek Magura”, tak aby trafić na kładkę na potoku. Po ominięciu ogrodzenia z prawej stromy podchodzimy w stronę lasu. Tutaj po przejściu kilkudziesięciu metrów skręcamy w prawo i dochodzimy do drogi prowadzącej z Krzywej-Baniczy na grzbiet łączący Przełęcz Małastowską z Banią.

WARTO ZOBACZYĆ

Cmentarz nr 63 z I wojny światowej zaprojektowany przez architekta Hansa Mayra. Pochowano na nim w 14 grobach zbiorowych i 25 pojedynczych 111 żołnierzy (w tym 29 rosyjskich) poległych w maju 1915 r.

WAŻNE INFORMACJE

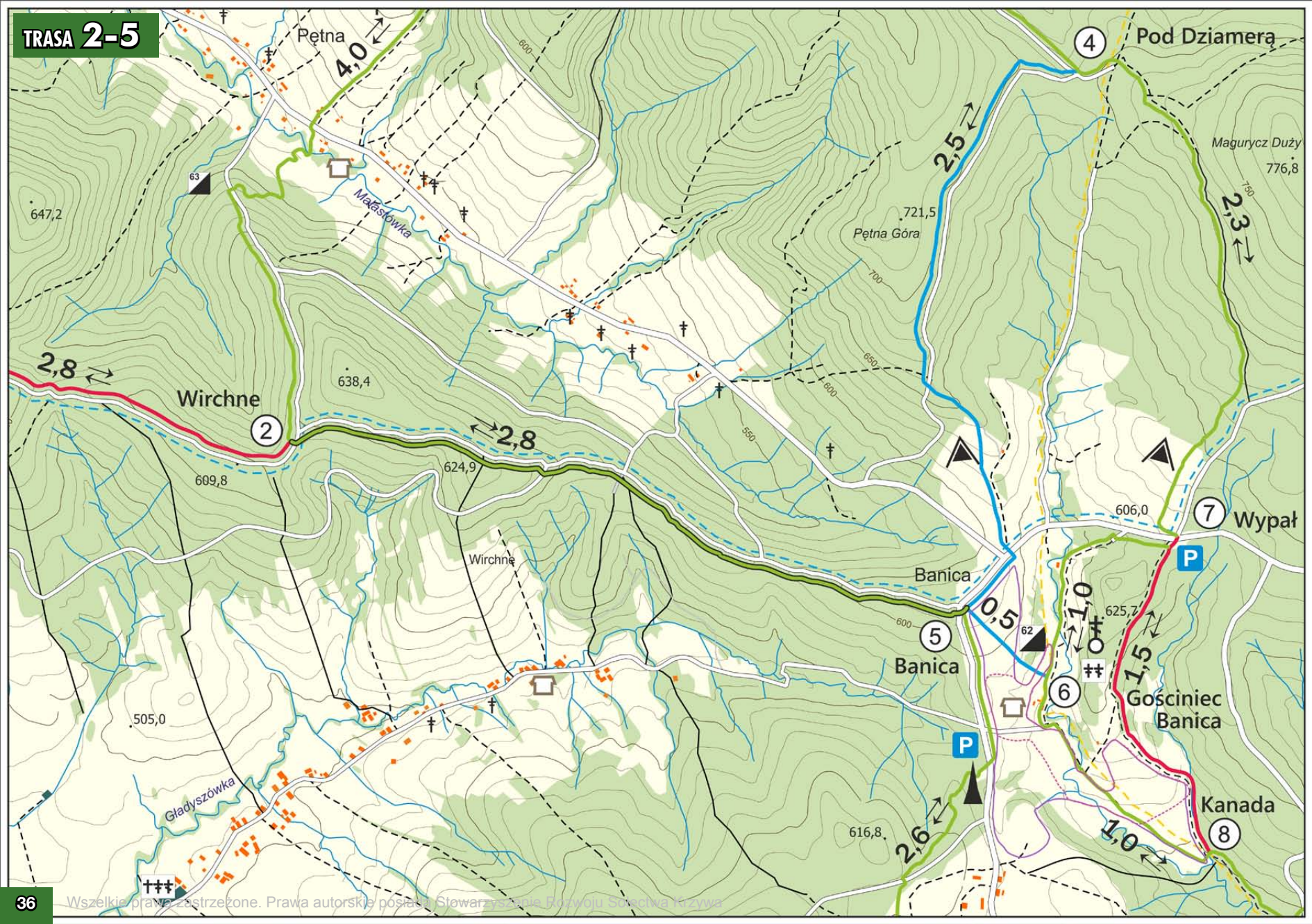
Gospodarstwo Agroturystyczne „Przystanek Magura” (noclegi), wypożyczalnia nart biegowych, nauka jazdy na nartach biegowych i zjazdowych (tel. 695 869 090, www.przystanekmagura.pl).

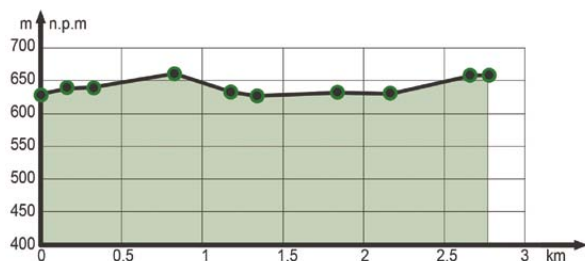
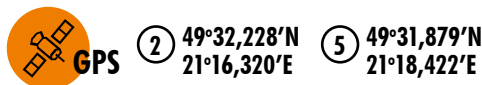
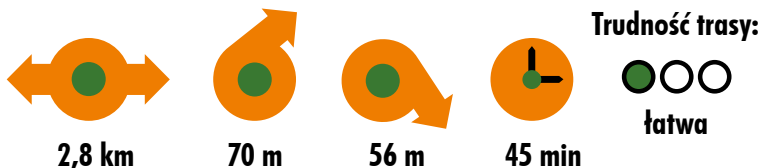
Prawdziwi narciarze

TRASA 2-5

Trasa koloru zielonego – stanowi część **Wielkiej Zielonej Pętli**. Przebieg ma bardzo łagodny, niemal całkowicie w lesie, dopiero ostatni fragment, to przekroczenie drogi asfaltowej i wyjście na łąkę z ładnym widokiem.

Wędrowanie rozpoczynamy w **punkcie węzłowym nr 2 WIRCHNE** (tyka z drogowskazami i schematem szlaków) umiejscowionym przy skrzyżowaniu dróg leśnych, kierując się na wschód drogą leśną biegnącą od Przełęczki Małastowskiej. Idziemy za zielonymi znakami narciarskimi i niebieskimi szlaku pieszego. W początkowym odcinku lekko pod górę, do osiągnięcia jednej z kulminacji Wierchu Wirchne (0,76 km) i dalej grzbieciem, gdzie po ok. 250 m widzimy odchodzącą w prawo wyraźną drogę leśną (1,0 km) do Gładyszowa – Krzywy Potok. My poruszamy się dalej na wprost i po następnych 350m napotykamy kolejną drogę leśną, tym razem odchodzącą w lewo – do górnej Pętnej (1,35 km). Nasza droga skręca lekko w prawo i nadal z bardzo łagodnymi podejściami i bardzo lekkimi zjazdami poruszamy się w kierunku wschodnim i południowo – wschod-

nim. Po kolejnym kilometrze odcinka las zaczyna się przerzedzać, a następnie trafiamy na przecinającą naszą trasę drogę publiczną (powiatowa Małastów – Jasionka), przed którą stoi tyka ze znakiem ostrzegawczym „**Stop zdejmij narty**”. Ściągamy narty i przekraczamy drogę na wprost. Kilka metrów za drogą, na dużej łące stoi kolejna tyka z drogowskazami i schematem szlaków „Śnieżne Trasy przez Lasy” – **punkt węzłowy nr 5 BANICA** – cel naszej wędrowki (2,77 km). Niebieski szlak pieszy nieco wcześniej skręca w lewo i wzdłuż drogi odchodzi w kierunku północnym. My jesteśmy na łące, skąd rozciąga się ładny widok na wioski Krzywa i Jasionka i okoliczne wzniesienia. Z punktu nr 5 możemy kontynuować wycieczkę w kilku kierunkach: zielonym szlakiem nad Krzywą do **pkt nr 22 KAMIENNY WIERCH** (2,7 km), niebieskim do **GOŚCIŃCA BANICA** – **pkt nr 6** (0,5 km) lub do **pkt nr 4 POD DZIAMERĄ** (2,5 km).

UWAGA! W pkt nr 5 napotkamy tory do techniki klasycznej i ubity pas do techniki dowolnej. Jest to fragment pętli tras sportowych – przygotowanych i utrzymywanych wokół Gościńca Banica. Można się nimi poruszać tylko w kierunku zgodnym z ich przebiegiem i ustępując trenującym narciarzom.

WARTO ZOBACZYĆ

Cmentarz wojenny nr 62 – położony ok. 300 m od **pkt nr 5** w kierunku Gościńca Banica (tuż przy szlaku niebieskim po jego lewej stronie). W 5 grobach zbiorowych i 14 pojedynczych pochowano 11 żołnierzy austro-węgierskich i 41 rosyjskich poległych w styczniu i marcu 1915 roku. Projektantem był Dusan Jurkovic.

Pomnik lotników – pomnik 7 polskich lotników, z samolotu Halifax transportującego pomoc dla Powstania Warszawskiego, zestrzelonego 28 sierpnia 1944 r. przez niemieckiego myśliwca. Usytuowany dokładnie w miejscu, gdzie samolot się rozbił. Przy pomniku tablice informacyjne i poglądowe. Projekt i wykonanie Zdzisław Tohl. Odległość od **pkt nr 5** ok. 700 m przy szlaku zielonym w kierunku **pkt nr 22 – KAMIENNY WIERCH**.

WAŻNE INFORMACJE

Gospodarstwo Agroturystyczne „Przystanek Magura” (noclegi), wypożyczalnia nart biegowych, nauka jazdy na nartach biegowych i zjazdowych (tel. 695 869 090, www.przystanekmagura.pl).

Punkt węzłowy z drogowskazami

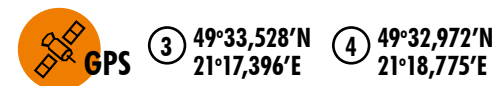
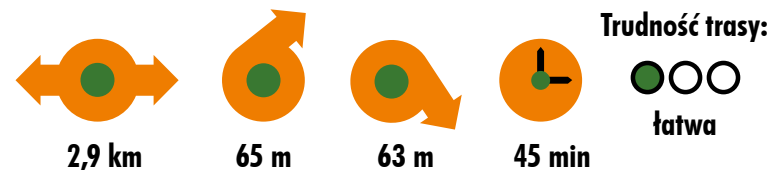
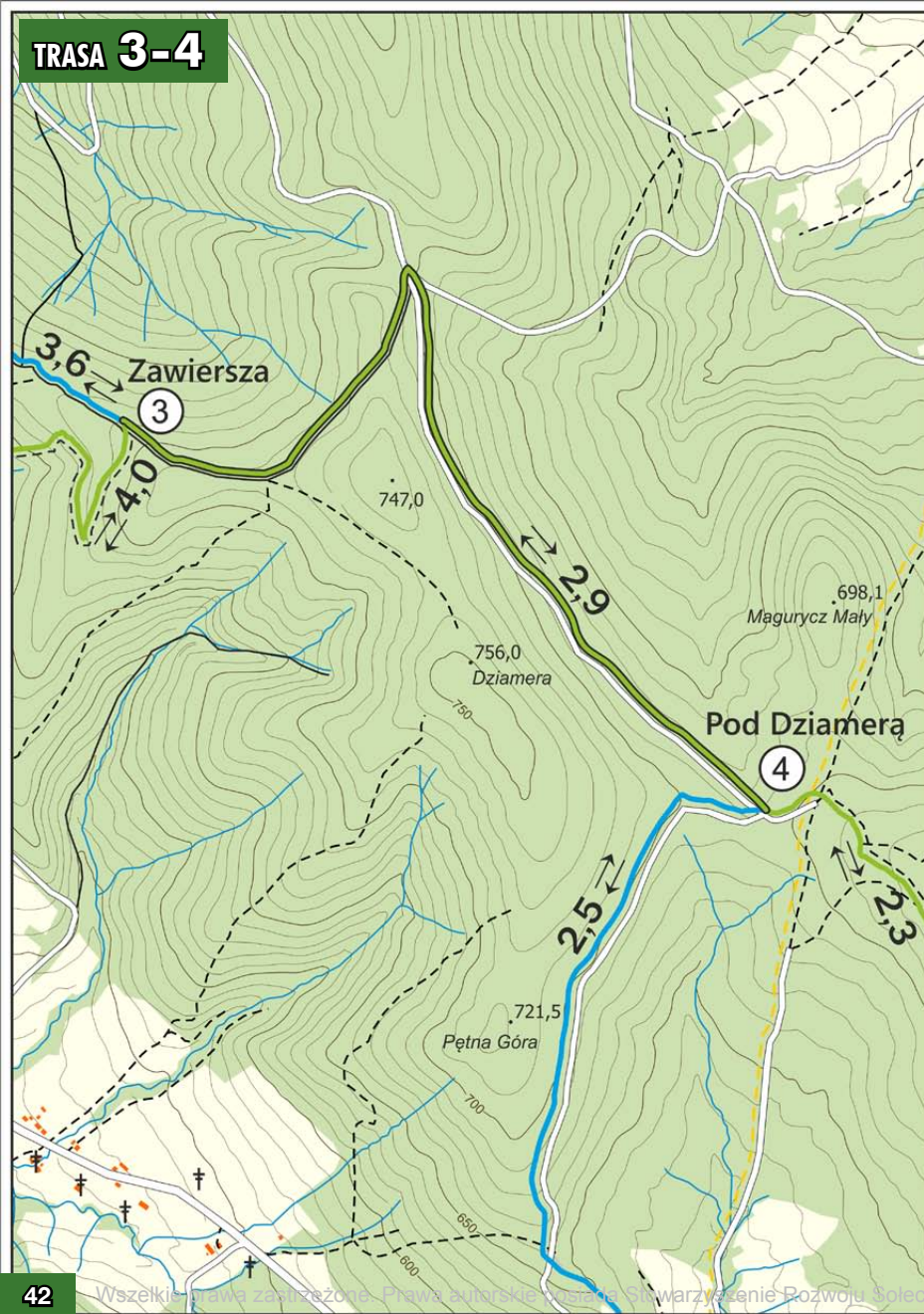

Gospodarstwo Agroturystyczne Przystanek Magura

Wypożyczalnia – Przystanek Magura

Trasa koloru zielonego – część **Wielkiej Zielonej Pętli**, przebiegająca urokliwymi drogami leśnymi, bez ostrych podejść i stromych zjazdów.

Punkt węzłowy nr 3 ZAWIERSZA (tyka z drogowskazami i schematem szlaków) usytuowany jest na drodze leśnej, grzbietowej przebiegającej pomiędzy wzniesieniami Zawiersza (669 m npm) i Działmera (756 m npm) nad wioską Pętna.

Ruszamy od punktu nr 3 w kierunku wschodnim, za zielonymi znakami, lekko pod górę drogą leśną. Po 450 m na skrzyżowaniu dróg leśnych skręcamy w lewo (droga w prawo prowadzi w kierunku Pętnej, droga na wprost – pod szczyt Działmy). Pokonujemy krótki, łagodny zjazd, a następnie podejście na wzniesienie, na którym kierujemy się nadal prosto, a w prawo odchodzi droga w kierunku szczytu Działmy (0,86 km). Po kilkudziesięciu metrach płaskiego odcinka, lekko w lewo zjeżdżamy ok. 150 m osiągając duże skrzyżowanie dróg leśnych i skład drewna

(1,1 km). W lewo droga do Dragaszowa, my kierujemy się ostro w prawo, mając po lewej stronie wiatę oraz stoły z ławkami – miejsce odpoczynku. Obok wiaty w dół schodzi ścieżka do Bartnego. My podążamy prosto, szeroką drogą leśną, przy której – po lewej stronie – zlokalizowanych jest 7 „ambon” myśliwskich. Między drzewami po lewej stronie często widoczne jest pasmo Magury Wątkowskiej oraz górna część miejscowości Bartne. Trasa prowadzi nas lekko pod górę, a następnie łagodnie zjeżdżamy w dół i docieramy do **punktu węzłowego nr 4 POD DZIAMERĄ** (2,9 km) – tyka z drogowskazami i schematem szlaków.

Z tego punktu trasa zielona wiedzie lekko w lewo, w stronę pkt. węzłowego nr 7 WYPAŁ (2,4 km), a w prawo rozpoczyna się szlak łącznikowy niebieski do **punktu węzłowego nr 5 BANICA** (2,5 km)

Skrócony opis szlaku w odwrotnym kierunku: Od pkt nr 4 poruszamy się szeroką drogą leśną, mijając po prawej stronie 7 ambon myśliwskich, do dużego skrzyżowania (1,78 km), na którym skręcamy ostro w lewo w górę, w mniej wyraźną niż dotąd drogę leśną. Po pokonaniu podejścia, prawie cały pozostały odcinek zjeżdżamy łagodnie do **pkt nr 3 – ZAWIERSZA**.

WARTO ZOBACZYĆ

Dobrze zachowany system okopów z I wojny światowej przy szczycie Dziamery. Na Dziamerę nie ma oznakowanych szlaków, tak więc chcąc tam dotrzeć, należy zachowując dużą ostrożność, skręcić z trasy w opisanym wyżej w tekście miejscu i po osiągnięciu szczytu (ok. 1 km od zielonego szlaku), wrócić tą samą drogą na szlak.

WAŻNE INFORMACJE

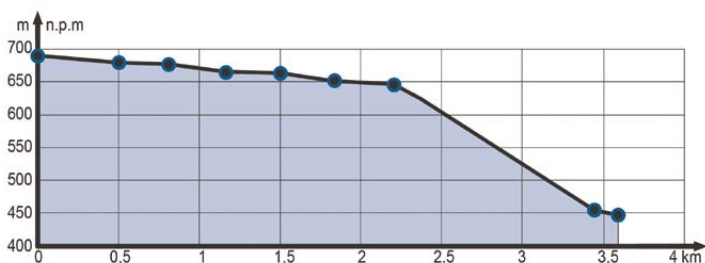
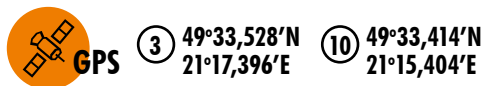
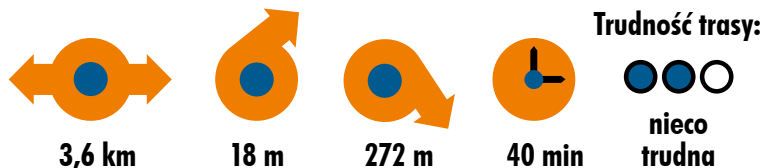
Pętna – dawniej duża wieś łemkowska, wysiedlona w czerwcu 1947 r. w ramach Akcji Wisła. Przed wojną mieszkało tam ok. 750 Łemków wyznania grekokatolickiego. Pod koniec lat 50 XX w. kilkanaście rodzin powróciło z ziem zachodnich. Obecnie Łemkowie stanowią ok. 50% społeczności Pętnej, która administracyjnie została włączona do Małastowa.

Trasa koloru niebieskiego – łącznikowa do i od **Wielkiej Zielonej Pętli** do i od cerkwi w Pętnej. Przebiega w większości w lesie, w końcowym odcinku długi i dość stromy zjazd.

Punkt węzłowy nr 3 ZAWIERSZA (tyka z drogowskazami i schematem szlaków) usytuowany jest na drodze leśnej.

Od punktu węzłowego idziemy bardzo łagodnie w dół i dalej płasko w kierunku północno – zachodnim drogą grzbietową, za znakami niebieskimi szlaku narciarskiego, malowanymi na drzewach. Na skrzyżowaniu dróg leśnych (0,7 km) skręcamy w prawo (droga w lewo schodzi do środkowej części Pętnej) i nadal grzbietem płasko w kierunku półn. – zach. dochodzimy do kolejnego skrzyżowania dróg leśnych (1,95 km), gdzie skręcamy w lewo. Dalej droga, którą się poruszaliśmy w kierunku szczytu Kornuta i Ropicy Górnej. Po skręceniu, początkowo łagodnie w dół, ale im dalej jedziemy, tym coraz większe nachylenie

zjazdu. Z lewej strony tyka ze znakiem „Stromy zjazd” (2,18 km) informuje, że należy zmniejszyć szybkość jazdy. Przy niekorzystnych warunkach śniegowych (mała pokrywa, śnieg zlodowaciały itp.) sugerujemy mniej wprawny narciarzom zdjęcie nart i pokonanie dalszego odcinka w lesie pieszo. Wyjeżdżamy (wychodzimy) z lasu (3,05 km) i zatrzymujemy się, żeby utrwalić ładny widok na pasmo Magury Małastowskiej. Stąd wzdłuż ustawionych tyk zjeżdżamy (schodzimy) w dół w bezpośrednie sąsiedztwo drogi powiatowej Małastów – Jasionka, skręcamy w lewo i po kilkudziesięciu metrach osiągamy **punkt węzłowy nr 10 – PĘTNA CERKIEW** (mała tablica Śnieżnych Tras), usytuowany przy parkingu koło cerkwi.

Skrócony opis szlaku w przeciwnym kierunku: Z Pętnej od cerkwi najpierw kilkadziesiąt metrów płasko, wzdłuż drogi powiatowej, a następnie podchodzimy drogą polną (widok) i dalej leśną na grzbiet między Zawierszą a Kornutą. Przed dojściem do grzbietu, na skrzyżowaniu dróg leśnych (1,20 km) skręcamy w lewo. Na grzbiecie, po skręceniu w prawo (1,65 km) idziemy cały czas drogą grzbietową.

WARTO ZOBACZYĆ

Cerkiew grekokatolicka w Pętnej z 1916 r. Drewniana dzwonnica z 1700 r. przy cerkwi i nagrobki starego cmentarza. Widok na pasmo Magury Małastowskiej (kolej linowa, 1400 m stok zjazdowy) i dolinę Małastówki.

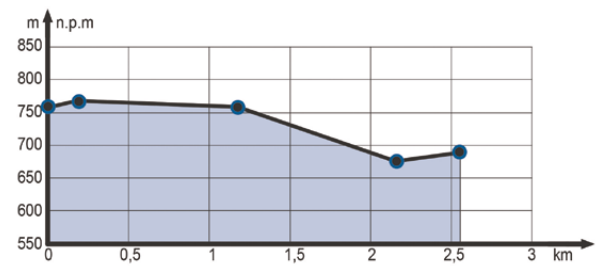

Trudność trasy: **łatwa**

2,5 km
 33 m
 116 m
 30 min

GPS
 ④ 49°32,972'N 21°18,775'E
 ⑤ 49°31,879'N 21°18,422'E

Trasa koloru niebieskiego – łącznikowa do **Wielkiej Zielonej Pętli** w **pkt nr 5 – BANICA**, dalej prowadzi do **GOŚCINCA BANICA** – **pkt nr 6**.

Punkt węzłowy nr 4 POD DZIAMERĄ (tyka z drogowskazami i schematem szlaków) usytuowany jest na drodze leśnej.

W początkowym odcinku trasy wchodzimy na ścieżkę leśną prowadzącą po terenie płaskim, następnie (0,2 km) skręcamy w lewo w szeroką drogę leśną, która w końcowym odcinku opada wyraźnie w dół. Zjeżdżamy od „ambony” myśliwskiej znajdującej się przy drodze po prawej stronie, przecinamy plac ze składem drewna, za którym (1,52 km) skręcamy ostro w lewo w ścieżkę leśną (tyka z kierunkowskazami po prawej stronie). Droga, którą dotąd jechaliśmy odchodzi w prawo w dół. My poruszamy się dalej ścieżką leśną, która zaczyna opadać stromo w dół – znak STROMY ZJAZD (1,69 km). Po 150 m od znaku wyjeżdżamy z lasu na łąkę, w pobliżu samotnego domku i zatrzymujemy się, aby podziwiać

piękny, rozciągający się stąd widok (1,85 km). Dalej, wzdłuż rozstawionych tyk zjeżdżamy do skrzyżowania dróg na „górze banickiej” (2,30 km). Zdejmujemy narty, przekraczamy pieszo drogę powiatową do Wołowca i wchodzimy na łąkę przy przystanku autobusowym, gdzie ustawiona jest tablica z mapą Śnieżnych Tras. W tym miejscu przebiegają trasy sportowe z założonymi torami, należy więc ustąpić pierwszeństwa poruszającym się po nich narciarzom. Po 280 m łagodnego podejścia dojeżdżamy do **punktu węzłowego nr 5 BANICA (2,55 km)**.

Skrócony opis szlaku w przeciwnym kierunku: Od pkt węzłowego delikatnie pod górę i łagodny zjazd w pobliżu przystanku autobusowego na „górze banickiej” – tablica ze „Śnieżnymi Trasami...” i schematem tras sportowych – (0,25 km). Zdejmujemy narty przed przekroczeniem drogi, następnie wzdłuż tyk podchodzimy do ściany lasu – widok (0,75 km). Stąd, najpierw ścieżką, a następnie drogą leśną cały czas pod górę do wysokości ambony myśliwskiej i płasko drogą, a w końcowym odcinku ścieżką, do **pkt nr 4 – POD DZIAMERĄ**.

WARTO ZOBACZYĆ

(1,85 km) jeden z ładniejszych widoków w tej części Beskidu Niskiego: na Pasma Graniczne, Beskid Sądecki oraz przy dobrej przejrzystości powietrza na Tatry Bielskie.

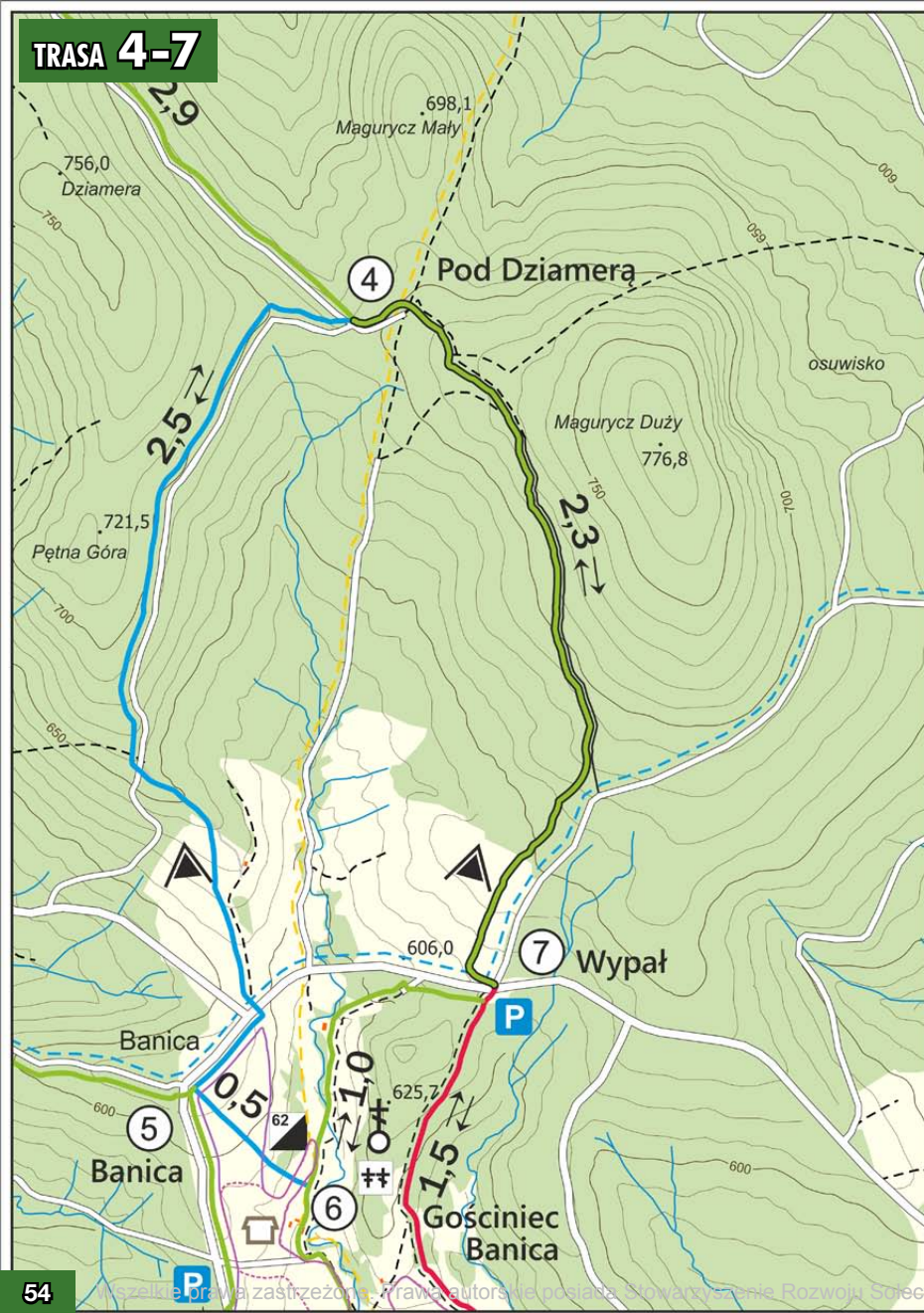

Organizacja zawodów

Zawody sportowe w Banicy-Krzywej

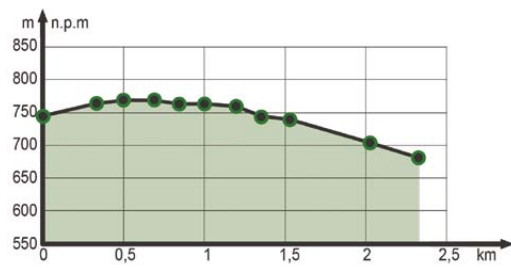

Trudność trasy:

2,3 km   36 m   110 m   45 min

łatwa

GPS **4** 49°32,972'N 21°18,775'E **7** 49°32,008'N 21°19,087'E

Trasa koloru zielonego – przebiega w większości w lesie.

Punkt węzłowy nr 4 DZIAMERA (tyka z drogowskazami i schematem szlaków) usytuowany jest na skrzyżowaniu dróg leśnych.

Od **punktu węzłowego nr 4** kierujemy się wąską drogą leśną wiodącą lekko w górę, gdzie po ok. 170 m wchodzimy na szerszą drogę leśną (Banica – Bartne) z żółtym szlakiem pieszym (0,17 km), skręcamy lewo a po 10 m skręcamy w prawo, w ścieżkę wiodącą między młodnikiem (2 tyczki z kierunkowskazami). Po ok. 120 m ścieżka się kończy i wjeżdżamy w stary las (0,29). Szlak kluczy między drzewami, znaki na drzewach są zagęszczone. Jadąc dalej po płaskim terenie trafiamy na „ambonę” po prawej stronie (0,64 km). Tutaj zaczyna się wyraźna droga leśna, poprzecinana tzw. wodospustami, która opada lekko w dół. Zjeżdżamy ostrożnie, gdyż w końcowym odcinku zjazd jest dość stromy, poprzedzony tabliczką ostrzegawczą (1,58 km). Dojeżdżamy do skrzyżowania

z szeroką drogą leśną (Banica – Bartne z niebieskim szlakiem pieszym) i dużego placu - składu drewna (1,69 km). Przecinamy plac po przekątnej w prawo do tyczki z kierunkowskazem. Tu wchodzimy w ścieżkę leśną biegnącą w początkowym okresie równoległe do drogi. Ścieżką odbijamy w prawo i wychodzimy na skraj dużej, pięknej łąki (1,95 km). Jest to miejsce widokowe, zatrzymujemy się więc, aby podziwiać panoramę góry banickiej, Krzywej, Jasionki, a także w dalszej perspektywie panoramę Pasma Granicznego i Beskidu Sądeckiego oraz Tatr Bielskich (przy dobrej widoczności). Stąd skręcamy w lewo w dół i skrajem lasu dojeżdżamy do drogi powiatowej do Wołowca. Tutaj zdejmujemy narty (znak ostrzegawczy) i po przekroczeniu drogi pieszo znajdziemy się przy **punkcie węzłowym nr 7 WYPAŁ**, przy którym znajduje się parking i miejsce wypoczynkowe (2,30 km).

Skrócony opis szlaku w przeciwnym kierunku: Od pkt węzłowego, po przekroczeniu drogi podejście skrajem łąki i lasu do miejsca widokowego (0,35 km), a następnie ścieżką leśną do dużego placu składowego, z którego po przekątnej w lewo odchodzi droga leśna, początkowo ostro w górę, później łagodniej. Na wysokości ambony (1,65 km) droga przechodzi w ścieżkę, a następnie szlak kluczy między drzewami, przechodzi w ścieżkę wśród młodnika, wychodzi na drogę leśną skręcając ostro w lewo (2,12 km) by po 10 m skręcić w prawo i łagodnym zjazdem dojeżdżamy do **pkt nr 4**.

WARTO ZOBACZYĆ

Widok na Krzywą, Jasionkę, Pasma Graniczne, Beskid Sądecki, Tatry.

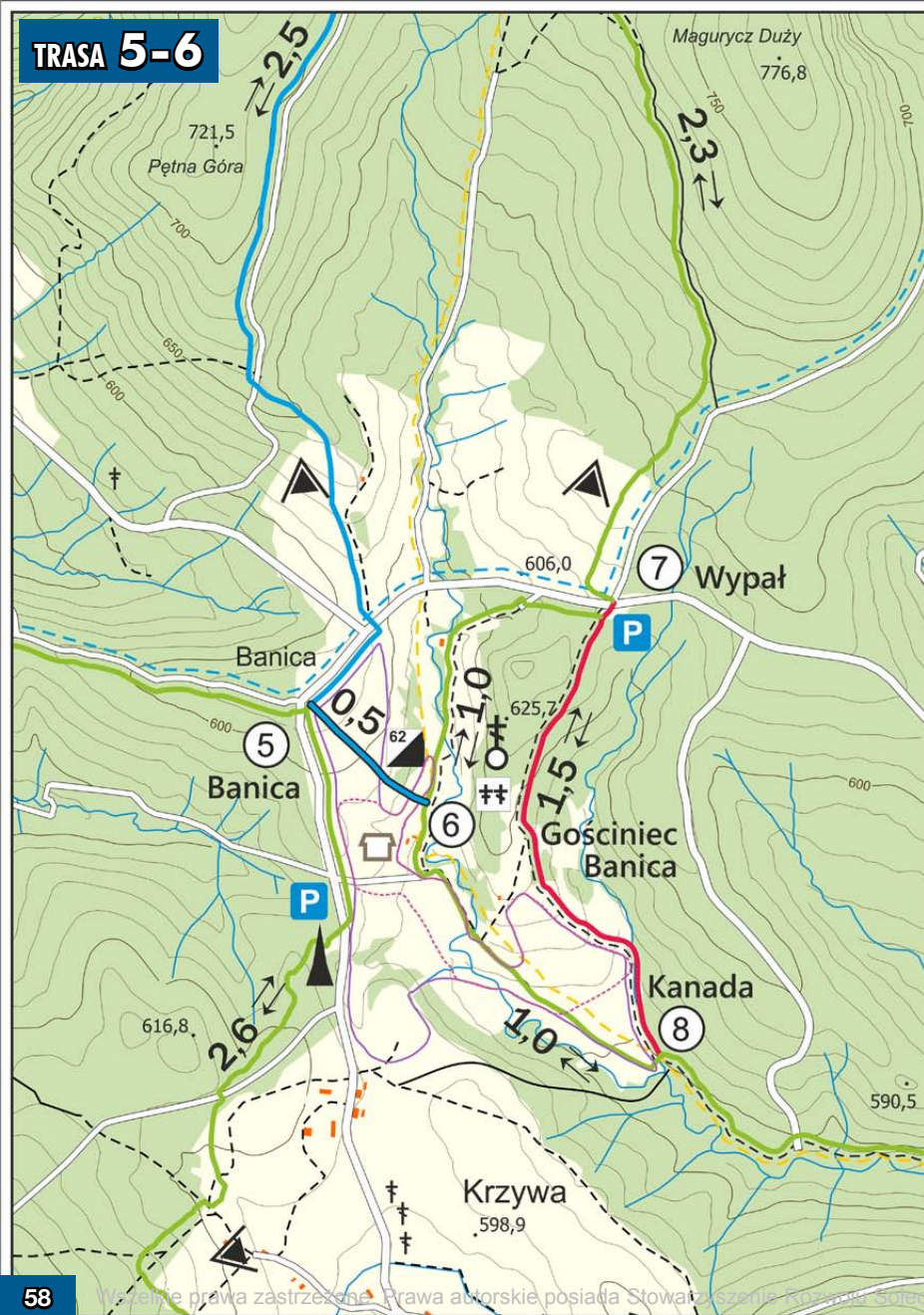

Pod Maguryczem

W drodze na Dziamerę

Trudność trasy:

500 m

6,5 m

49 m

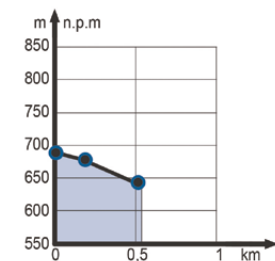
5 min

○○○
łatwa

⑤ 49°31,879'N
21°18,422'E

⑥ 49°31,682'N
21°18,693'E

Trasa koloru niebieskiego, łącznikowa pomiędzy **pkt nr 4 POD DZIAMERĄ**, przez **pkt nr 5 BANICA (Wielka Zielona Pętla)**, do **pkt nr 6 GOŚCINIEC BANICA**. Odcinek 5 – 6 jest bardzo krótki, w całości przebiega łąką, wzdłuż ustawionych tyk.

UWAGA! Szlak na tym odcinku 4-krotnie przecina trasy sportowe (wyciśnięte ślady do techniki klasycznej i dowolnej, oznakowane chorągiewkami). Należy ustąpić pierwszeństwa trenującym na nich narciarzom.

Punkt węzłowy nr 5 BANICA (tyka z drogowskazami i schematem szlaków) usytuowany jest na łące tuż przy drodze powiatowej Małastów – Jasionka (po drugiej stronie drogi powiatowej początek drogi leśnej ze szlakami: narciarskim zielonym i pieszym niebieskim, do Przelęczy Małastowskiej). Bezpośrednio przy punkcie węzłowym przebiega pętla niebieskiej trasy sportowej (5 km). Ruszamy w kierunku wschodnim,

kierując się na najbliższą tykę z namalowanym niebieskim znakiem. Trasa pierwszy raz przecina trasę sportową i prowadzi bardzo łagodnie w dół. Mijamy kolejne tyki i po raz drugi przecinamy trasę sportową. Po lewej stronie widzimy cmentarz wojenny (nr 62). Rozpoczyna się krótki, ale dość ostry zjazd. Poniżej muru cmentarnego 2 kolejne przecięcia tras sportowych – drugie na wyplaszczeniu. Kierujemy się do kierunkowskazów na drzewie owocowym, skręcamy przy nich ostro w prawo w drogę polną i razem ze znakami: zielonym narciarskim i pieszym żółtym, które dołączają drogą z lewej strony, po kilkudziesięciu metrach docieramy do **punktu węzłowego nr 6 – GOŚCINIEC BANICA**. Alternatywnym rozwiązaniem na tym odcinku jest pokonanie go trasą sportową, lub włączenie się na nią na którymś przecięciu.

Skrócony opis szlaku w przeciwnym kierunku: Od Gościńca Banica (duża tablica Śnieżnych Tras) za znakami szlaków narciarskich: niebieskiego i zielonego oraz pieszego żółtego, kierujemy się na północ i po ok. 100 m, skręcamy ostro w lewo, za kierunkowskazem. Przecinamy dwukrotnie trasę sportową i rozpoczynamy dość ostre podejście z lewej strony cmentarza nr 62. Przecinamy ponownie trasę sportową i wzdłuż tyk łąką docieramy do pkt nr 5.

WARTO ZOBACZYĆ

Cmentarz nr 62 z I wojny światowej

WAŻNE INFORMACJE

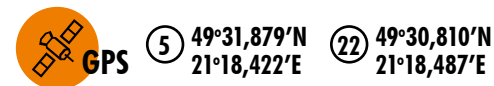
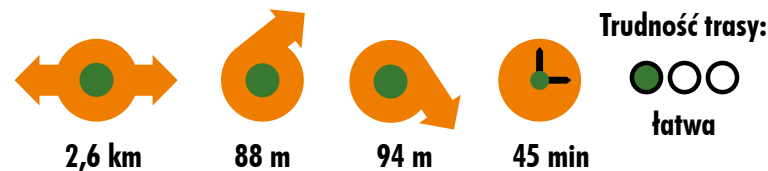
Gospodarstwo Agroturystyczne „Gościńiec Banica”, noclegi, wyżywienie, znakomite sery kozie, wypożyczalnia nart, instruktaż jazdy na nartach biegowych i zjazdowych, pomoc GOPR.

Gospodarstwo Agroturystyczne Gościńiec Banica

Gospodarstwo Agroturystyczne Gościńiec Banica

Trasa koloru zielonego – fragment **Wielkiej Zielonej Pętli**. Przebiega w większości łąkami, w części lasem. Stosunkowo łatwa.

Punkt węzłowy nr 5 BANICA (tyka z drogowskazami i schematem szlaków) przy grzbiecie „Górki Banickiej”.

Od pkt 5 łagodnie zjeżdżamy łąkami po trasie sportowej, równoległe do drogi asfaltowej. Idziemy w kierunku przeciwnym do obowiązującego na trasie sportowej, w związku z tym należy bezwzględnie ustępować miejsca trenującym narciarzom. Po dojściu do okolic pomnika lotników, przekraczamy drogę asfaltową (0,64 km) i wchodzimy na ogrodzony żerdziami parking. Z niego wchodzimy w drogę leśną. Szlak wiedzie lekko pod górę. Dochodzimy do szerokiej leśnej drogi wywozowej (1,20 km), którą przekraczamy i wychodzimy na łąki. Skracamy w prawo zgodnie kierunkowskazem i wzdłuż tyk zjeżdżamy w dół. Za słupem energetycznym skręcamy w prawo (1,48 km) i po przekroczeniu potoku

i zarośli wychodzimy koło zabudowań – dom i garaż z bali po prawej stronie. Dalej drogą do góry wchodzimy w las. Z drogi skręcamy w lewo (1,84 km), przez lasek sosnowy przekraczamy polną drogę (2,00 km) i wychodzimy na kolejne łąki. Zjeżdżamy w kierunku wschodnim i po przejściu mostka na niewielkim cieku (2,25 km), zlokalizowanego między krzakami, podchodzimy łąką do góry zachowując kierunek. Docieramy do **punktu węzłowego nr 22 POD KAMIENNYM WIERCHEM** (2,55 km). Z niego możemy kontynuować wędrówkę **Wielką Zieloną Pętlą** w kierunku Jasionki (**pkt 15 JASIONKA** – 2,4 km) lub zjechać czerwonym łącznikiem do centrum Krzywej (**pkt 24 KRZYWA CERKIEW** – 0,8 km). Stąd roztacza się ładny widok na Krzywą, Jasionkę i okoliczne szczyty m.in.: Mareszkę, Maguryc Duży, Dziamerę, Obszar.

Skrócony opis szlaku w przeciwnym kierunku: Po zjeździe i przekroczeniu potoku podchodzimy do góry. Wchodzimy w lasek sosnowy, po przejściu którego na drodze skręcamy w prawo. Zjeżdżamy w dół prosto, mijając zabudowania po lewej stronie. Przez zakrzaczenia mijamy potok i za słupem energetycznym skręcamy w lewo. Dochodzimy do lasu, mijamy drogę wywozową. Leśną drogą zjeżdżamy aż do parkingu przy pomniku lotników. Po przejściu drogi asfaltowej, wchodząc na trasę sportową, skręcamy w lewo i idziemy w kierunku Górki Banickiej.

WARTO ZOBACZYĆ

Pomnik Lotników (opis wcześniej)
Widok z pkt 22.

WAŻNE INFORMACJE

Gościniec Banica (opis przy trasie 5-6)

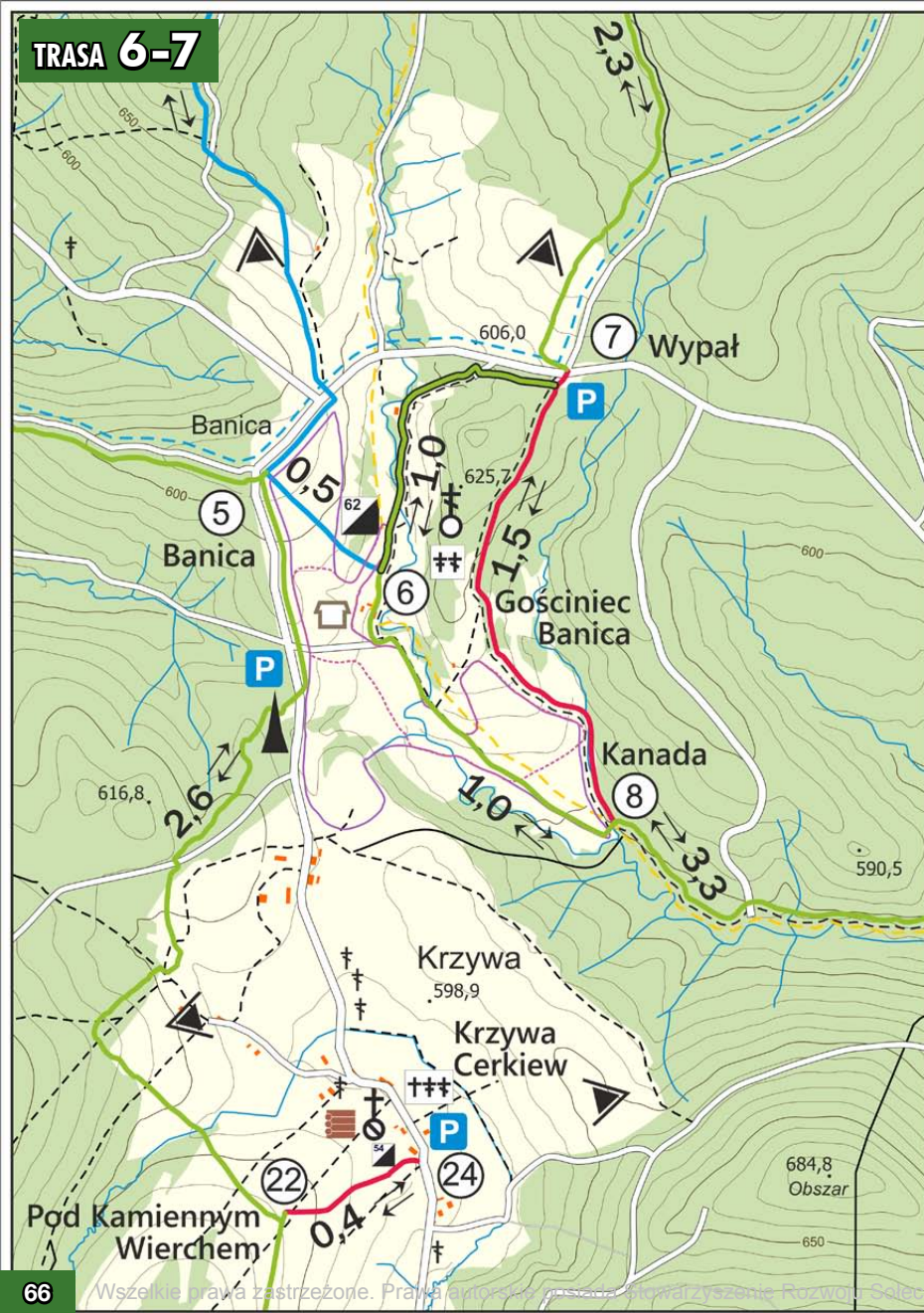

Cerkiew w Krzywej

Punkt węzłowy nr 22

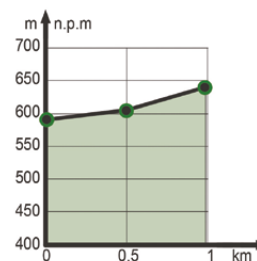

Trudność trasy: łatwa

1 km
 64 m
 6 m
 20 min

GPS
 ⑥ 49°31,682'N 21°18,693'E
 ⑦ 49°32,008'N 21°19,087'E

Trasa koloru zielonego – fragment **Wielkiej Zielonej Pętli**. Dość łatwa pod względem konfiguracji, w większości płaska, z jednym długim, ale niezbyt trudnym podejściem.

Punkt węzłowy nr 6 – GOŚCINIEC BANICA (duża tablica Śnieżnych Tras z mapą i drogowskazami) umiejscowiony jest tuż obok gospodarstwa agroturystycznego o tej samej nazwie. Ruszamy spod punktu w kierunku północnym, za znakami zielonymi i niebieskimi szlaków narciarskich, oraz żółtymi szlaku pieszego. Poruszamy się drogą polną płasko wzdłuż potoku, który mamy po prawej stronie. Po (0,1 km) niebieski szlak narciarski skręca zdecydowanie w lewo. Po lewej stronie widoczna obszerna łąka z założonymi śladami narciarskich tras sportowych, nad łąką mur cmentarza wojskowego (nr 62). My poruszamy się prosto jeszcze ok. 100 m razem z żółtym szlakiem pieszym, a następnie skręcamy w prawo w kierunku potoku, który przekraczamy przez mały mostek (0,23 km) – szlak pieszy pozostał za potokiem. Niedaleko za mostkiem po prawej stronie

widzimy resztki kopuły dawnej czasowni. Poruszamy się łąką na wprost, w kierunku samotnie stojącego drewnianego domu. Na jego wysokości, przy tabliczce szlaku ornitologicznego (0,55 km) skręcamy wyraźnie w prawo, w polną drogę, która zaczyna się wspinać pod górę, a następnie wchodzi w las (0,6 km). Nadal podchodząc docieramy w bezpośrednie sąsiedztwo drogi asfaltowej Banica – Wołowiec (0,8 km) i równoległe do niej, ścieżką leśną podchodzimy nadal, by osiągnąć obszerny plac (1,00 km), na którym dawniej wypalano węgiel drzewny. Na skraju placu, tuż przy drodze do Wołowca umiejscowiony jest **punkt węzłowy nr 7 – WYPAŁ** – drogowskazy na drewnianym słupie telefonicznym. Z tego punktu możemy kontynuować wędrowkę **Wielką Zieloną Pętlą** do **pkt nr 4 – POD DZIAMERĄ** (2,30 km) lub skręcić w prawo i czerwonym łącznikiem dotrzeć do **pkt nr 8 – KANADA** (1,50 km).

Skrócony opis trasy w odwrotnym kierunku: Ścieżką równoległą do drogi asfaltowej zjeżdżamy przez las, do osiągnięcia łąki, na której stoi samotny drewniany dom. Tu skręcamy w lewo i łąką wzdłuż potoku poruszamy się płasko aż do małego mostka, którym przechodzimy na drugi brzeg. Tu skręcamy w prawo do góry, a następnie w lewo. Poruszając się płasko i cały czas prosto wspólnie z żółtym szlakiem pieszym, który napotykamy przy skręceniu w lewo i niebieskim narciarskim, który dołącza wkrótce z prawej strony, osiągamy Gościniec Banica.

WARTO ZOBACZYĆ

Cmentarz nr 62 z I wojny światowej.
Ruiny czasowni.

WAŻNE INFORMACJE

Gospodarstwo agroturystyczne Gościniec Banica (opis przy trasie 5-6).

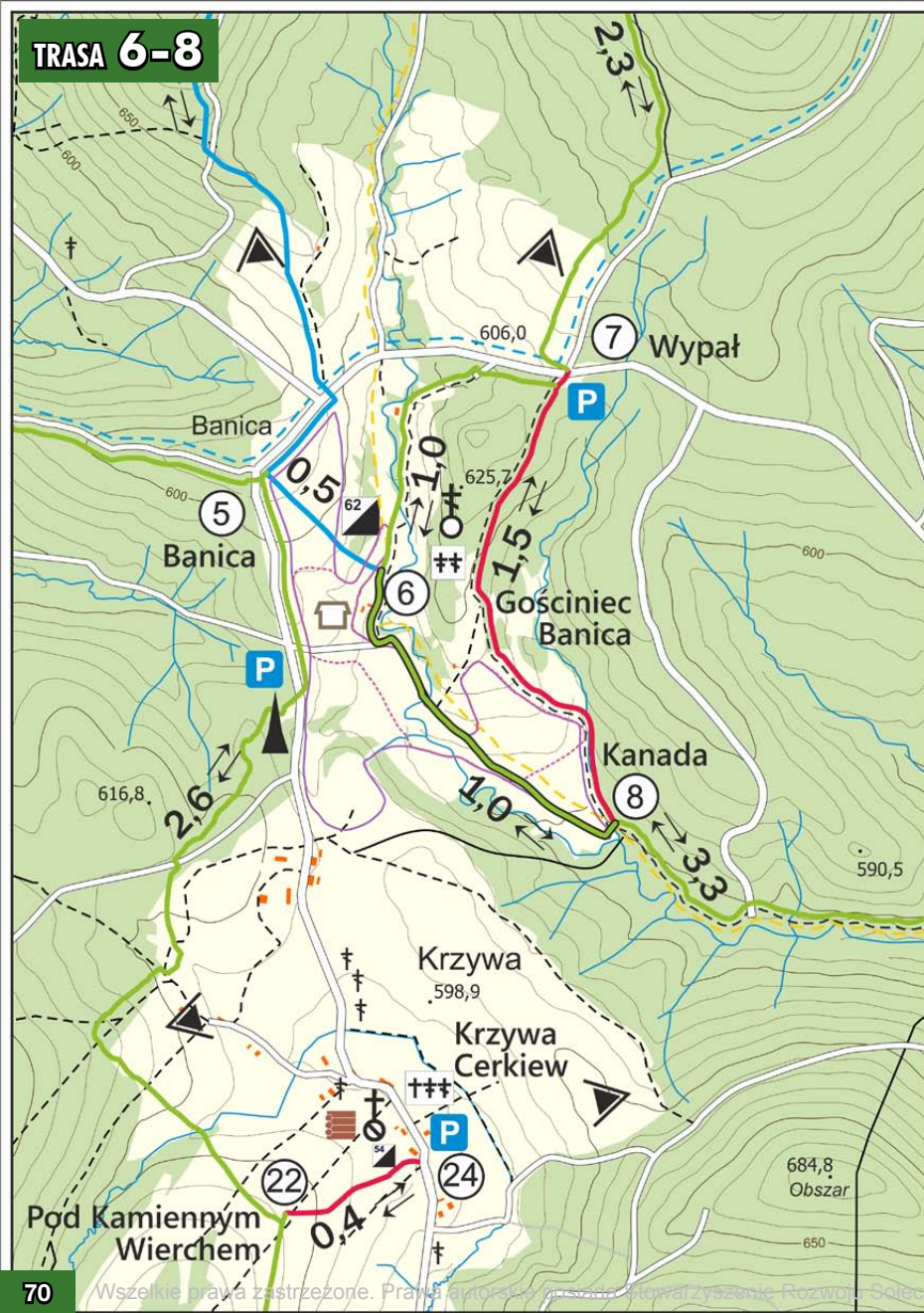

Tablica informacyjna

W drodze na Wypał

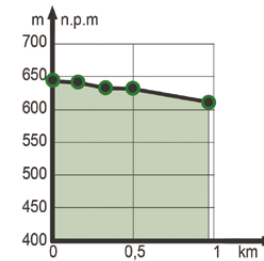

Trudność trasy: łatwa

1 km
 4 m
 23,5 m
 15 min

GPS
 ⑥ 49°31,682'N 21°18,693'E
 ⑧ 49°31,353'N 21°19,202'E

Trasa koloru zielonego – fragment **Wielkiej Zielonej Pętli**. Bardzo łatwa pod względem konfiguracji, ale utrudnieniem może być to, że prowadzi w większej części trasą sportową, na której należy ustępować miejsca i pierwszeństwa ćwiczącym narciarzom.

Punkt węzłowy nr 6 – GOŚCINIEC BANICA (duża tablica Śnieżnych Tras z mapą i drogowskazami) umiejscowiony jest tuż obok gospodarstwa agroturystycznego o tej samej nazwie. Ruszamy spod niego przez parking i dalej drogą dojazdową w kierunku południowym. Po ok. 100 m z prawej strony, przecinając drogę dojazdową, dochodzą trasy sportowe (wspólny fragment niebieskiej, czerwonej i żółtej – chorągiewki), z którymi będziemy się poruszać aż do końca odcinka. Skracamy ostro w lewo, a po kilkudziesięciu metrach wyraźnie w prawo i wzdłuż rzeczki, którą mamy po lewej stronie (po prawej zabudowania) dochodzimy do mostka (0,33 km), za którym, po przekroczeniu, skręcamy lekko w lewo. Dotychczas prowadziły nas znaki malowane na drzewach i słupach oraz

od setnego metra chorągiewki. Za mostkiem należy trzymać się głównie tyk z zielonym znakiem szlaku, gdyż trasa sportowa, którą jedziemy będzie zmieniać kierunek. Najpierw trasa oznakowana chorągiewkami niebieskimi i czerwonymi kieruje się w lewo w górę, w kierunku samotnego, drewnianego domu na wzgórzu, następnie trasa z żółtymi chorągiewkami skręca w prawo, w kierunku kolejnego mostka na potoku. My cały czas poruszamy się prosto kierując się na tyki, z wymalowanym zielonym szlakiem narciarskim i ponownie natrafiamy na trasę sportową, która po zatoczeniu pętli wraca. Najpierw z lewej strony nasz szlak przetnie trasa sportowa niebieska, a następnie z naprzeciwka natrafimy na trasę sportową czerwoną. Obie trasy sportowe odejdą w naszą prawą stronę, w kierunku wspomnianego mostka. My cały czas idziemy płasko doliną rzeczki, w kierunku południowo – wschodnim i napotykamy po prawej stronie dużą pasiekę, by po jej minięciu znaleźć się w **punkcie węzłowym nr 8 – KANADA** –tyka z drogowskazami i schematem tras (0,97 km).

Skrócony opis trasy w odwrotnym kierunku: Od punktu węzłowego nr 8 poruszamy się trasą sportową czerwoną za chorągiewkami (oznakowanie tras sportowych) oraz znakami zielonymi szlaku narciarskiego. Pętla trasy sportowej odejście w lewo, a my cały czas idziemy prosto, za tykami, doliną potoku. Wkrótce znów napotkamy tory i chorągiewki tras sportowych, z którymi przez mostek na potoku (0,64 km) dojdziemy do Gościńca Banica.

WARTO ZOBACZYĆ

Cmentarz nr 62 z I wojny światowej.
Ruiny czasowni.

WAŻNE INFORMACJE

W związku z tym, że nasz szlak turystyczny pokrywa się na znacznym odcinku z trasą sportową, należy ustąpić miejsca i pierwszeństwa ćwiczącym narciarzom.
Gospodarstwo agroturystyczne Gościńiec Banica (opis przy trasie 5-6).

Przygotowanie trasy sportowej

Zawody w Banicy-Krzywej

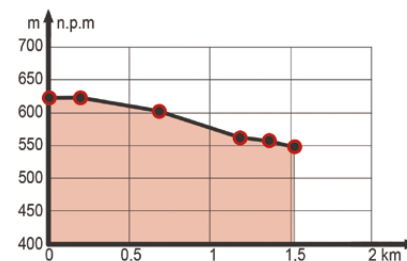

Trudność trasy: łatwa

1,5 km
 12 m
 79 m
 20 min

GPS
 ⑦ 49°32,008'N 21°19,087'E
 ⑧ 49°31,353'N 21°19,202'E

Trasa koloru czerwonego, łącznikowa do **Wielkiej Zielonej Pętli**. Przebiega w połowie w lesie, w drugiej części średnio trudny zjazd łąką.

Punkt węzłowy nr 7 WYPAŁ – (drogowskazy i schemat tras na słupie telefonicznym) umiejscowiony jest na skraju obszernego placu, gdzie dawniej dymiały retorty wypalające węgiel drzewny. Wchodzimy w ścieżkę leśną prowadzącą w kierunku południowym, za znakami czerwonego szlaku narciarskiego, malowanymi na drzewach. Po drodze spotykamy tabliczki ze zdjęciami i opisami ptaków występujących na tym obszarze, gdyż nasz szlak pokrywa się ze ścieżką ornitologiczną. Po wyjściu z lasu (0,80 km), napotykamy trasę sportową (czerwone i niebieskie chorągiewki), dochodzącą z prawej, od strony samotnego drewnianego domku. Roztacza się stąd ładny widok na Krzywą oraz otaczające ją szczyty: Obszar, Popowe Wierchy, Kamienny Wierch. Skracamy w lewo i wzdłuż ogrodzenia zjeżdżamy trasą sportową w dół. Po wypłaszczeniu, w prawo skręca trasa sportowa niebieska, a my dalej z chorągiewkami

trasy sportowej czerwonej i znakami naszego czerwonego szlaku narciarskiego, wzdłuż potoku, który mamy po lewej stronie, dochodzimy do **punktu węzłowego nr 8 – KANADA** (tyka z drogowskazami i schematem szlaków). Stąd **Wielką Zieloną Pętlą** możemy dojść szybko do **GOŚCIŃCA BANICA – punkt węzłowy nr 6** (0,97 km) lub ruszyć do **WOŁOWCA – punkt węzłowy nr 9** (3,3 km), urokliwą dolinką zwaną Kanadą.

Skrócony opis szlaku w odwrotnym kierunku: Po wejściu na trasę sportową, wzdłuż potoku a później ogrodzenia, podchodzimy pod górę. Na górze, opuszczając trasę sportową skręcamy w prawo, wchodzimy do lasu i po 800 m osiągamy **pkt nr 7**.

WARTO ZOBACZYĆ

Widok z góry po wyjściu z lasu.

WAŻNE INFORMACJE

Szlak w części pokrywa się z trasą sportową, należy ustąpić miejsca i pierwszeństwa ćwiczącym narciarzom.

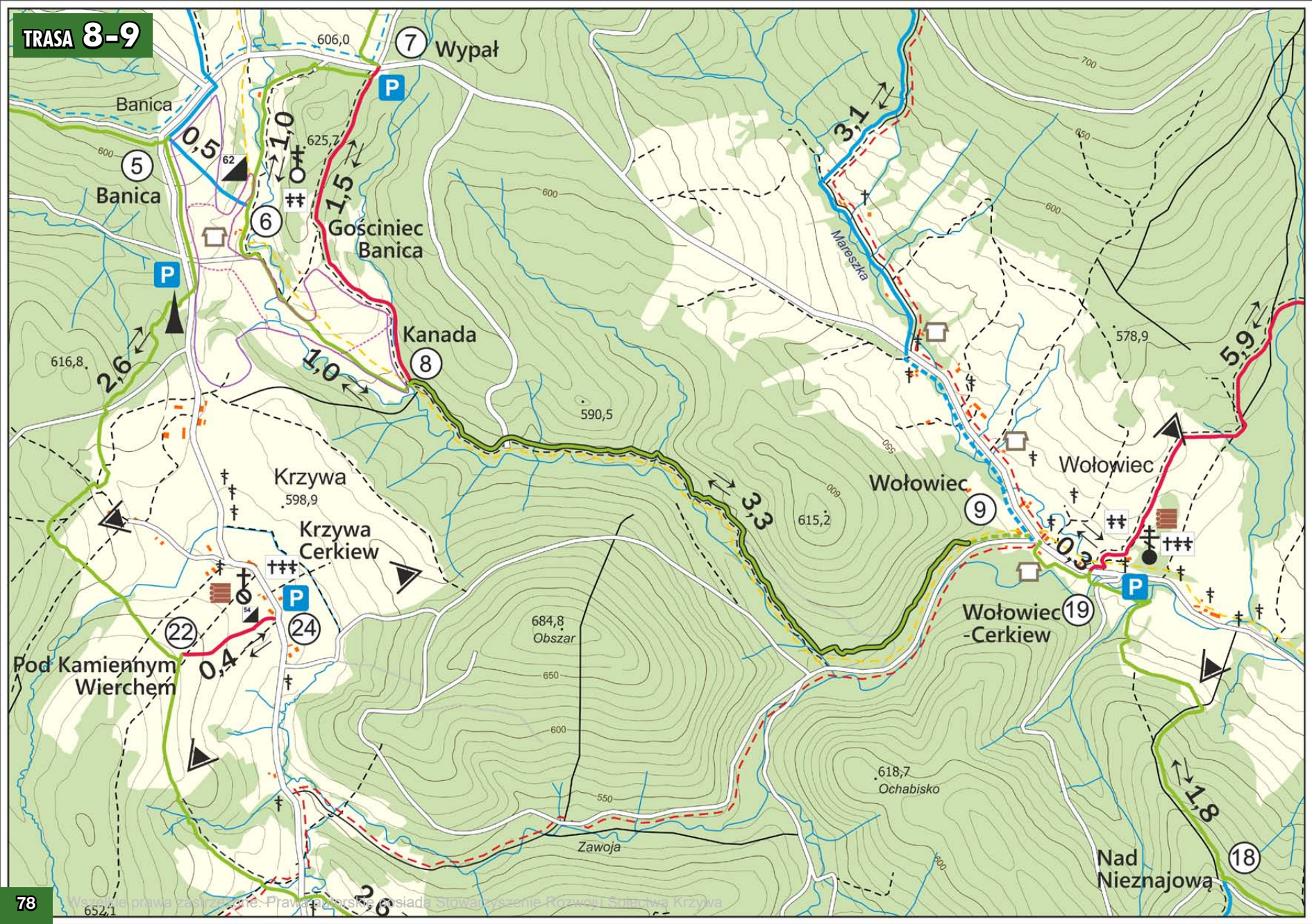
Krzywa

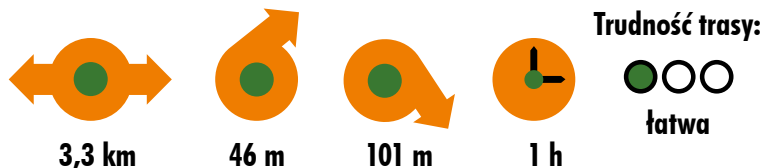

Banica - Kanada

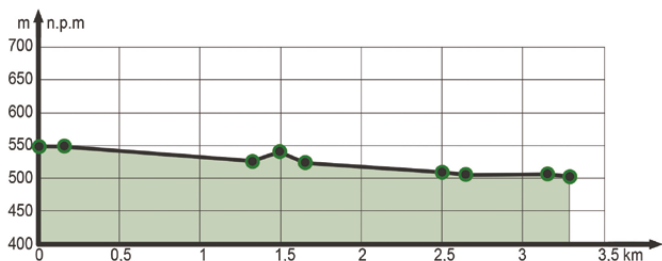

TRASA 8-9

GPS

⑧ 49°31,353'N
21°19,202'E⑨ 49°31,038'N
21°21,176'E

Trasa koloru zielonego – część **Wielkiej Zielonej Pętli**, prowadzi urokliwą dolinką, w zdecydowanej większości płasko, z jednym podejściem i dość stromym zjazdem.

Punkt węzłowy nr 8 – KANADA – (tyka z drogowskazami i schematem szlaków)

Od punktu nr 8 kierujemy się na mostek na potoku, który jest dopływem rzeki Zawoja. Trasa prowadzi cały czas wzdłuż jego biegu, za znakami szlaku narciarskiego zielonego i pieszego żółtego. Przekraczamy go ośmiokrotnie mostkami, które w ostatnim okresie zostały odbudowane. Mostki są w odległościach: 1 – 0,01 km; 2 – 0,73 km; 3 – 0,79 km; 4 – 1,12 km; 5 – 1,28 km; 6 – 1,34 km; 7 – 2,05 km; 8 – 2,20 km. Raz tylko opuszczamy dolinkę (1,35 km), aby podejść pod górkę. Na końcu podejścia (1,60 km) znaki ostrzegawcze „stromy zjazd” przytwierdzone z dwóch stron do tyki, obowiązujące w obydwu kierunkach. Po ostrym, ale krótkim zjeździe,

ponownie jesteśmy w dolince potoku. Mniej wprawnym narciarzom sugerujemy zdjęcie nart przy znaku i pokonanie tego fragmentu pieszo. Po pokonaniu przedostatniego mostka dochodzimy do szerokiej drogi leśnej (2,20 km), którą prowadzi czerwony szlak pieszy – Główny Szlak Beskidzki. Towarzyszący nam dotąd szlak żółty wchodzi na drogę, natomiast nasz narciarski przed nią skręca w lewo i przechodzi przez ostatni mostek. Dalej idziemy łąkami równoległe do drogi. W miejscu gdzie las schodzi do drogi, kończy się trasa. Musimy ściągnąć narty – znak ostrzegawczy „Stop zdejmij narty” (2,95 km) i około 300 m pokonujemy pieszo drogą, razem ze szlakami czerwonym i żółtym. Ok. 100 m przed końcem trasy, poniżej drogi widzimy Chatkę na Wołowcu, gdzie można przenocować i coś zjeść. Dochodzimy do **punktu węzłowego nr 9 – WOŁOWIEC (3,30 km)**. Stąd możemy po założeniu nart kontynuować wycieczkę **Wielką Zieloną Pętlą do pkt nr 19 – WOŁOWIEC CERKIEW (0,30 km)** lub nadal pieszo, pójść drogą powiatową w lewo za znakami narciarskimi niebieskimi i pieszymi czerwonymi, by po 900 m skręcić z „powiatówki” w prawo, założyć narty i niebieskim szlakiem narciarskim i czerwonym pieszym dotrzeć do **pkt nr 20 – POD MARESZKĄ (3,10 km)**.

Skrócony opis szlaku w odwrotnym kierunku: Od pkt 9 idziemy drogą około 300 m. Tutaj po prawej stronie zaczynają się łąki poniżej lasu. Nimi prowadzi szlak, cały czas równoległe do drogi. Po około 1 km przechodzimy przez mostek nad potokiem. Skręcamy w prawo, kierując się w dolinę Zawoi. Idąc nią siedmiokrotnie przekraczamy potok. Raz tylko opuszczamy jego sąsiedztwo, aby wyjść na małe wzniesienie i po krótkim, ale stromym zjeździe, do niego powrócić.

WARTO ZOBACZYĆ

Cerkiew w Wołowcu.

WAŻNE INFORMACJE

Chatka na Wołowcu – noclegi, wyżywienie.
Chata Kasi – noclegi, wyżywienie.

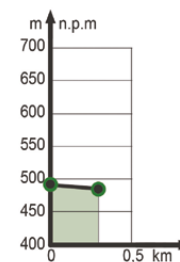

Trudność trasy:

300 m
 8 m
 16 m
 10 min
 łatwa

GPS
 ⑨ 49°31,038'N 21°21,176'E
 ⑱ 49°30,973'N 21°21,334'E

Trasa koloru zielonego – część Wielkiej Zielonej Pętli. Bardzo łatwa i bardzo krótka, przebiega całkowicie przez prywatne łąki.

Punkt węzłowy nr 9 – WOŁOWIEC (duża tablica Śnieżnych Tras z mapą i drogowskazami) umiejscowiony jest przy skrzyżowaniu dróg: powiatowej, asfaltowej przez wieś i drogi leśnej do Krzywej, w sąsiedztwie słupa z drogowskazami szlaków pieszych.

Za tablicą, zgodnie z drogowskazem, skręcamy w prawo na łąkę. Z lewej jest ładny drewniany dom. Dochodzimy do rzeczki Zawoja, skręcamy w lewo i wzdłuż rzeczki idziemy przy ścianie lasu. Znaki szlaku są na drzewach i na tykach na łące. Dochodzimy do **punktu węzłowego nr 19 – WOŁOWIEC CERKIEW** – tyka z drogowskazami i schematem tras (0,30 km). Punkt znajduje się przy drodze przez wieś, obok stodoły pani Remiaszowej (właścicielka zabudowań po drugiej stronie drogi). Stąd możemy kontynuować wędrowkę **Wielką Zieloną Pętlą** do pkt nr 18 –

NAD NIEZNAJOWĄ (1,8 km), lub wybrać ciężką trasę czerwoną, przez szczyt Mareszki (801 m npm), do **pkt nr 20 – POD MARESZKĄ** (5,9 km).

Skrócony opis szlaku w odwrotnym kierunku: Od pkt węzłowego, zgodnie z drogowskazem kierujemy się na tykę ze znakiem i dalej wzdłuż rzeczki, za drewnianym domem skręt w prawo i dojście do tablicy przy skrzyżowaniu dróg.

WARTO ZOBACZYĆ

Cerkiew w Wołowcu – przy szlaku czerwonym na Mareszkę.

WAŻNE INFORMACJE

Chatka na Wołowcu – noclegi, wyżywienie.

Cerkiew w Wołowcu

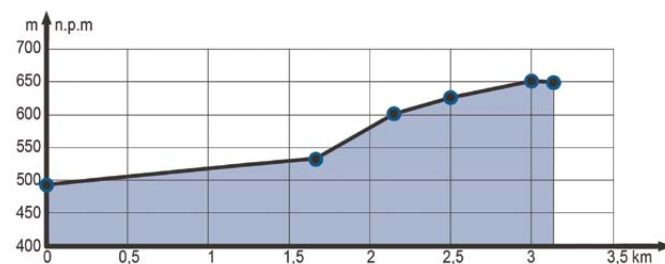
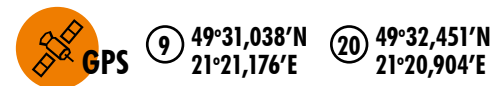
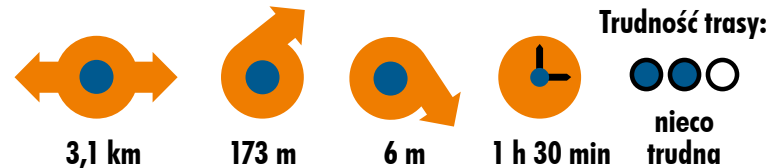
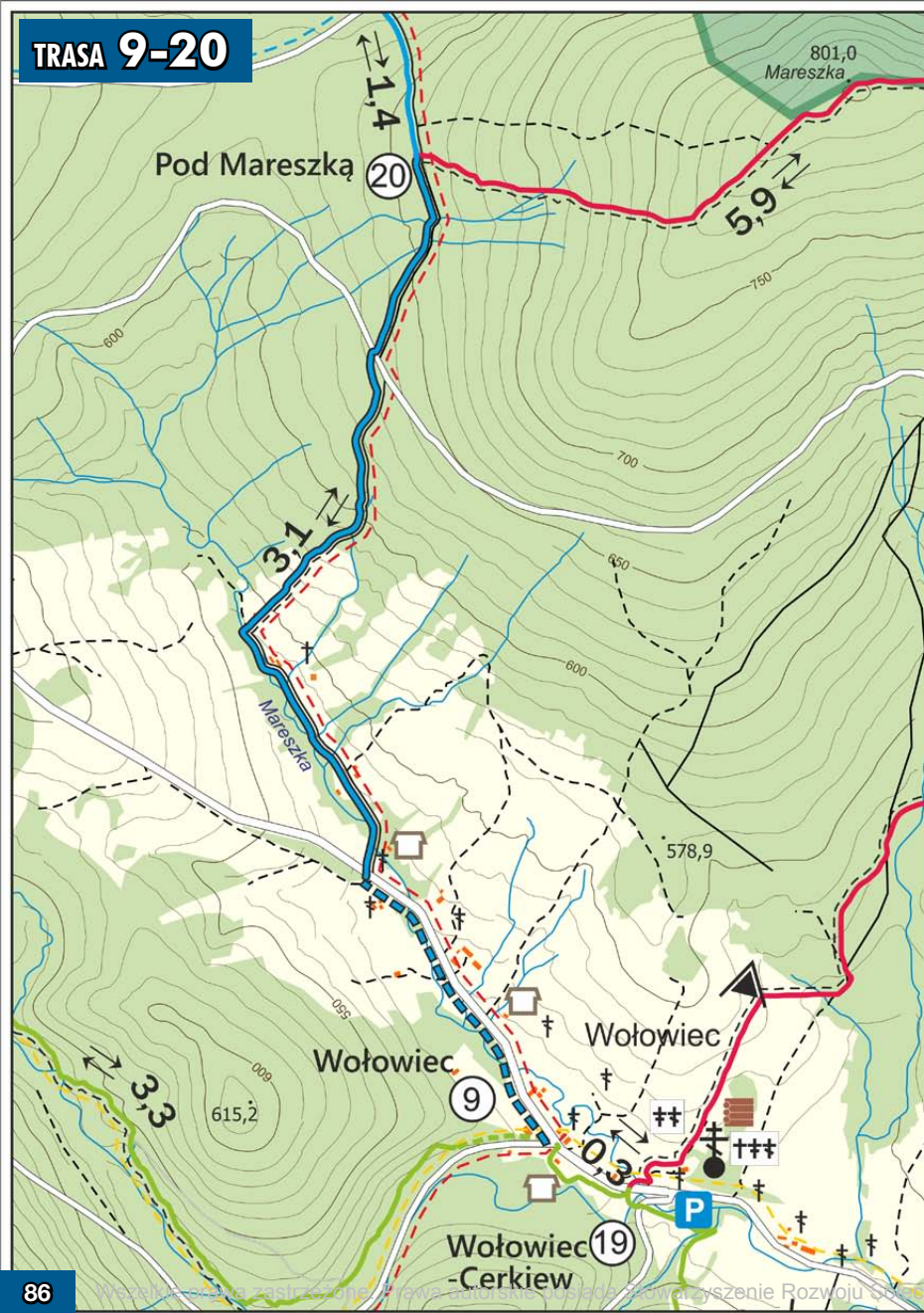

Chatka na Wołowcu

Chatka na Wołowcu

Trasa koloru niebieskiego, prowadząca z Wołowca do Bartnego, z fragmentem, który należy przebyć pieszo, gdyż prowadzi na odcinku 0,90 km drogą publiczną.

Punkt węzłowy nr 9 – WOŁOWIEC (duża tablica Śnieżnych Tras z mapą i drogowskazami) usytuowany w Wołowcu przy skrzyżowaniu dróg: asfaltowej powiatowej i leśnej wywozowej, prowadzącej do Krzywcy

Ściągamy narty i idziemy drogą publiczną w kierunku płn. – zach., w stronę Banicy, za znakami niebieskimi szlaku narciarskiego i czerwonymi szlaku pieszego. Skracamy w prawo w drogę boczną (0,90 km). Zakładamy narty, przechodzimy przez mostek typu tubosider na potoku będącym dopływem Zawoi i idziemy dalej drogą. Za mostkiem, po prawej stronie zabudowania gospodarstwa agroturystycznego Chata Kasi (1,00 km). Nasza droga skręca lekko w lewo i prowadzi doliną potoku. Przy tyce z kierunkowskazami (1,65 km) z drogi skręcamy ostro w prawo i prosto

podchodzimy do góry. Podejście miejscami dość strome. Po minięciu zakręcań, dochodzimy do ściany lasu i drogi leśnej (2,00 km). Droga leśną podchodzimy dalej w górę, po lewej stronie tyka ze znakiem ostrzegawczym „Stromy zjazd” (2,20 km), ustawionym dla poruszających się w przeciwnym kierunku. Nadal pniemy się w górę i natrafiamy na szeroką drogę leśną – wywozową (2,54 km), którą przecinamy. Cały czas towarzyszą nam znaki czerwonego szlaku pieszego. W dalszym ciągu podchodzimy, i w końcu osiągamy **pkt nr 20 – POD MARESKĄ** (3,09 km), na kulminacji podejścia.

Z pkt nr 20 możemy kontynuować marszrutę szlakiem niebieskim do Bacówki w Bartnem – **punkt węzłowy nr 21 – BARTNE (1,40 km)**, lub szlakiem czerwonym narciarskim, przez szczyt Mareszki dotrzeć do **pkt węzłowego nr 19 – WOŁOWIEC CERKIEW (5,90 km)**.

Skrócony opis szlaku w przeciwnym kierunku: Zjeżdżamy w kierunku Wołowca. Przecinamy stokówkę i drogą leśną dojeżdżamy do skraju lasu. Mijamy zakręcańca. Tutaj zaczyna się stromy zjazd. Zalecane ściągnięcie nart. Po osiągnięciu doliny potoku skręcamy w lewo i dochodzimy do mostu. Za mostem spotykamy się z drogą publiczną do Wołowca. Zdejmujemy narty, skręcamy w lewo w drogę publiczną i odcinek 0,90 km do pkt węzłowego nr 9 pokonujemy pieszo.

WARTO ZOBACZYĆ

Ładny widok na część doliny Wołowca przed wejściem do lasu (2,00 km).

WAŻNE INFORMACJE

Trasa narciarska pokrywa się na całym odcinku z turystycznym szlakiem pieszym. Zgodnie z punktem 11 Regulaminu „Śnieżnych Tras”, należy ustępować miejsca turystom pieszym.

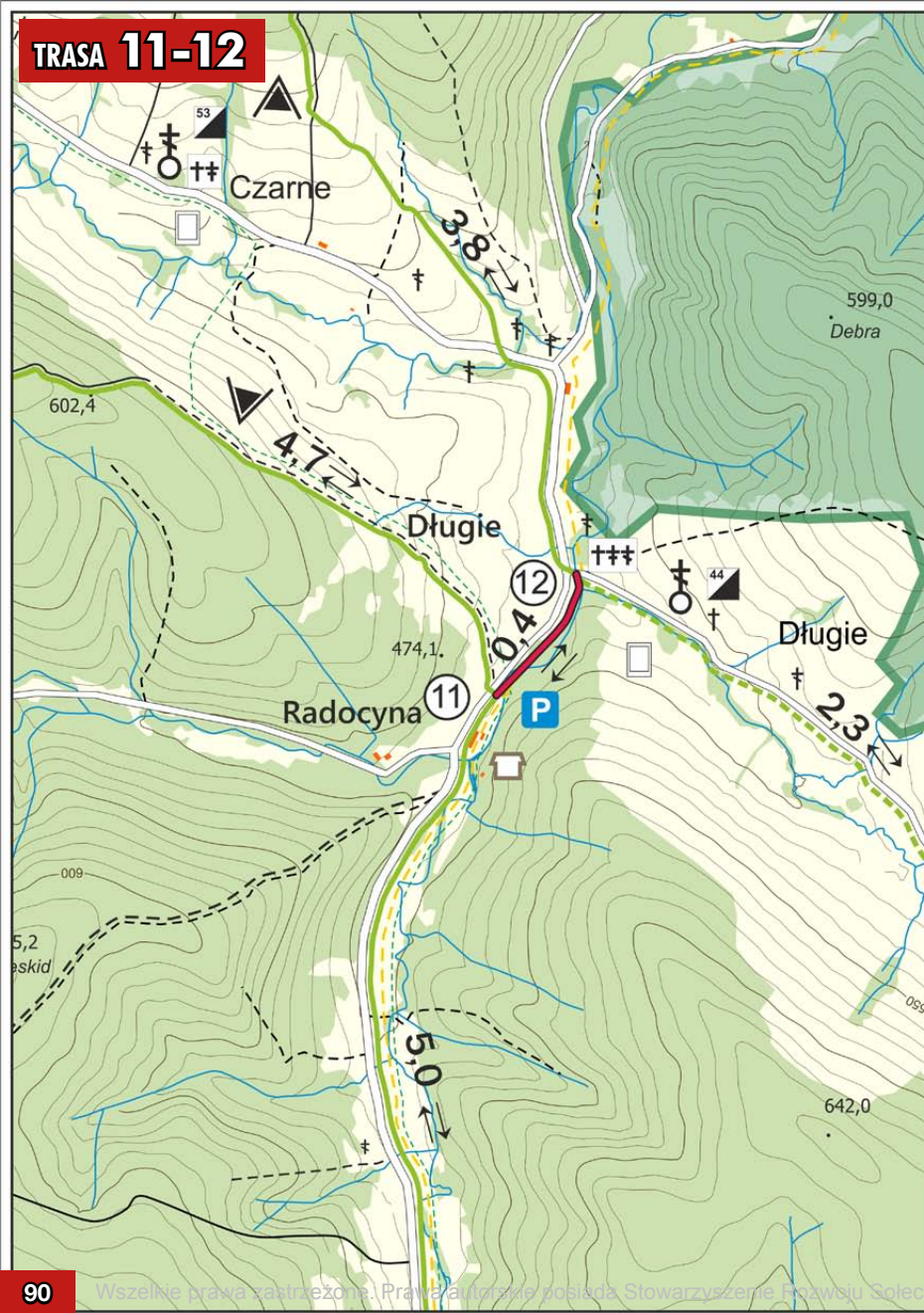
Gospodarstwo Agroturystyczne „Chata Kasi” – noclegi, wyżywienie.

Chata Kasi w Wołowcu

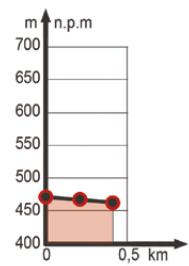

Trudność trasy: łatwa

400 m
 2 m
 9 m
 10 min

GPS
 ⑪ 49°28,159'N 21°22,457'E
 ⑫ 49°28,326'N 21°22,634'E

Trasa koloru czerwonego – bardzo krótki łącznik do **Wielkiej Zielonej Pętli**, bardzo łatwy.

Punkt węzłowy nr 11 – RADOCYNA (tyka z drogowskazami i schematem tras) usytuowany na łączce w pobliżu drogi z Radocyny do Czarnego i Długiego, ok. 200 m od hotelu.

Wyruszamy z punktu nr 11, przekraczamy drogę i wzdłuż niej (po prawej stronie), płasko i z bardzo małym spadkiem jedziemy w kierunku brodu i mostka na Wisłoce. Przy małym skrzyżowaniu dróg polnych koło mostka i brodu osiągamy **punkt węzłowy nr 12 DŁUGIE** (0,40 km)

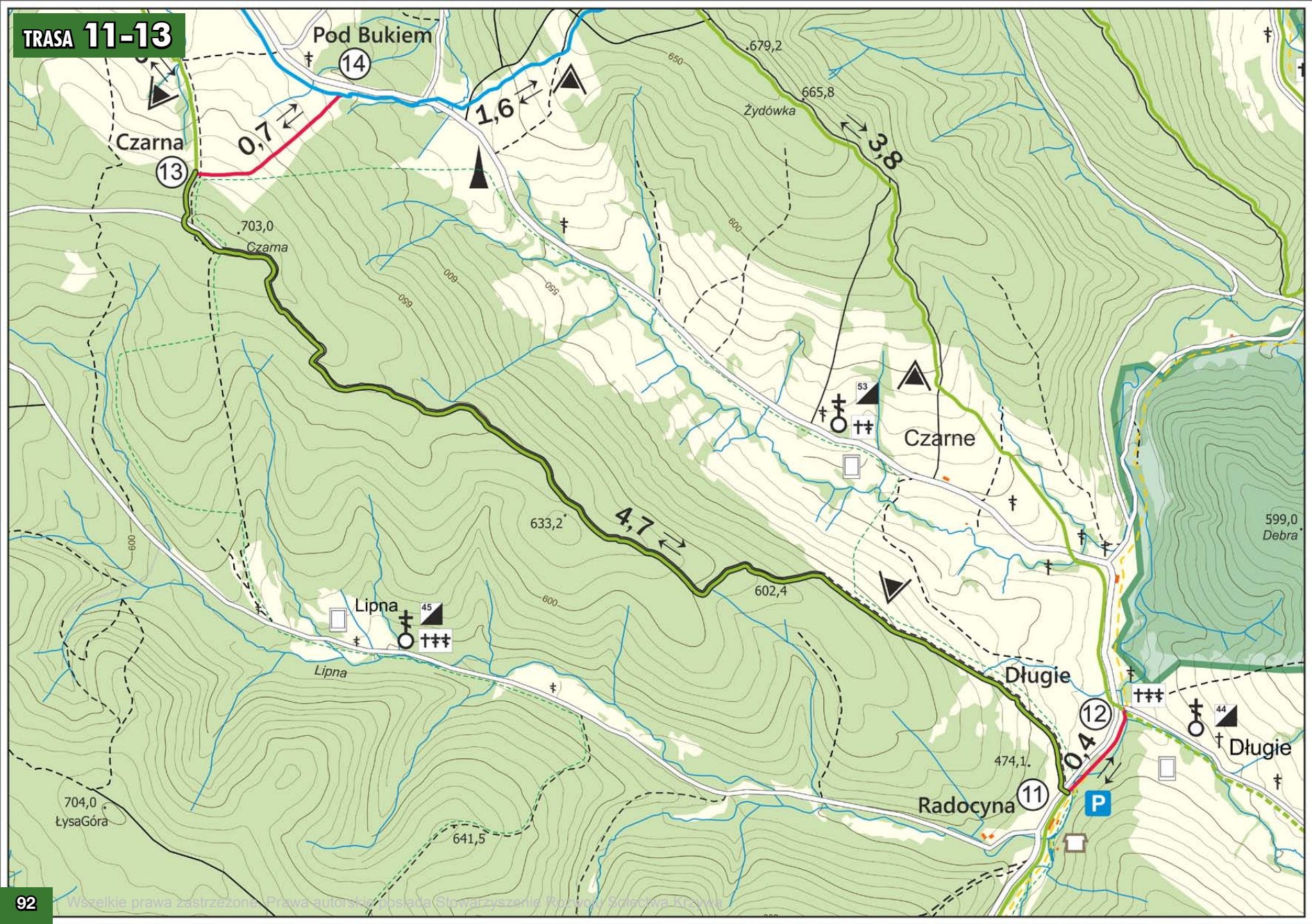
Skrócony opis trasy w przeciwnym kierunku: Ruszamy z pkt nr 12 za znakami po lewej stronie drogi polnej Czarne i Długie – Radocyna. Trasa jest płaska i bardzo lekko pod górę. Po przebyciu 0,30 km przekraczamy drogę i kierujemy się na widoczną tykę z drogowskazami i schematem szlaków – pkt nr 11.

WAŻNE INFORMACJE

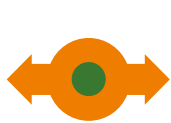
Hotel w Radocynie – noclegi, wyżywienie.

TRASA 11-13

4,7 km

226 m

33 m

2 h

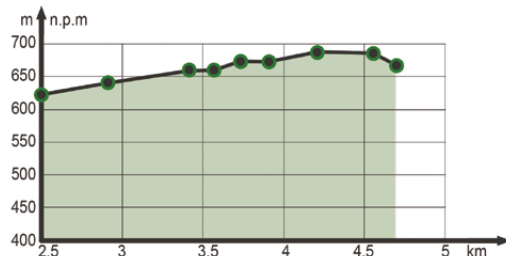
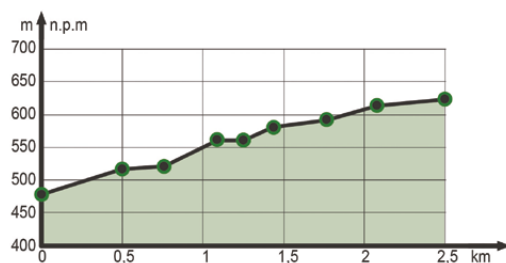
Trudność trasy:

łatwa

GPS

⑪ 49°28,159'N
21°22,457'E⑬ 49°29,410'N
21°19,743'E

Trasa koloru zielonego – fragment **Wielkiej Zielonej Pętli**, w pierwszym odcinku prowadzi łąkami, z ładnym widokiem, w drugiej części lasem. Przez większą część trasy podchodzimy.

Punkt węzłowy nr 11 – RADOCYNA (tyka z drogowskazami i schematem tras) usytuowany na łące w pobliżu drogi z Radocyny do Czarnego, ok. 200 m od hotelu.

Podchodzimy pod górę łąkami w kierunku płn. – zach., wzdłuż tyk i znaków na drzewach, mając po lewej granicę lasu. Warto zatrzymać się przy punkcie widokowym z tablicą poglądową (1,14 km). Można podziwiać ładny widok na dolinę Czarnego oraz na okoliczne i dalsze szczyty. Kontynuując wędrówkę zgodnie z kierunkowskazem wchodzimy do lasu (1,30 km). Po chwili osiągamy grzbiet. Drogą grzbietową idziemy lekko w górę, w kierunku kulminacji Czarna. Na chwilę opuszczamy grzbiet. Musimy teraz uważać, bo droga jest mniej widoczna i kluczy między drzewami (3,65 – 4,06 km). Za niewielkim wylesieniem z drogi schodzącej w dół skręcamy w prawo. Wracamy w rejony grzbietu. Mijając szczyt z lewej strony dochodzimy do szerokiej drogi wywozowej (4,40 km). Po 100 m skręcamy w prawo w ścieżkę w las. Mijamy wiatę po prawej stronie i wychodzimy na łąki nad Jasionką. Osiągamy **punkt węzłowy nr 13 – CZARNA** (4,70 km), z którego roztacza się piękny widok w kierunku płn. – wsch. Możemy z tego punktu kontynuować jazdę **Wielką Zieloną Pętlą** do **pkt nr 15 – JASIONKA** (1,60 km) lub krótkim łącznikiem czerwonym, zjechać do łącznika niebieskiego w **pkt nr 13 – POD BUKIEM** (0,70 km).

Skrócony opis szlaku w odwrotnym kierunku: Z łąk, wychodząc na grzbiet, dochodzimy do szerokiej drogi. Skręcamy w lewo i idziemy do jej końca. Tutaj uwaga!. Skręcamy lekko w lewo pilnując znaków. Stąd rozpoczynamy długi zjazd grzbietem do samej Radocyny. Po drodze należy zwrócić uwagę na dwa miejsca ze zmianą kierunku. Na każdym z nich skręcamy pod kątem 90° w niewielkich odległościach. Po wyjściu z lasu, trzymając się jego granicy, w prawo polami zjeżdżamy do Radocyny, w okolicy hotelu.

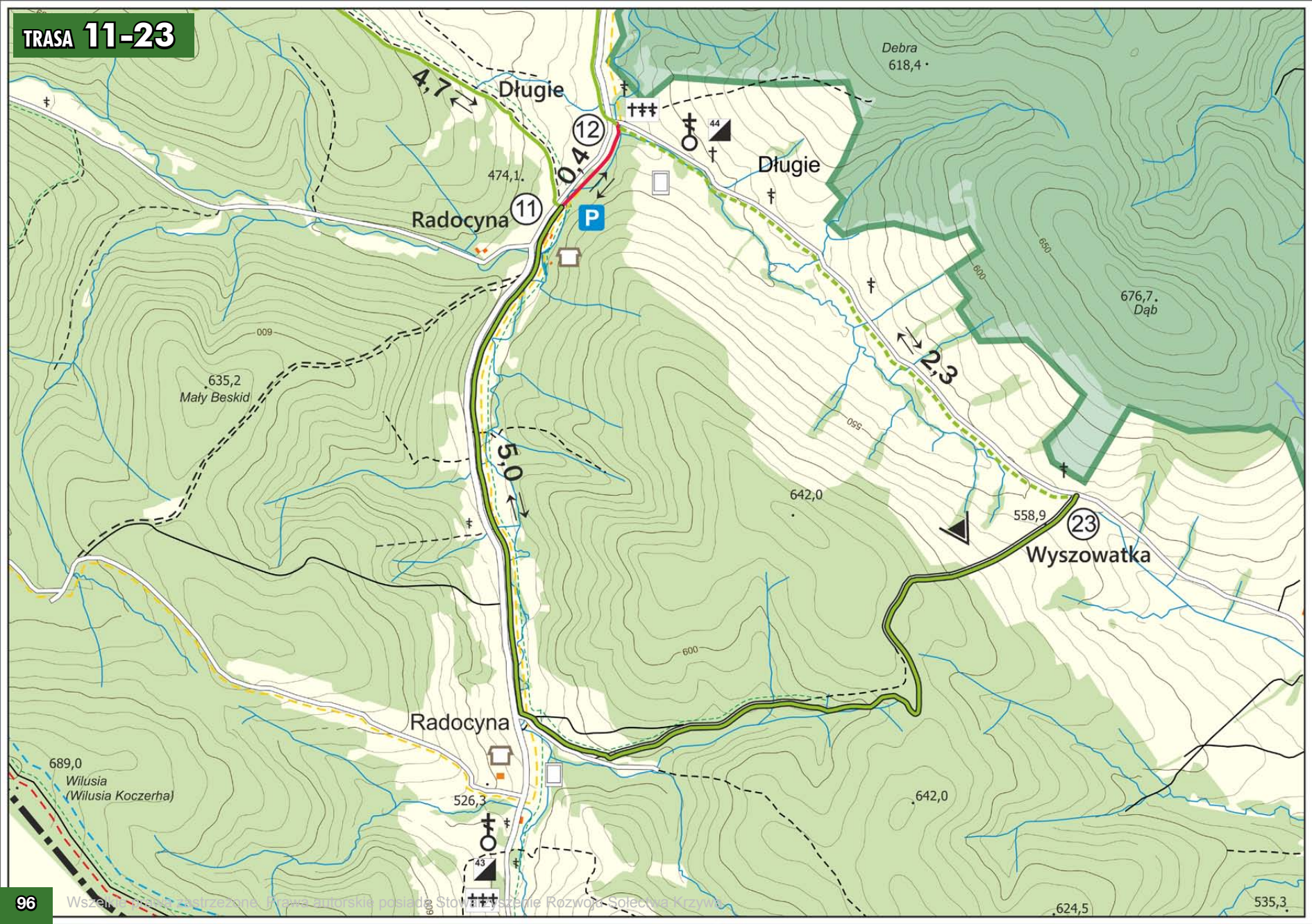
WARTO ZOBACZYĆ

Punkt widokowy (1,14 km).
Ruiny strażnicy przeciwlotniczej (1,50 km)
Widok z pkt węzłowego Czarna.

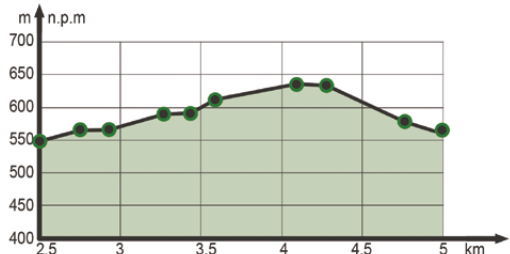
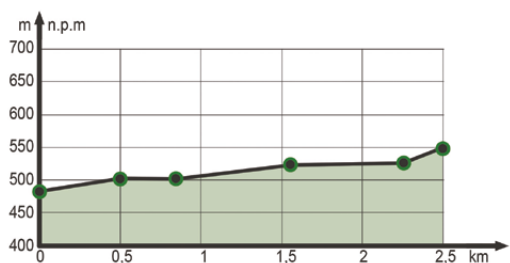
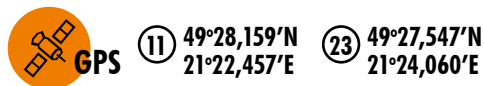
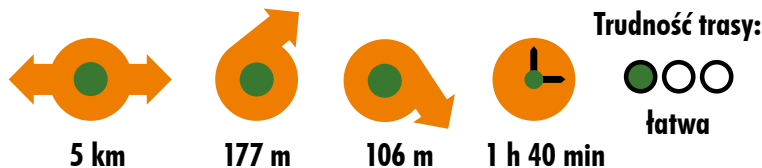
WAŻNE INFORMACJE

Hotel w Radocynie – noclegi, wyżywienie.

TRASA 11-23

Trasa koloru zielonego – fragment **Wielkiej Zielonej Pętli**, dość wymagająca. Umożliwia dotarcie do osobliwości przyrodniczej – jeziorka osuwiskowego.

Punkt węzłowy nr 11 – RADOCYNA (tyka z drogowskazami i schematem tras) usytuowany na łące w pobliżu drogi z Radocyny do Czarnego i Długiego, ok. 200 m od hotelu.

Od punktu nr 11 idziemy w kierunku południowo – zachodnim. Po około 160 m dochodzimy do hotelu RADOCYNA, w którym możemy uzyskać nocleg oraz posilić się. Przy drodze, naprzeciwko Ośrodka znajduje się też tablica informacyjna z mapą Śnieżnych Tras i kierunkowskazami. Nieco dalej (0,20 km) w prawo odchodzi droga do Zdyni, przez nieistniejącą już wieś Lipna. My kierujemy się prosto za zielonymi znakami szlaku narciarskiego, żółtymi pieszego i zielonymi szlaku Lasów Państwowych. Przechodzimy przez mostek na dopływie Wisłoki (0,25 km). Po prawej mijamy kapliczki oraz czarny szlak turystyczny, który przechodząc przez Mały Beskid do żółtego szlaku, skraca drogę do Koniecznej.

Mijamy kolejne kapliczki, a następnie napotykamy na niewielki domek po lewej stronie drogi (1,39 km). Idziemy dalej drogą mijając kolejne krzyże przydrożne. Następnie (2,14 km), nieco poniżej domu w budowie, nasz szlak skręca – zgodnie z kierunkowskazem na tyce, z drogi w lewo i przechodzi przez Wisłokę. Jeśli Wisłoka jest zamrznięta możemy przejść bezpośrednio przez rzekę. W przeciwnym wypadku musimy zjechać nieco w prawo na wąską kładkę.

Teraz droga zaczyna się pięć nieco bardziej stromo w górę. Czasami się nieco wypłaszcza, a czasami wznosi się bardziej stromo. Idziemy cały czas prosto, nie zważając na drogi dochodzące z lewej strony. Dopiero na 3,40 km skręcamy z drogi w prawo w wąską ścieżkę prowadzącą do jeziorka osuwiskowego (3,48 km). Od jeziorka lewym skosem w górę wąską ścieżką przez jodłowy młodnik wychodzimy znów na szerszą drogę, w którą skręcamy w prawo (3,57 km). Po ok. 180 m skręcamy ostro w lewo i jeszcze raz łagodnym łukiem w lewo. Dalej Idziemy prosto. Niedaleko punktu kulminacyjnego, na 4,16 km kierujemy się lekkim skosem w prawo i wkrótce osiągamy kulminację naszego szlaku. Skręcamy w prawo (4,27 km) i zaczynamy zjeżdżać najpierw łagodnie w dół, ale dalej droga zaczyna być coraz bardziej stroma i wąska (4,40 km). Od znaku „Stromy zjazd” musimy mocno hamować, bo nie ma możliwości skrętu, a na drodze mogą być przeszkody w postaci kolein, gałęzi a nawet zwalonego drzewa. Po ok. 180 m wyjeżdżamy z lasu (4,58 km) i tutaj warto się zatrzymać. Przed nami rozległa panorama. W kierunku zachodnim płn.-zach. widok na dolinę nieistniejącej już wsi Długie, nad którą po prawej stronie drogi króluje pasmo Dębu i Dobrej. W kierunku południowo – wschodnim rozciąga się dolina wsi

Wyszowatka, Grab, Ożenna. W kierunku płn. Pasma Dębu, a dalej na wschód pasmo Wysokiej. Po prawej strony doliny widać pasmo graniczne.

Następnie początkowo wzdłuż linii lasu w kierunku północnym zjeżdżamy na przełęcz Długie do drogi Czarne – Wyszowatka, gdzie osiągamy **punkt węzłowy nr 23 – WYSZOWATKA**. Stąd **pieszo** w dół (droga publiczna) możemy dotrzeć za zielonymi znakami narciarskimi do **pkt nr 12 – DŁUGIE** (2,30 km).

Skrócony opis szlaku w odwrotnym kierunku: Od punktu węzłowego 23 idziemy prostopadle do drogi w kierunku południowym (jeśli stoimy na drodze twarzą w stronę Wyszowatki, idziemy w górę w prawo). Po dość stromym odcinku droga w lesie zaczyna się bardziej wypłaszczać. Teraz uważamy na znaki, bo w pewnym momencie trasa skręca skosem w lewo, bardzo łagodnie się wznosi aż do punktu kulminacyjnego i zaczyna opadać. Po ok. 1350 m (od pkt w. 23) dochodzimy do skrzyżowania dróg i skręcamy ostro w prawo, a następnie po ok. 180 m skręcamy z drogi w lewo i przez jodłowy młodnik ostrożnie wąską ścieżką dojeżdżamy do jeziora osuwiskowego. Stąd, kierując się w górę wąską ścieżką dochodzimy do drogi i skręcamy w lewo. Zjeżdżając uważamy, bo w pewnym momencie zjazd robi się dość stromy. Ostrzeże nas o tym wcześniej znak – „Stromy zjazd”. Po ok. 100 m droga będzie już mniej stroma, ale narciarze mniej wprawni powinni jeszcze uważać, bo droga jest niezbyt szeroka i może zaskoczyć przeszkodami, które mogą się pojawić z dnia na dzień.

Szlak wyprowadzi nas wreszcie z lasu do nieistniejącej już wsi Radocyna. Po przekroczeniu Wisłoki (można wąską kładką lub po lodzie jeśli rzeczka jest zamarznęta) dochodzimy do drogi i skręcamy w prawo. Droga generalnie bardzo łagodnie opada w dół, ale pod koniec staje się nieco bardziej stroma i należy uważać, bo przy małej ilości śniegu można „złapać” kamienie. Zjeżdżając, warto zwrócić uwagę na liczne krzyże i kapliczki po lewej stronie drogi.

Kiedy wyjedziemy na drogę, na płaskim terenie przed nami ukażą się zabudowania hotelu RADOCYNA oraz tablica informacyjna Śnieżnych Tras. Do pkt węzłowego 11 mamy stąd wzdłuż drogi jeszcze ok. 160 m.

WARTO ZOBACZYĆ

Pomnik – drzwi w górnej części Radocyny.
Stary cmentarz parafialny z tablicami dot. dawnej Radocyny.
Cmentarz nr 43 z I wojny światowej.
Jezioro osuwiskowe.
Widok z łąki nad Przełęczą Długie.

WAŻNE INFORMACJE

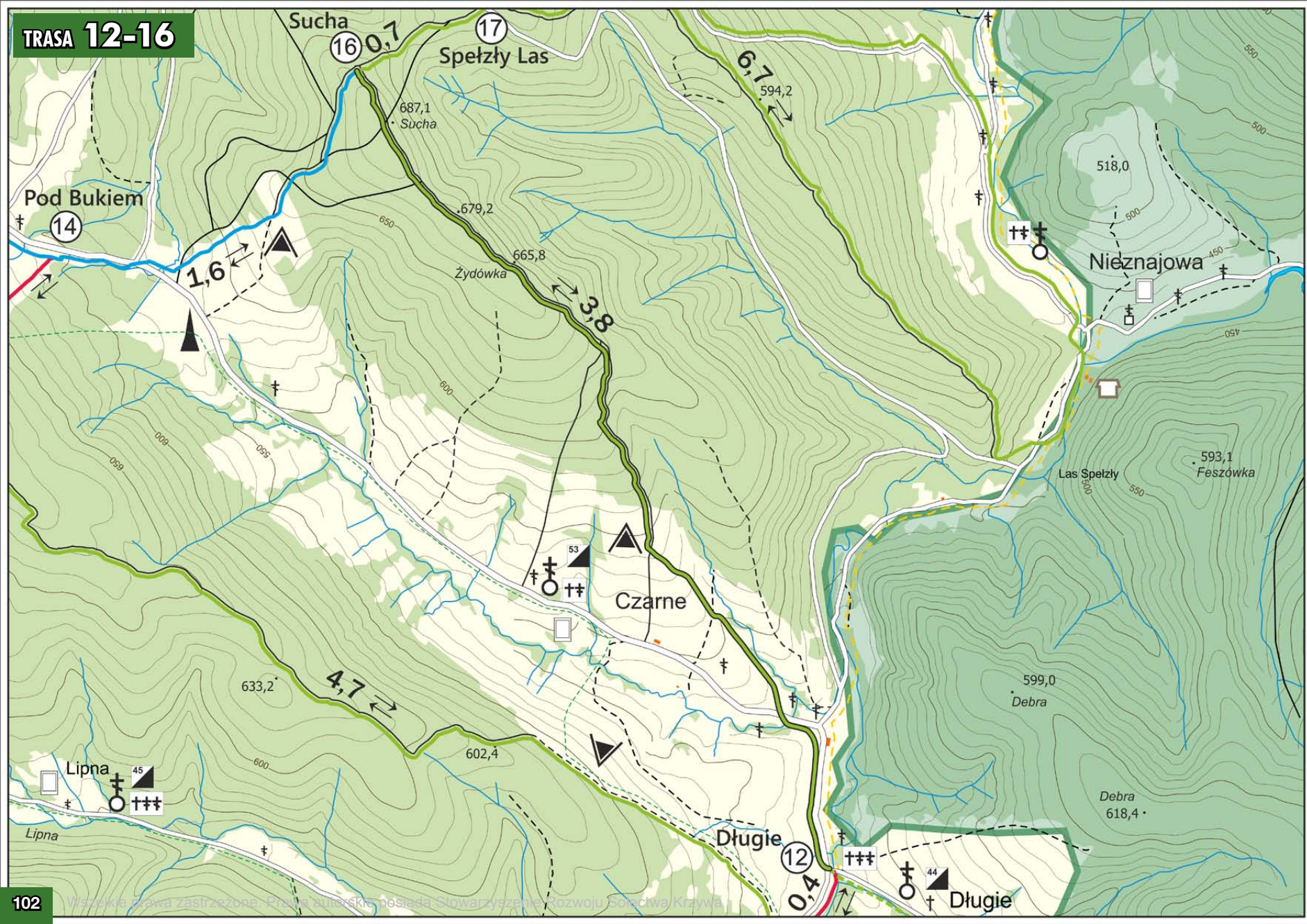
Hotel w Radocynie – noclegi, wyżywienie.

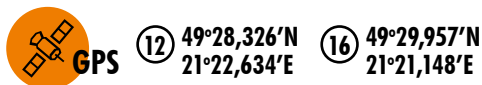
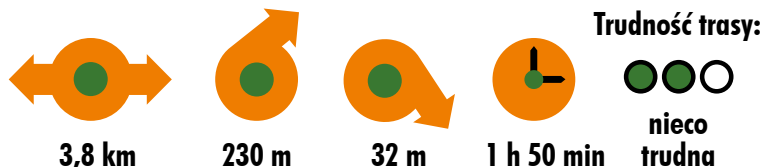
Radocyna zimą

TRASA 12-16

Trasa koloru zielonego (fragment **Wielkiej Zielonej Pętli**) przebiegająca w dużej części łąkami, w drugim odcinku przez las, z długimi podejściami.

Punkt węzłowy nr 12 – DŁUGIE (tyka z drogowskazami i schematem tras) usytuowany przy skrzyżowaniu dróg polnych Długie – Radocyna i Czarne – Radocyna, przy brodzie i mostku na Wisłoce.

Idąc drogą w stronę Czarneho, po 200 m przechodzimy przez drogę i idziemy łąką wzdłuż linii telefonicznej. Schodzimy ponownie do drogi (0,56 km), skręcamy w lewo, a po 90 m skręcamy w prawo (0,65 km) zgodnie z kierunkowskazem ustawionym na tyce. Rozpoczynamy długie podejście. Najpierw łąką wzdłuż potoku, potem opuszczamy potok (1,10 km) i kierujemy się na kępy drzew rosnące na polach. Osiągamy przedostatnią kępę drzew (1,50 km), gdzie skręcamy ostro w prawo i jedziemy w stronę lasu. Przed nim warto się odwrócić i podziwiać widok

rozciągający się na doliny Czarneho, Radocyny i Długiego oraz Pasma Graniczne. Wchodzimy do lasu (1,65 km) w mało wyraźną drogę leśną, którą idziemy kilkaset metrów, aż osiągniemy leśną drogę grzbietową (2,35 km), w którą skręcamy w lewo. Podchodzimy nią do kulminacji Żydówki (3,15 km) i następnie, po łagodnym podejściu, do szczytu Suchej (3,60 km). Droga staje się mniej widoczna. Po krótkim zjeździe jesteśmy w **punkcie węzłowym nr 16 – SUCHA**.

Skrócony opis szlaku w odwrotnym kierunku: Idziemy w górę. Po chwili osiągamy szczyt Sucha. Rozpoczynamy łagodny zjazd. Mijamy Żydówkę poruszając się cały czas drogą grzbietową. Tutaj należy uważać, bo z drogi grzbietowej skręcamy w prawo w mniej widoczna drogę leśną. Nią zjeżdżamy aż do granicy lasu. Wyjeżdżając z lasu kierujemy się na kępę drzew. Przy nich skręcamy w lewo i zjeżdżamy aż do doliny Wisłoki. Po przejściu drogi wychodzimy na pola i idziemy wzdłuż linii telefonicznej. Dochodzimy do pkt nr 12 – Długie.

WARTO ZOBACZYĆ

Panorama przed wejściem do lasu na Żydówce.
Wyroby ceramiczne w pracowni P. Jerzego Szczepkowskiego w Czarnem.

WAŻNE INFORMACJE

W okresie pozazimowym w Czarnem funkcjonuje bacyńka, gdzie można nabyć sery owcze.

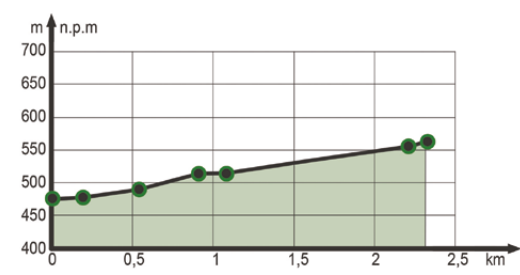

Trudność trasy: **łatwa**

← **2,3 km**
↻ **83 m**
↻ **3 m**
↻ **30 min**

📶 **GPS**
12 **49°28,326'N
21°22,634'E**
23 **49°27,547'N
21°24,060'E**

Trasa koloru zielonego – fragment **Wielkiej Zielonej Pętli**, którą należy przebyć **pieszo** (prowadzi drogą publiczną). Przebiega przez wyludnioną wieś Długie (nie ma ani jednego domu), na całym odcinku jest podejście.

Punkt węzłowy nr 12 – DŁUGIE (tyka z drogowskazami i schematem tras) usytuowany przy skrzyżowaniu dróg polnych Długie – Radocyna i Czarne – Radocyna, przy brodzie i mostku na Wisłocie.

Od **punktu nr 12** kierujemy się na drewniany mostek przez Wisłokę w kierunku wsi Wyszowatka. Po ok. 0,10 km za mostkiem, w pewnej odległości od drogi, po lewej stronie mijamy stary cmentarz nieistniejącej wioski łemkowskiej Długie. Po następnym odcinku podejścia, również z lewej strony, cmentarz wojenny nr 44 z 1-szej Wojny Światowej (0,33 km) oraz kapliczka prawosławna z 1904 r. (0,50 km). Cały czas podchodzimy i po prawej stronie napotykamy pomnik – drzwi do nieistniejącej już łemkowskiej wioski Długie (1,27 km). Nadal się wspinając, mijamy po

drodze kolejne kapliczki i w końcu osiągamy przełęcz Długie, gdzie umiejscowiony jest **punkt węzłowy 23 – WYSZOWATKA** (2,30 km) – tyka z drogowskazami i schematem szlaków. W kierunku południowo – wschodnim rozciąga się dolina wsi Wyszowatka, Grab, Ożenna. W kierunku półn. Pasma Dębu, a dalej na wschód pasmo Wysokiej. Po prawej strony doliny widać pasmo graniczne. Z tego punktu możemy kontynuować wędrowkę **Wielką Zieloną Pętlą** do **pkt nr 11 – RADOCYNA** (5,00 km), przez jezioro osuwiskowe.

Skrócony opis szlaku w odwrotnym kierunku: Trasę należy pokonać pieszo w dół. Przy drodze spotkamy kapliczki z 1-szej dekady XX w., pomnik – drzwi, cmentarz nr 44 z I Wojny Światowej, oraz cmentarz wsi Długie.

WARTO ZOBACZYĆ

Cmentarz łemkowski.
Cmentarz nr 44 z I wojny światowej.
Pomnik – drzwi.
Panorama z Przełęcz Długie.
Wysiedlona wioska Długie.

WAŻNE INFORMACJE

Hotel Radocyna – noclegi, wyżywienie.

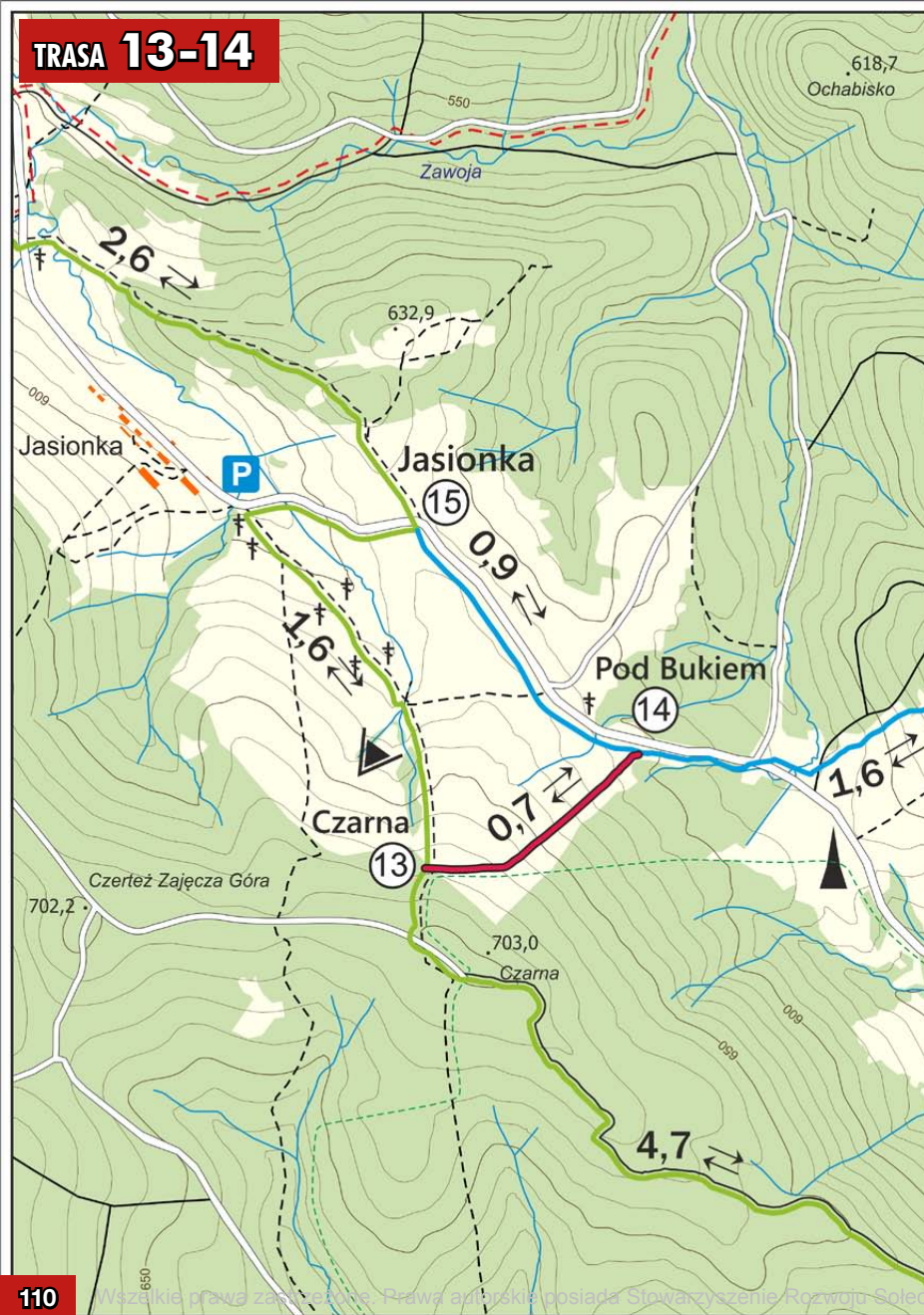

Zbiegowisko

W dolinie Wiśłoki

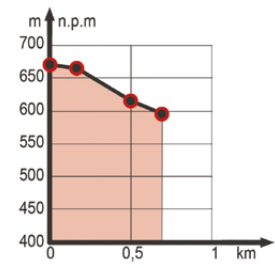

Trudność trasy: **łatwa**

700 m   5 m   78 m   10 min

GPS **13** 49°29,410'N 21°19,743'E   **14** 49°29,584'N 21°20,224'E

Trasa koloru czerwonego – łącznik od **Wielkiej Zielonej Pętli**, do środkowej części łącznika niebieskiego – **pkt nr 14 POD BUKIEM**. Niemal cały odcinek, to zjazd.

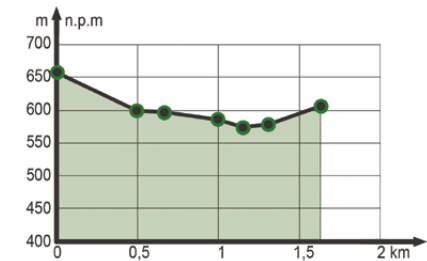
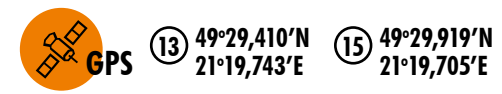
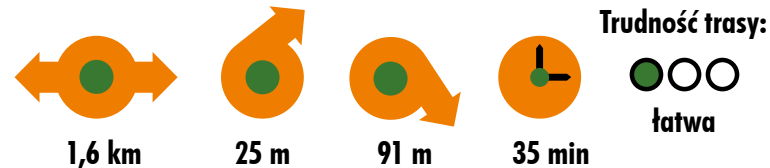
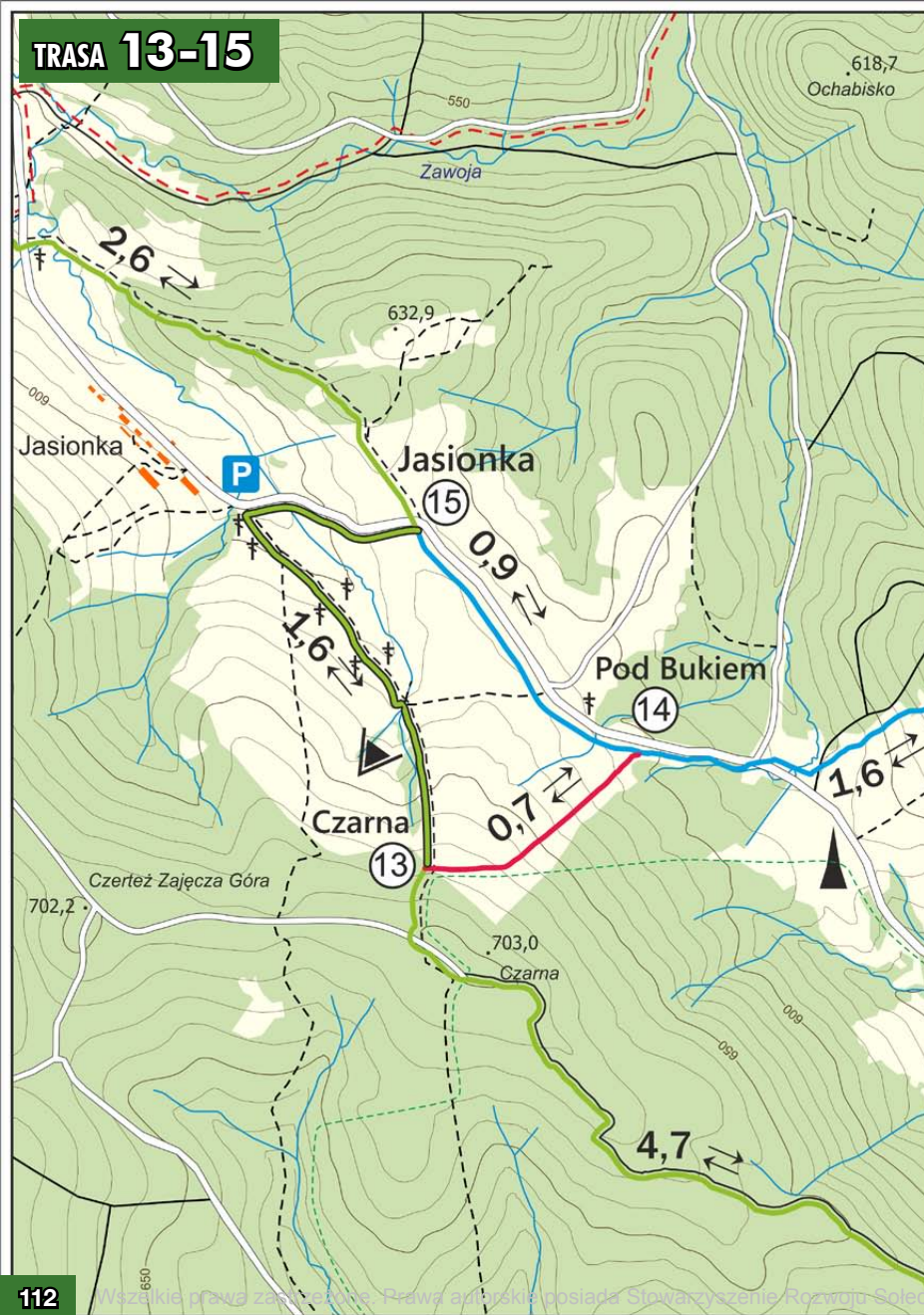
Punkt węzłowy nr 13 – CZARNA znajduje się w najwyższej części pól nad Jasionką, po prawej stronie drogi Jasionka – Czarna, na granicy lasu.

Kierujemy się na wschód, jadąc łąkami przy ścianie lasu, wzdłuż rozstawionych tyk z czerwonymi znakami szlaku narciarskiego. Po 700 m zjazdu! docieramy do **pkt nr 14 – POD BUKIEM** (0,70 km). Stąd możemy szlakiem niebieskim dotrzeć do **pkt nr 15 – JASIONKA** (0,90 km), lub do **pkt nr 16 – SUCHA** (1,60 km).

Skrócony opis szlaku w odwrotnym kierunku: Podchodzimy łąkami w górę, przy ścianie lasu.

WARTO ZOBACZYĆ

Panorama z pkt. nr 13.

Trasa koloru zielonego – część **Wielkiej Zielonej Pętli**. Przebiega całkowicie w odkrytym terenie, zdecydowana większość trasy to zjazd, końcówkę stanowi podejście.

Punkt węzłowy nr 13 – CZARNA (tyka z drogowskazami i schematem szlaków) znajduje się w najwyższej części pół nad Jasionką, po prawej stronie drogi Jasionka – Czarne – Radocyna, na granicy lasu. Od pkt węzłowego zjeżdżamy łąką w kierunku północnym, kierując się lekko w lewo, wzdłuż rozstawionych tyk. Wjeżdżamy w ogrodzone pastwisko (0,47 km) i po kilkudziesięciu metrach przekraczamy mostek na cieku. Wchodzimy na starą drogę (0,50 km) i nadal lekko w dół zjeżdżamy, mijając po lewej stare kapliczki. Dochodzimy do drogi Jasionka – Czarne – Radocyna (1,14 km) i skręcamy w prawo. Podchodzimy w górę, równoległe do drogi i wkrótce jesteście przy **punkcie węzłowym nr 15 – JASIONKA** (1,60 km) – tyka z drogowskazami i schematem szlaków. Stąd idąc w lewo **Wielką Zieloną Pętlą** możemy osiągnąć **pkt nr 22 – POD KAMIENNYM WIERCHEM** (2,60 km), lub niebieskim łącznikiem

w prawo dojść do **pkt nr 14 – POD BUKIEM** (0,90 km).

Skrócony opis szlaku w przeciwnym kierunku: Zjeżdżamy w dół wzdłuż drogi do Jasionki. Przed placem z trzema krzyżami skręcamy za ogrodzenie w lewo i idziemy starą drogą do góry. Mijamy mostek na potoku, wychodzimy z ogrodzonego pastwiska i nadal idziemy do góry do granicy lasu.

WARTO ZOBACZYĆ

Panorama z pkt nr 13.

Przydrożne krzyże przy starej drodze.

WAŻNE INFORMACJE

W Jasionce znajduje się duże ekologiczne gospodarstwo rolne – w 2013 r. uznane za najlepszą w Polsce firmę hodującą bydło mięsne (znakomitej jakości wyroby).

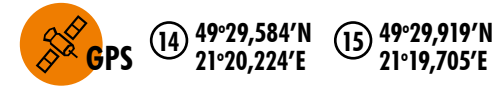
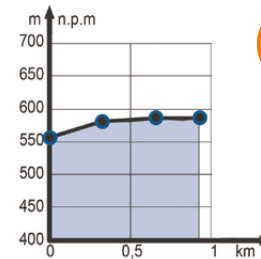
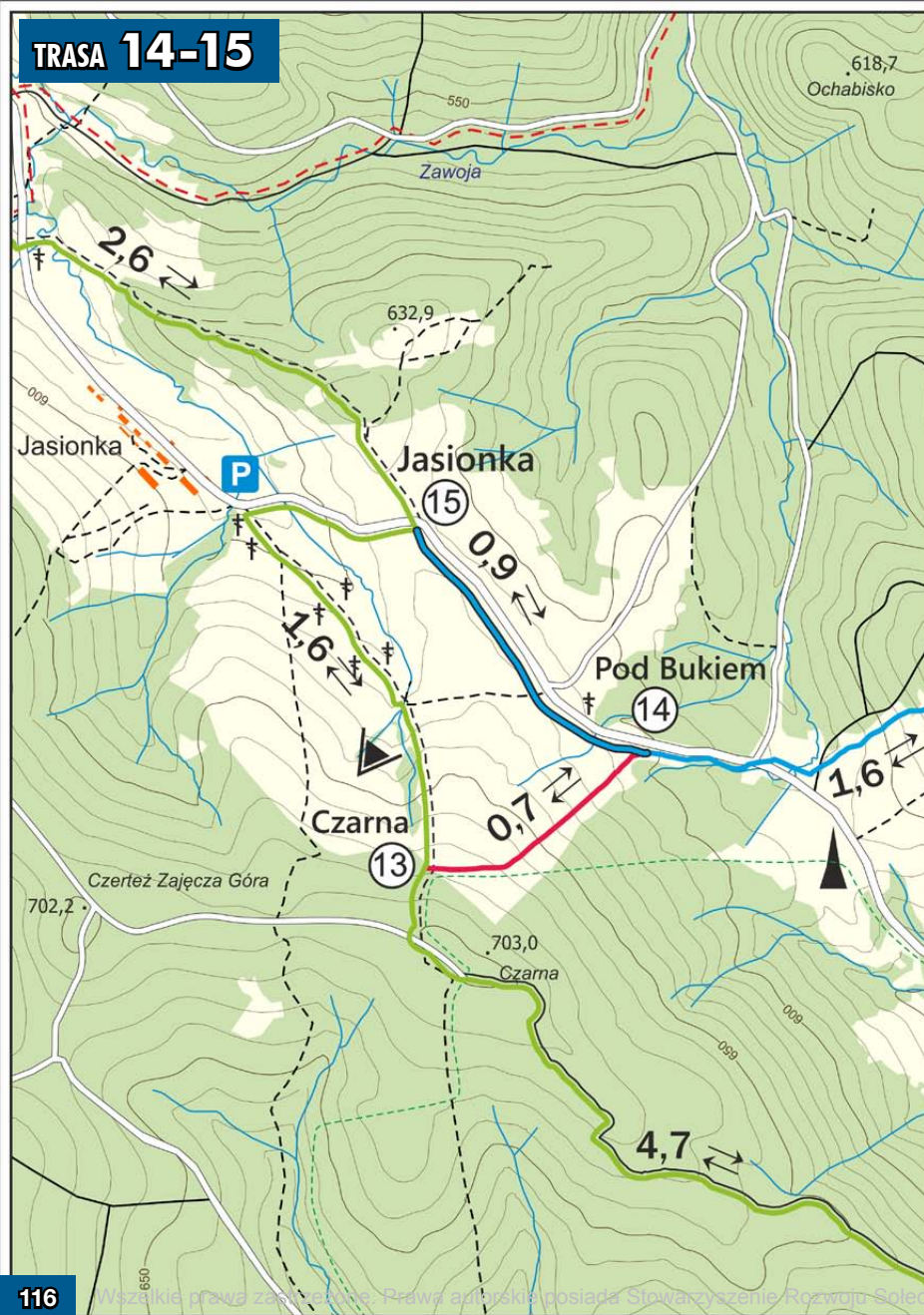
Widok na Jasionkę

Zjazd z Czarnej

Ruiny posterunku przeciwlotniczego

Trasa koloru niebieskiego – stanowi część łącznika (niebieskiego) **Wielkiej Zielonej Pętli**, pomiędzy punktami nr 15 i 16.

Punkt węzłowy nr 14 – POD BUKIEM znajduje się blisko drogi Jasionka-Czarne-Radocyna, na skraju łąki pod lasem.

Krótką wędrowkę rozpoczynamy idąc w kierunku płn. – zach. w stronę wioski Jasionka, wzdłuż linii energetycznej, równoległe do drogi, po lewej jej stronie. Początkowo lekko podchodzimy, by po osiągnięciu i przejechaniu rozległego wypłaszczenia zakończyć odcinek. Tuż przed punktem węzłowym **nr 15 – JASIONKA** (0,90 km) przekraczamy drogę. Z tego punktu możemy iść **Wielką Zieloną Pętlą** do **pkt nr 13 – CZARNA** (1,6 km), lub do **pkt nr 22 – POD KAMIENNYM WIERCHEM** (2,6 km).

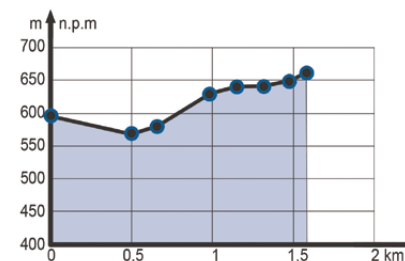
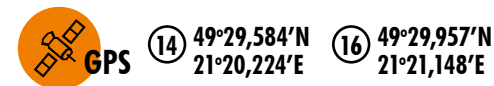
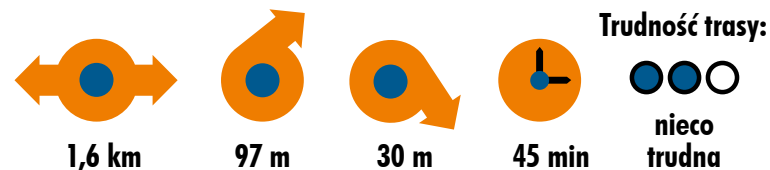
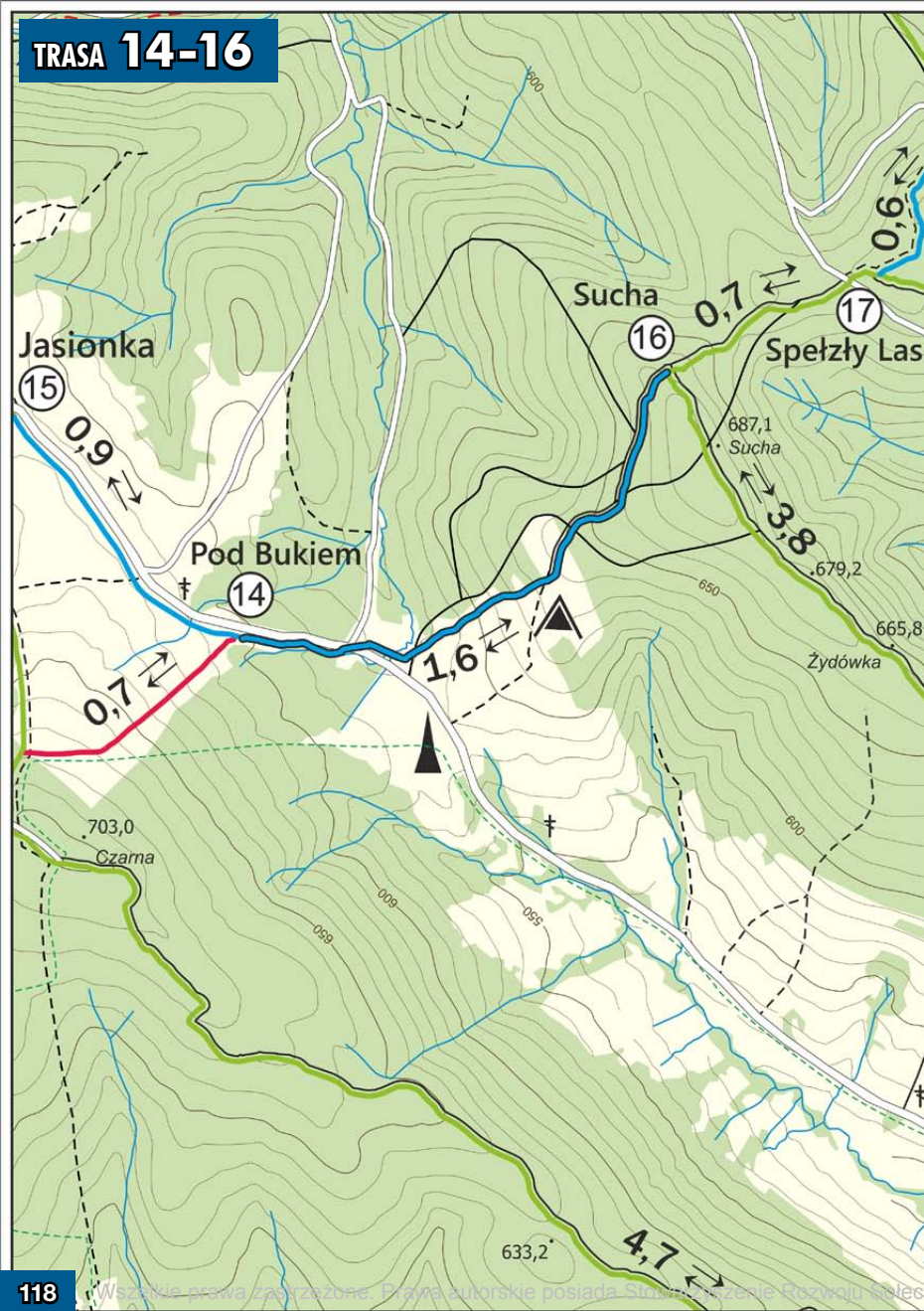
Skrócony opis szlaku w odwrotnym kierunku: ruszając od punktu węzłowego przekraczamy drogę i wzdłuż niej, przy słupach trakcji elektrycznej, poruszamy się rozległym wypłaszczeniem. W końcowym odcinku łagodnie zjeżdżamy.

WARTO ZOBACZYĆ

Stare kapliczki przy drodze.

Trasa koloru niebieskiego – stanowi część łącznika (niebieskiego) **Wielkiej Zielonej Pętli**, pomiędzy punktami nr 15 i 16.

Punkt węzłowy nr 14 – POD BUKIEM znajduje się blisko drogi Jasionka-Czarne-Radocyna, na skraju łąki pod lasem, po prawej jej stronie. Idziemy wzdłuż drogi, wchodzimy w las (0,16 km). Przez przecinkę dochodzimy na skraj drogi i przechodzimy na jej drugą stronę (0,31 km). Jesteśmy przy okazałym buku, na urokliwym skraju polany. Pokonujemy krótki odcinek z lewej strony drogi, mijamy potoczek i skręcamy w lewo (0,41 km), kierując się w stronę lasu. Drogą pełną dochodzimy do lasu (0,65 km), skręcamy w prawo i jego skrajem po dość stromym podejściu i przejściu przez sosnowy młodnik (0,86 km) wjeżdżamy na rozległą łąkę (z lewej strony ambona myśliwska), z której rozciąga się piękny widok. Przechodzimy przez łąkę i wchodzimy do lasu (0,99 km) w drogę leśną. Lekkim podejściem docieramy do skrzyżowania dróg leśnych (1,18 km), gdzie skręcamy w lewo. Nadal podchodzimy pod lekkie wzniesienie

i docieramy w pobliże szczytu Sucha, gdzie zlokalizowany jest cel naszej wędrówki – **punkt węzłowy nr 16 – SUCHA** (1,6 km) – tyka z drogowskazami i schematem szlaków. Stąd możemy **Wielką Zieloną Pętlą** dotrzeć do **pkt nr 12 – DŁUGIE** (3,80 km), umiejscowionego przy granicy Czarnego, Długiego i Radocyny lub do **pkt nr 17 – SPELZŁY LAS** (0,70 km) – penetracja w kierunku Wołowiec, ew. Nieznajowa.

Skrócony opis szlaku w odwrotnym kierunku: Zjeżdżamy drogą leśną aż na skraj lasu. Tutaj przekraczamy łąkę i osiągamy następną granicę lasu. Tuż przy niej, przejeżdżając przez młódzik sosnowy, rozpoczynamy stromy zjazd. Dojeżdżając do drogi, skręcamy w prawo. Przy okazałym buku przechodzimy na jej drugą stronę. Idąc przecinką leśną, równoległą do drogi, dochodzimy do pól nad Jasionką.

WARTO ZOBACZYĆ

Panorama na dolinę Czarnego i okoliczne wzniesienia (0,86 km)

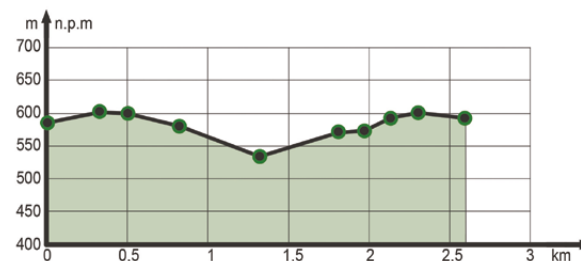
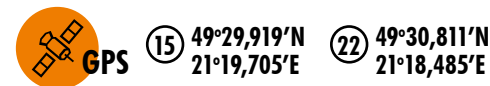
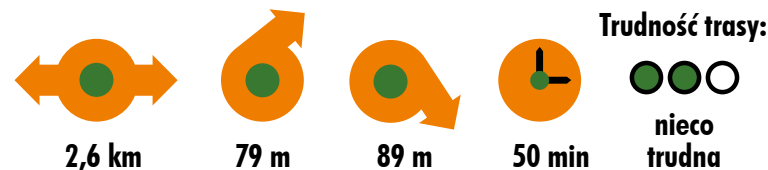
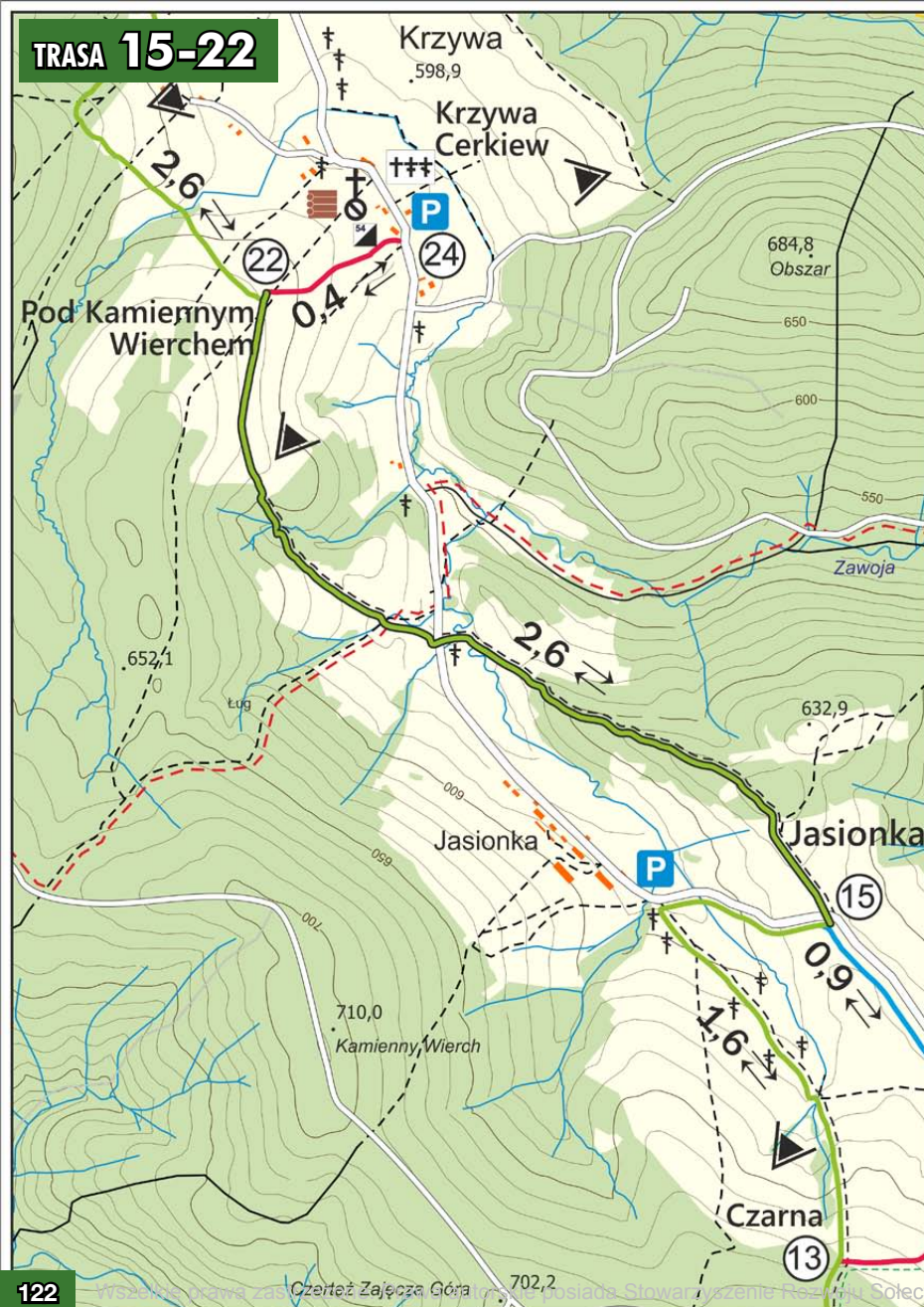

Pod Suchą

Podejście na Suchą

Trasa koloru zielonego – (fragment **Wielkiej Zielonej Pętli**), przebiegająca częściowo łąkami, częściowo lasami, miejscami nieco trudna.

Punkt węzłowy nr 15 – JASIONKA – tyka z drogowskazami i schematem szlaków usytuowany jest tuż przy drodze Jasionka – Czarna – Radocyna, przy narożniku ogrodzenia z drutu i betonowych słupków. Od tego punktu ruszamy w kierunku płn. – zach. wzdłuż ogrodzenia, w stronę lasu. Wchodzimy w drogę leśną (0,27 km), która nieco kluczy i w końcowym odcinku zaczyna opadać. Po wyjeździe z lasu (1,10 km), zjeżdżamy łąką do potoku, który przekraczamy po prowizorycznym mostku (1,35 km). Od potoku lekkim wzniesieniem podchodzimy do drogi. Zdejmujemy narty (znak ostrzegawczy), pieszo przechodzimy przez drogę (1,40 km) i po założeniu nart kierujemy się lekko w prawo w górę. Obieramy kierunek na las, w połowie wysokości rozciągających się przed nami pól. Szlak wyznaczają tyczki. Po drodze mijamy dwa rowy melioracyjne przechodząc przez mostki (przepusty). Po wejściu do lasu (1,80 km) lekko zjeżdżamy

do potoczka (1,91 km), który musimy przebyć bez mostka. Za potokiem krótkie, ale dość ostre podejście w lesie. Po wyjściu z zagajnika (2,05 km) teren się wypłaszcza. Wzdłuż ustawionych na łące tyk lekko podchodzimy i wkrótce osiągamy **punkt węzłowy nr 22 – POD KAMIENNYM WIERCHEM** (2,60 km) – tyka z drogowskazami i schematem szlaków.

Skrócony opis szlaku w odwrotnym kierunku: Kierujemy się w stronę lasu w kierunku wschodnim. Po krótkim, ale dość ostrym zjeździe drogą leśną, mijamy potok i wychodzimy na pola. Kierujemy się w stronę Jasionki. Mijamy rowy melioracyjne przez dwa mostki i kierujemy się w stronę drogi asfaltowej. Po jej przekroczeniu i nieopodal płynącego potoku, skręcamy w prawo idąc pod górę. Drogą leśną dochodzimy do pól nad Jasionką. Tutaj, wzdłuż ogrodzenia, kierujemy się w kierunku drogi do Czarnego.

WARTO ZOBACZYĆ

Panorama na Jasionkę z pkt nr 15

Panorama na Krzywą i okoliczne szczyty z pkt nr 22

W stronę słońca

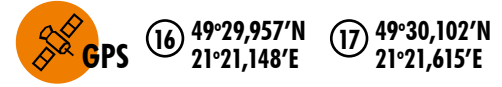
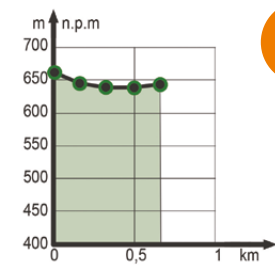
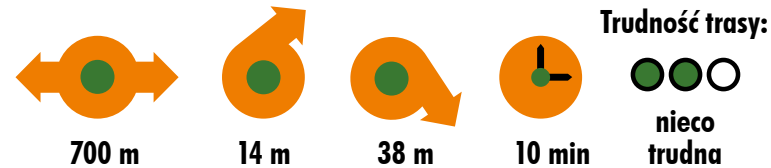
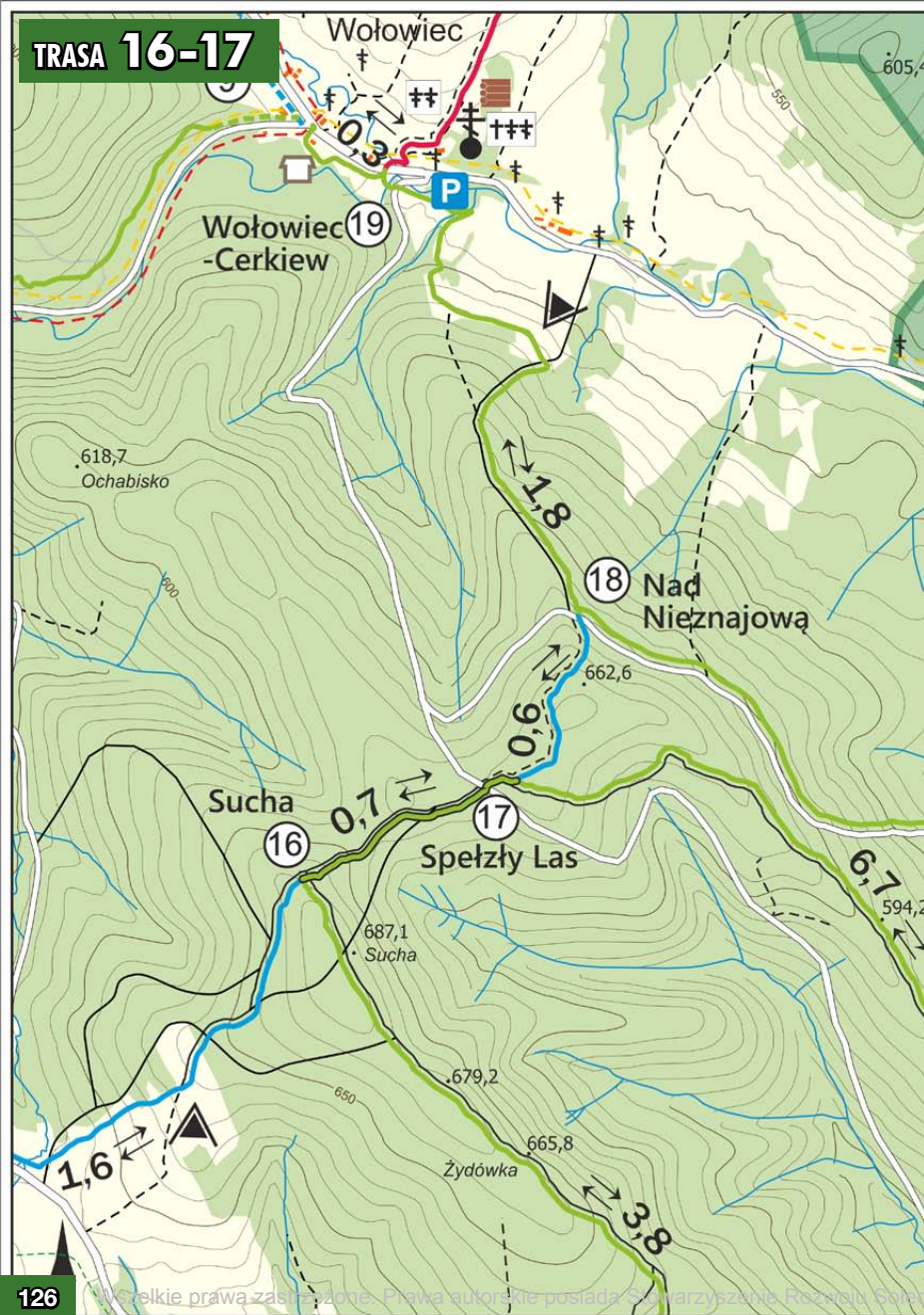

Nad Krzywą

W Jasionce

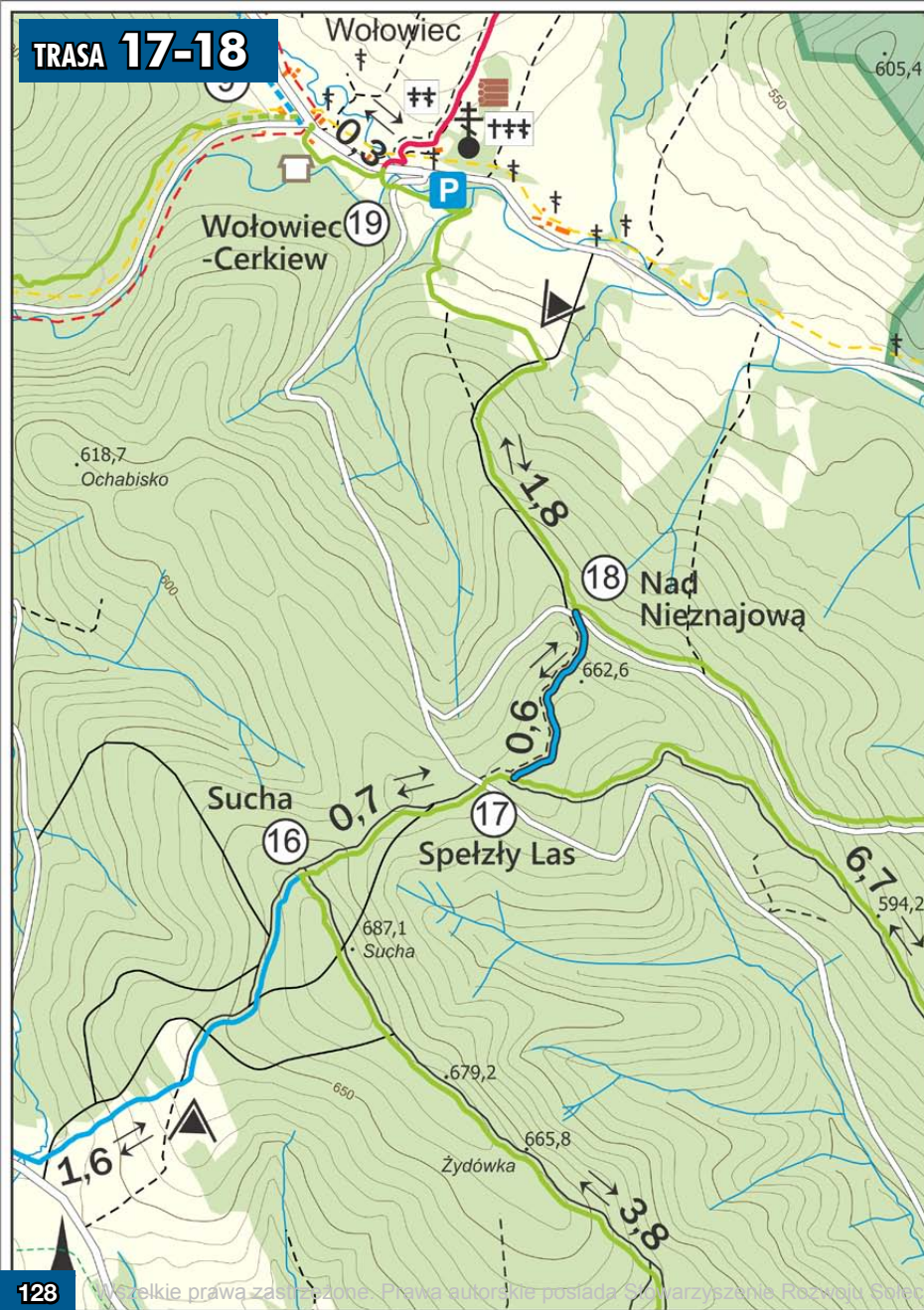

Trasa koloru zielonego – stanowi część **Wielkiej Zielonej Pętli**, krótka, przebiega całkowicie w lesie.

Punkt węzłowy nr 16 – SUCHA – tyka z drogowskazami i schematem szlaków. Od punktu rozpoczyna się średniotrudny zjazd drogą leśną. Dalej teren się wypłaszcza, a my jadąc na wprost, dochodzimy do szerokiej leśnej drogi wywozowej Wołowiec – Nieznajowa (0,56 km), którą przekraczamy na wprost. Idziemy nadal płasko, lekko w prawo i wkrótce dochodzimy do rozwidlenia dróg leśnych, przy którym stoi tyka z drogowskazami i schematem szlaków – **punkt węzłowy nr 17 – SPEŁZŁY LAS** (0,70 km). Z tego miejsca możemy zjechać **Wielką Zieloną Pętlą** do Nieznajowej i idąc przez tę wyludnioną wioskę, dotrzeć do **pkt nr 18 – NAD NIEZNAJOWĄ** (6,70 km) lub punkt ten osiągnąć, zjeżdżając od pkt nr 17 krótkim łącznikiem niebieskim (0,60 km).

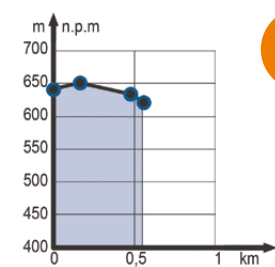
Skrócony opis trasy w przeciwnym kierunku: Dochodzimy do drogi wywozowej Wołowiec – Nieznajowa, przekraczamy ją na wprost i idziemy w kierunku Suchoj. Po krótkim podejściu osiągamy grzbiet z pkt nr 16.

Trudność trasy: ●●●●●
trudna

600 m
 7 m
 72 m
 10 min

GPS
 ⑰ 49°30,102'N 21°21,615'E
 ⑱ 49°30,343'N 21°21,754'E

Trasa koloru niebieskiego – krótki, ale miejscami stromy łącznik **Wielkiej Zielonej Pętli**.

Punkt węzłowy nr 17 – SPEŁZŁY LAS – tyka z drogowskazami i schematem szlaków, umiejscowiony jest przy rozwidleniu dróg leśnych, w pobliżu kulminacji 663 m npm. nad Spełzłym Lasem.

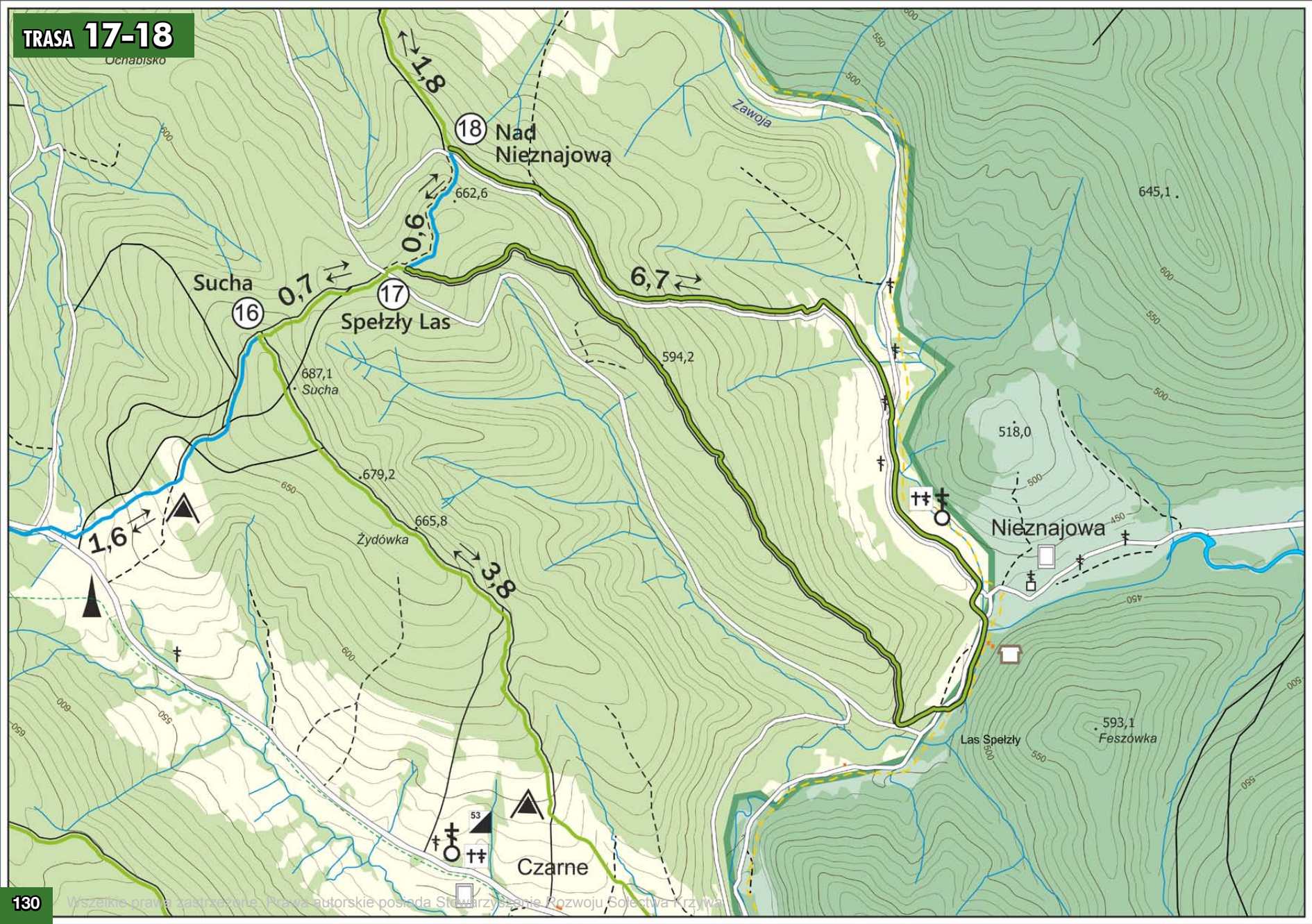
Od punktu obchodzimy kulminację z lewej strony w kierunku płn. – wsch. Po 200 m rozpoczyna się zjazd, miejscami dość stromy – znak ostrzegawczy „Stromy zjazd” (0,27 km) – w stronę Wołowca. Pługując, dojeżdżamy do drogi leśnej do Nieznajowej (w prawo). Przekraczamy ją i jesteśmy przy punkcie węzłowym **nr 18 – NAD NIEZNAJOWĄ** (0,60 km) – tyka z drogowskazami i schematem szlaków. Jesteśmy znowu na **Wielkiej Zielonej Pętli**. Możemy kierować się do Wołowca – **pkt węzłowy nr 19 – WOŁOWIEC CERKIEW**, lub zjechać do Nieznajowej i po zwiedzeniu tej wioski podejść do **pkt nr 17 – SPEŁZŁY LAS** (6,70 km).

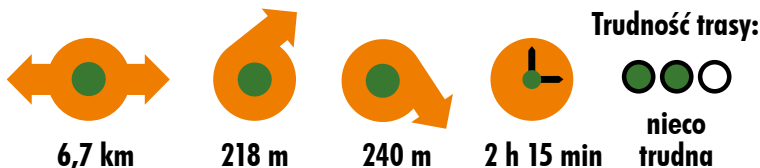
Skrócony opis szlaku w odwrotnym kierunku: Podchodzimy pod kulminację 663, miejscami dość stromo. Wierzchołek mijamy po prawej stronie i kierujemy się na Suchą.

TRASA 17-18

Ochabisko

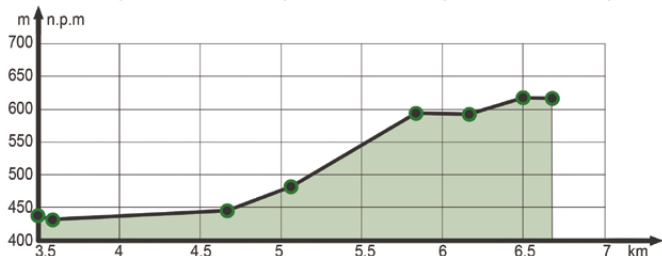
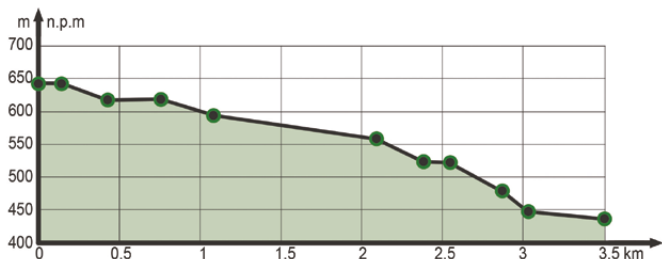

GPS

⑰ 49°30,102'N
21°21,615'E

⑱ 49°30,343'N
21°21,754'E

Trasa koloru zielonego – część **Wielkiej Zielonej Pętli**, umożliwiająca zwiedzenie jednej z najładniejszych i najciekawszych dolin Beskidu Niskiego. Odcinek dość trudny, gdzie występują strome zjazdy i długie podejścia

Punkt węzłowy nr 17 – SPEŁZŁY LAS – tyka z drogowskazami i schematem szlaków, umiejscowiony jest przy rozwidleniu dróg leśnych, w pobliżu kulminacji 663 m npm. nad Spelzłym Lasem.

Obchodzimy kulminację 663 m od strony południowej. Po ok. 700 m dochodzimy do grzbietu „Spelzłego Lasu”. Idziemy drogą grzbietową i zaczynamy zjazd w kierunku doliny Wisłoki. Zjazd najpierw łagodny (2,10 km), później coraz bardziej stromy – znak ostrzegawczy **„Stromy zjazd”** (2,57 km). W ostatnim odcinku bardzo stromo. **Zalecamy zdjęcie nart – znak ostrzegawczy „Stop. Zdejmij narty”**. Po wyjściu z lasu (3,00 km) skręcamy w lewo. Napotykamy drogę wiodącą z Nieznajowej do Czarnego i znaki żółtego szlaku pieszego oraz konnego zielonego. Krótkim odcinkiem dochodzimy w pobliże zbiegu Wisłoki i rzeczki Zawoja. Po prawej stronie za Wisłoką widzimy Chatkę Studencką. Na jej wysokości, nie przekraczając żadnej rzeki, skręcamy w lewo przed kępą krzaków (3,37 km), a za nimi w prawo w drogę między drzewami (3,40 km), którą wchodzimy w dolinę Nieznajowej (potok Zawoja mamy po prawej stronie). Idziemy przez wyludnioną dolinę mijając cmentarz i cerkwiśko (4,06 km), oraz liczne krzyże i kapliczki. Przed dojściem do potoku opuszczamy znaki szlaku pieszego i konnego i kierujemy się w lewo, w stronę lasu (4,48 km). Drogą leśną podchodzimy do góry. Po minięciu sporej ambony myśliwskiej (po lewej stronie), droga staje się szersza, ale też zaczyna się coraz bardziej stromo wznosić. Napotykamy znak „Stromy zjazd” (5,92 km) dla poruszających się w przeciwnym kierunku. Podejście kończy się po około 1km lekkim wypłaszczeniem. Osiągamy punkt **węzłowy nr 18 NAD NIEZNAJOWĄ** (6,70 km), przy małym skrzyżowaniu dróg leśnych – tyka z drogowskazami i schematem szlaków po prawej stronie.

Skrócony opis szlaku w odwrotnym kierunku: Drogą leśną zjeżdżamy w kierunku Nieznajowej. Zjazd długi, w początkowej części dość ostry. Po wyjściu z lasu skręcamy w prawo, łączymy się ze szlakiem pieszym żółtym i konnym zielonym. Przechodzimy całą dolinę Nieznajowej. Mijamy cmentarz i cerkwiśko. Dochodzimy do zbiegu Zawoi i Wisłoki. Nie przekraczając żadnej z nich, drogą pod zboczem, kierujemy się w stronę Radocyny. Wchodząc w dolinę Wisłoki po 300 m skręcamy w prawo, kierując się na drogę grzbietową (szlak pieszy i konny idą prosto w stronę Czarnego). Podchodząc, najpierw dość stromo, później coraz łagodniej, przechodzimy cały grzbiet „Spelzłego Lasu”. Przed kulminacją grzbietu skręcamy w lewo, obchodząc ją od południa. Dochodzimy do grzbietu idącego w kierunku Suchej.

WARTO ZOBACZYĆ

Zabytkowy cmentarz lemkowski i cerkiewisko.
 Krzyże i kapliczki z końca XIX i pocz. XX wieku.
 Pomnik – drzewi (po drugiej stronie Zawoi, przy drodze do Rostajnego).

WAŻNE INFORMACJE

Chatka studencka – po drugiej stronie Wisłoki w kierunku Radocyny
 (czynna głównie w lecie)

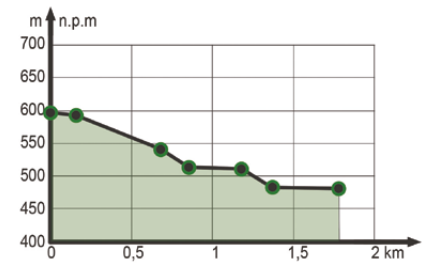
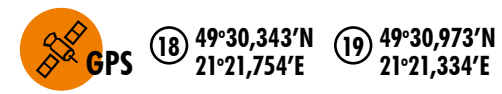
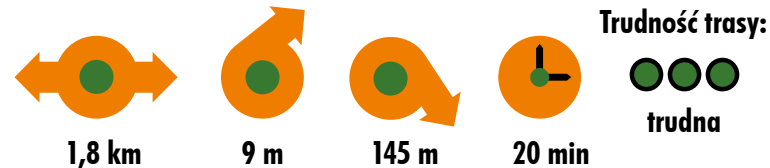
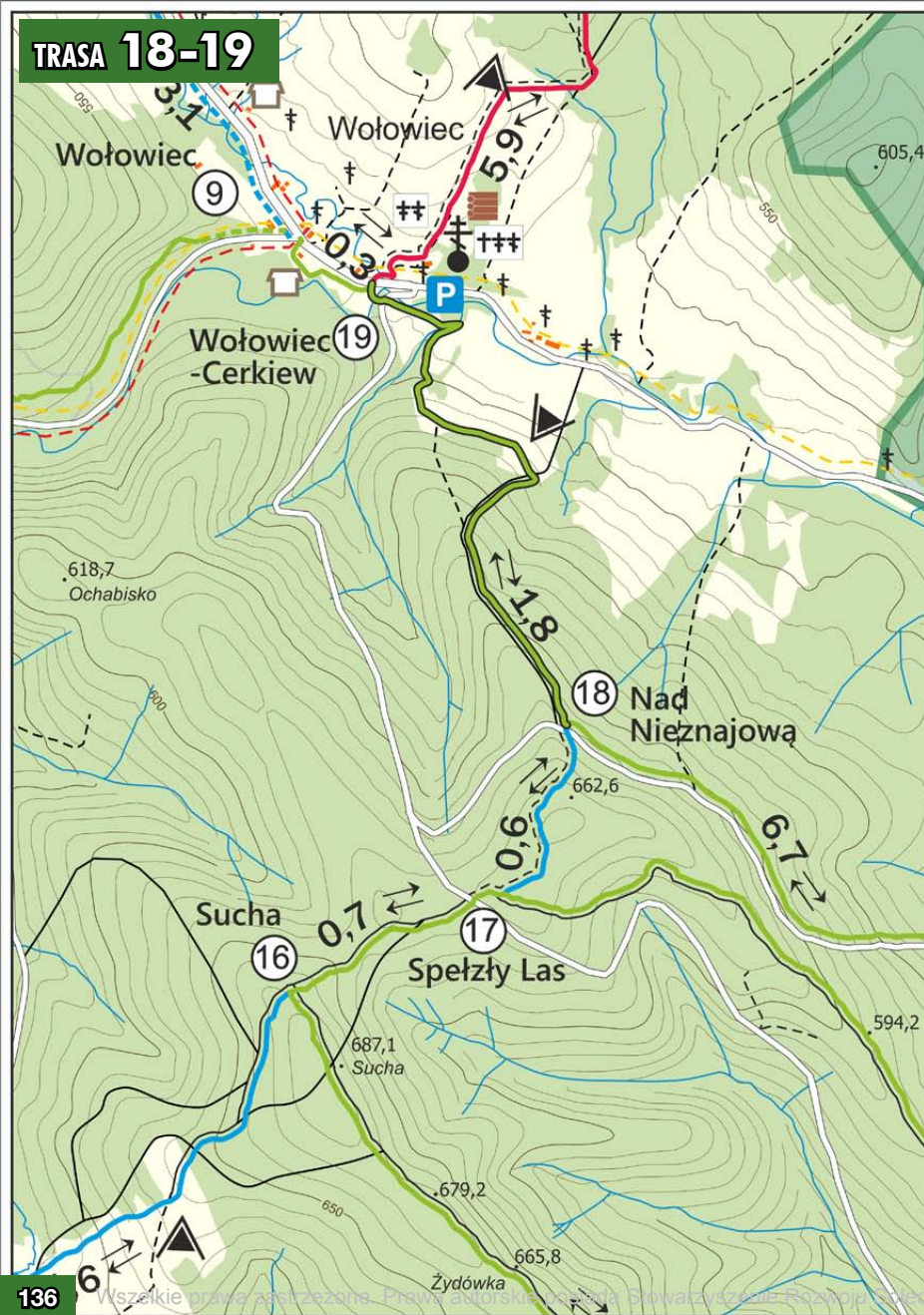
Nieznajowa

Chatka w Nieznajowej

Nieznajowa okres międzywojenny

Trasa koloru zielonego – część **Wielkiej Zielonej Pętli**. Większość odcinka stanowią zjazdy.

Punkt węzłowy nr 18 – NAD NIEZNAJOWĄ (tyka z drogowskazami i schematem szlaków) umiejscowiony jest przy skrzyżowaniu dróg leśnych.

Od pkt 18 drogą leśną zaczynamy zjazd w kierunku Wołowca. Na początku zjazd łagodny, na rozwidleniu dróg skręcamy w prawo (0,57 km) i po chwili robi się bardziej stromo – znak „Stromy zjazd” (6,20 km). Przy wyjeździe z lasu (0,80 km) skręcamy w lewo i idziemy łąkami wzdłuż skraju lasu, kierując się początkowo na tyki, a następnie na znaki na drzewach. Warto się chwilę zatrzymać i podziwiać widok, jaki się przed nami otworzył: na dolinę Wołowca i okoliczne szczyty m.in. Mareszkę, Magurycz i pasmo Magury Wątkowskiej. Po skręcie w prawo i krótkim zjeździe wychodzimy na pola i idziemy wzdłuż małego potoku (1,35 km). Dochodzimy do kładki, skręcamy w lewo (1,50 km) i dalej idziemy skrajem łąki wzdłuż Zawoi (tyki

i znaki na drzewach). Natrafiamy na szeroką drogę wywozową Wołowiec – Nieznajowa, którą przekraczamy. Zaraz za drogą przechodzimy przez mostek na potoku Zawoja. Za nim skręcamy w prawo i koło drewnianej szopy osiągamy **pkt nr 19 – WOŁOWIEC CERKIEW** (1,80 km).

Skrócony opis szlaku w odwrotnym kierunku: Od pkt 19 po kilkudziesięciu metrach dochodzimy do potoku Zawoja. Przechodzimy przez mostek i zaraz na nim przekraczamy drogę leśną. Idąc łąkami z biegiem potoku dochodzimy do kolejnej kładki. Mijamy ją, skręcamy w prawo i podchodzimy do góry. Idąc przy granicy lasu, najpierw pod górę, a potem płasko docieramy do drogi leśnej. Dalej szlak prowadzi dość stromo pod górę. Dochodząc do drogi leśnej do Nieznajowej osiągamy pkt nr 18.

WARTO ZOBACZYĆ

Cerkiew w Wołowcu i stary cmentarz przycerkiewny.
Krzyże i kapliczki przydrożne.
Ciekawą zabudowę wioski.
Panoramę na dolinę Wołowca po wyjeździe z lasu.

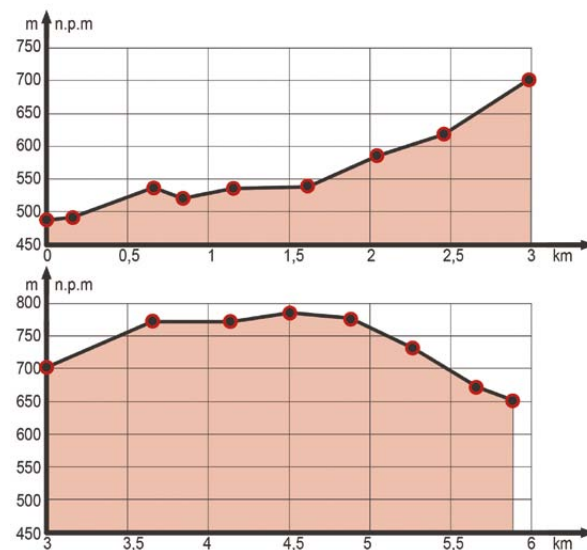
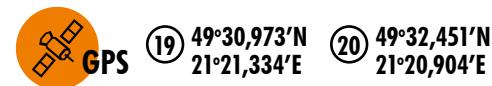
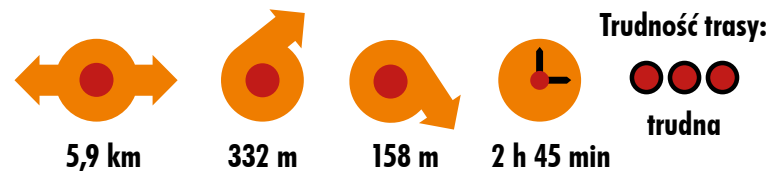
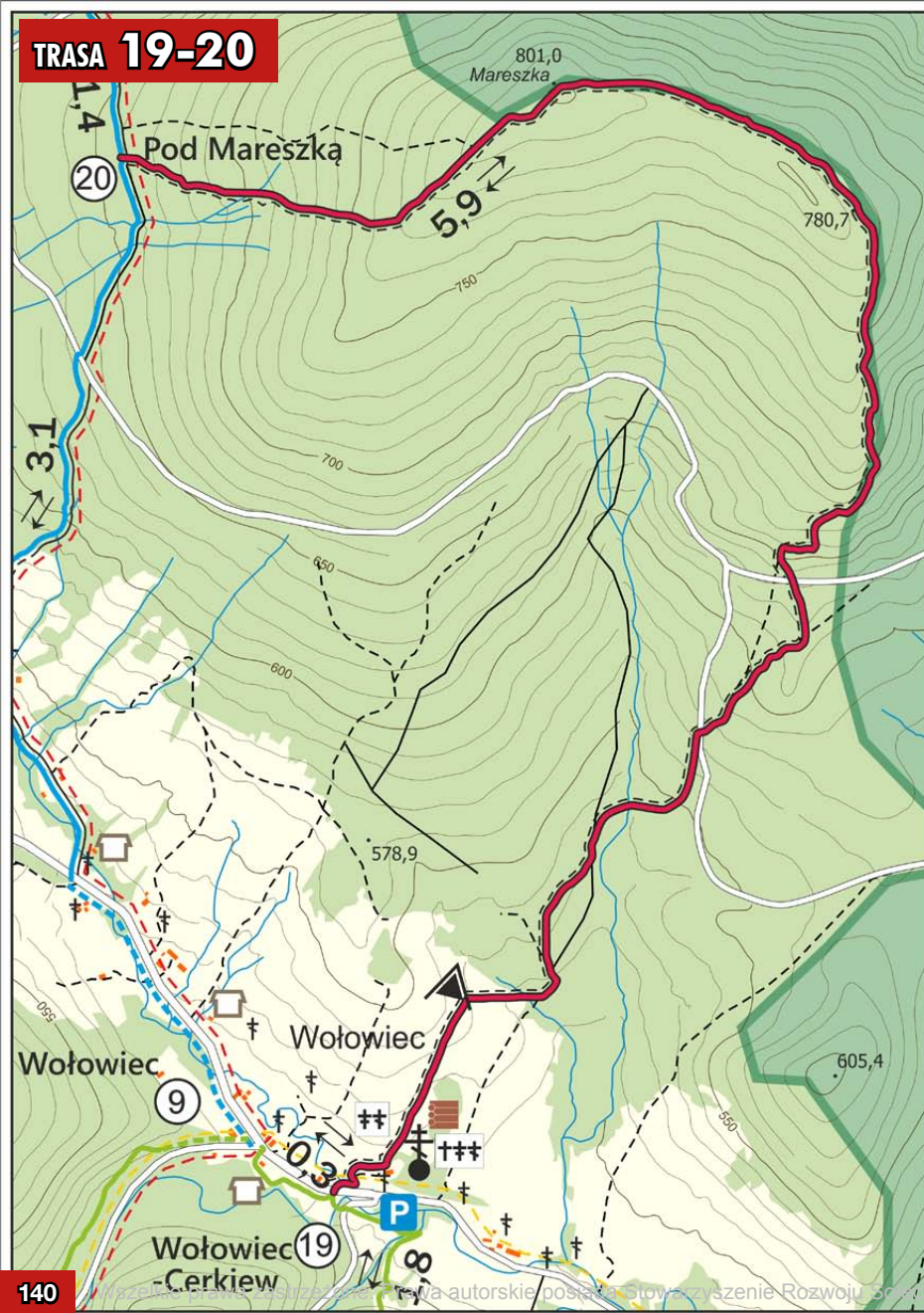
WAŻNE INFORMACJE

Chatka na Wołowcu – noclegi, wyżywienie.

Chata Kasi – noclegi, wyżywienie.

Zbiegowisko

Trasa koloru czerwonego – łącznik od i do **Wielkiej Zielonej Pętli**. Trudna z ciężkimi podejściami i stromymi zjazdami.

Punkt węzłowy nr 19 – WOŁOWIEC CERKIEW (tyka z drogowskazami i schematem szlaków) umiejscowiony jest przy drodze przez wieś, obok drewnianej stodoły, tuż przed ostatnim mostkiem na drodze powiatowej. Zdejmujemy narty, aby przekroczyć drogę. Kierujemy się w dół doliny.

Po przejściu przez most (0,04 km) skręcamy w lewo, zakładamy narty i wchodzimy na drogę do cerkwi. Po dojściu do świątyni (0,20 km) skręcamy w lewo na łąkę, kierując się w stronę lasu. Kierunek jazdy wyznaczają tyki i drzewa rosnące wzdłuż drogi. Przy jednym z ostatnich (gruszy) skręcamy o 90° w prawo (0,68 km) i kierujemy się w stronę lasu. Po wejściu w las (0,84 km), po 30 m znowu skręcamy pod kątem prostym, tym razem w lewo. Krętą drogą leśną lekko podchodzimy w stronę Mareszki. Docieramy do szerokiej, leśnej drogi wywozowej (1,86 km), którą przekraczamy. Za nią rozpoczyna się dość ostre, ponad kilometrowe podejście. Wychodzimy na grzbiet i skręcamy w lewo (2,25 km), osiągamy szeroką drogę leśną (2,47 km), wchodzimy na nią w lewo, by po 10 m skręcić w prawo do góry. Cały czas wspinamy się, skręcamy znów w lewo o 90° (2,60 km) i nadal idziemy stromo w górę, aż dotrzemy do tyki ze znakiem ostrzegawczym „Stop – zdejmij narty” (2,90 km) dla narciarzy jadących w kierunku przeciwnym. Tu kończy się strome podejście, osiągamy grzbiet. Teraz łagodnym wzniesieniem idziemy w stronę szczytu, drogą grzbietową, która czasem jest słabo widoczna. Po minięciu kulminacji (4,48 km), dalej grzbietem, przechodzimy na drugą stronę. Droga nadal jest słabo widoczna, musimy uważnie wypatrywać znaków. Po 600 m opuszczamy grzbiet, skręcamy w prawo (5,12 km) i rozpoczynamy długi zjazd, miejscami ostry, w kierunku szlaku łączącego Wołowiec z Bartnem. Docieramy do **punktu węzłowego nr 20 – POD MARESZKĄ** (5,90 km) – tyka z drogowskazami i schematem szlaków, usytuowanego przy drodze leśnej Wołowiec – Bartne, którą przebiegają szlak pieszy czerwony i narciarski niebieski.

Skrócony opis szlaku w odwrotnym kierunku: Ze szlaku łączącego Wołowiec z Bartnem, z jego kulminacji, skręcamy w prawo. Długo pochodząc, miejscami stromo, osiągamy grzbiet Mareszki. Skręcając w lewo kierujemy się na jej szczyt. Po jego minięciu, dalej grzbietem idziemy w kierunku Wołowca. Po 1,5 km skręcamy z grzbietu w prawo rozpoczynając stromy zjazd. Dwukrotnie przechodzimy przez drogi wywozowe.

Wchodzimy w drogę leśną i mijając dwa razy potok wychodzimy na pola nad Wołowcem. Idąc lekko pod górę dochodzimy do drogi, która schodzi bezpośrednio do cerkwi. Mijamy cerkiew, dochodzimy do drogi, przechodzimy przez most i osiągamy punkt nr 19.

WARTO ZOBACZYĆ

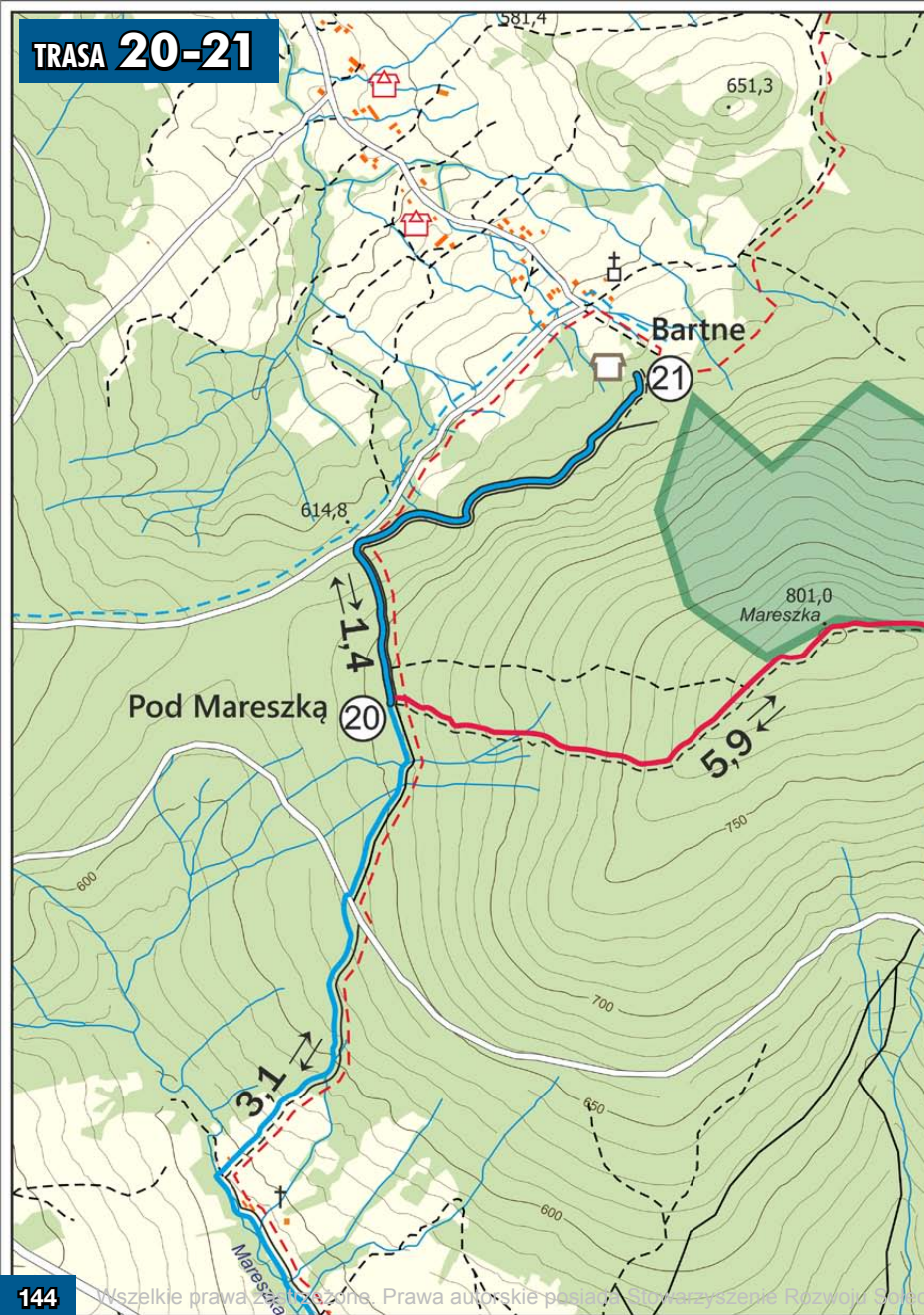
Cerkiew w Wołowcu i stary cmentarz przycerkiewny.
Krzyże i kapliczki przydrożne.
Ciekawą zabudowę wioski.
Panorama na dolinę Wołowca po wyjeździe z lasu.

WAŻNE INFORMACJE

Chatka na Wołowcu – noclegi, wyżywienie.
Chata Kasi – noclegi, wyżywienie.

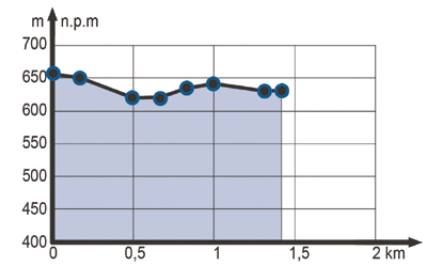
Cerkiew w Wołowcu

Trudność trasy:

1,4 km
 41 m
 74 m
 30 min
 nieco trudna

GPS
 ②0 49°32,451'N 21°20,904'E
 ②1 49°32,912'N 21°21,439'E

Trasa koloru niebieskiego – druga część niebieskiego łącznika od **Wielkiej Zielonej Pętli** do Bacówki w Bartnem. Dosyć łatwa.

Punkt węzłowy nr 20 – POD MARESZKĄ (5,90 km) – tyka z drogowskazami i schematem szlaków, usytuowany jest na grzbiecie pod Mareszką, przy drodze leśnej Wołowiec – Bartne, którą przebiegają: szlak pieszy czerwony i narciarski niebieski.

Od punktu węzłowego zjeżdżamy łagodnie drogą w stronę Bartnego. Kiedy widzimy w odległości ok. 100 m poprzeczną, szeroką drogę łączącą Bartne z Banicą, skręcamy w odchodzącą w prawo od naszego szlaku wąską drogą leśną (0,42 km). Trawersujemy tą drogą płn. – wsch. zbocze Mareszki, by następnie skręcić w lewo w ścieżkę leśną (1,20 km) i po 200 m dotrzeć do Bacówki w Bartnem – **punkt węzłowy nr 21 – BARTNE**. Jest to końcowy (początkowy) punkt łącznika.

Skrócony opis szlaku w odwrotnym kierunku: za bacówką wchodzimy w ścieżkę leśną, którą dochodzimy do drogi trawersującej

zbocze Mareszki. Skręcamy w prawo i dochodzimy do drogi ze szlakiem idącym do Wołowca. Skręcamy w lewo i podchodzimy do punktu nr 20.

WARTO ZOBACZYĆ

Cerkwie w Bartnem.
 Krzyże i kapliczki przydrożne oraz nagrobki kamienne na cmentarzu.
 Ciekawą zabudowę wioski – liczne dobrze zachowane chyże.
 Kamieniołom na Maguryczu Wielkim.

WAŻNE INFORMACJE

Bacówka w Bartnem – noclegi, wyżywienie.

Pod Mareszką

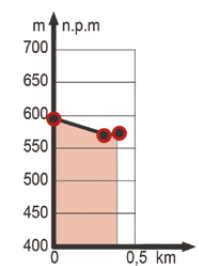

Trudność trasy:

400 m
 0 m
 25 m
 10 min
 łatwa

GPS
 (22) 49°30,811'N 21°18,485'E
 (24) 49°30,884'N 21°18,771'E

Trasa koloru czerwonego – krótki odcinek łączący **Wielką Zieloną Pętlę** z cerkwią w Krzywej. Łatwy, w całości jest łagodnym zjazdem.

Punkt węzłowy nr 22 – POD KAMIENNYM WIERCHEM – tyka z drogowskazami i schematem szlaków, usytuowany jest na łące nad cerkwią w Krzywej. Z punktu, za czerwonymi znakami na tykach zjeżdżamy łagodnie w kierunku ptn. – wsch. i wkrótce osiągamy **pkt węzłowy nr 24 – KRZYWA CERKIEW** (0,40 km) – tyka z drogowskazami i schematem szlaków. Usytuowany tuż obok świątyni.

Skrócony opis szlaku w przeciwnym kierunku: Od punktu węzłowego podchodzimy wzdłuż tyk w kierunku ptn. – zach. i wkrótce osiągamy punkt docelowy.

WARTO ZOBACZYĆ

Cerkiew w Krzywej (obecnie kościół rzymsko-katolicki)
 Panorama z okolic pkt 22 (opis przy trasie 5 – 22)

WAŻNE INFORMACJE

Gościniec Banica (opis przy trasie 5-6)

Wielka Zielona Pętla

Wielka Zielona Pętla (WZP) stanowi główną część Śnieżnych Tras. Jej długość wynosi **49 km 900 m**. Szlak, jak wskazuje na to nazwa, jest koloru zielonego i przebiega przez **18 punktów węzłowych**. Nie ma punktu początkowego, ani końcowego, można na nią wejść w wielu miejscach i zaliczyć całość pętli lub jej fragment. Stowarzyszenie Rozwoju Sołectwa Krzywa organizuje raz w sezonie imprezę pod nazwą „**Pięćdziesiątka bez setki**” i „**Dwudziestkapiątka z pięćdziesiątką**”. Polega ona na przejściu w ciągu jednego dnia całej **WZP** – uzyskanie certyfikatu Twardziela Śnieżnych Tras, lub jej połowy – certyfikat Narciarza Bardzo Wytrwałego.

Wielka Zielona Pętla jest dość trudna i bardzo urozmaicona. Zdecydowaną jej większość stanowią podejścia i zjazdy, stosunkowo niewiele jest odcinków płaskich. Impreza „**Pięćdziesiątka bez setki**” rozpoczyna się w **punkcie węzłowym nr 6 – GOŚCINIEC BANICA** i tu każdy narciarz też może rozpocząć swój rajd po **WZP**. Stąd trasa najpierw płasko, a następnie pod górę biegnie do **pkt nr 7 – WYPAŁ**, przechodzi przez drogę do Wołowca i głównie pod górę osiąga **pkt nr 4 – POD DZIAMERĄ**. Stąd trawersując północne i zachodnie zbocze Dziamery dociera do **pkt nr 3 – ZAWIERSZA**.

Od tego punktu, po kilkaset metrach płaskich, rozpoczyna się jeden z najtrudniejszych odcinków na Śnieżnych Trasach – początek zjazdu do Pętnej, na którym należy zjechać narty. Po ich ponownym założeniu, zjazd do drogi powiatowej Małastów – Jasionka, przekroczenie jej przy gospodarstwie agroturystycznym Przystanek Magura (Stop – zdejmij narty), skąd po krótkim zjeździe i pokonaniu rzeczki Małastówka, kilkusetmetrowe (miejscami ostre) podejście do **pkt nr 2 – WIRCHNE**.

Stąd, lekko połańdowanym odcinkiem, trasa dociera do zlokalizowanego tuż za drogą do Jasionki (Stop – zdejmij narty) **pkt nr 5 – BANICA**. Po skręceniu w prawo, wzdłuż drogi powiatowej lekki zjazd w kierunku południowym, przecięcie drogi dojazdowej do gospodarstwa agroturystycznego Gościniec Banica, płasko 200 m i ponowne przekroczenie drogi do Jasionki (stop – zdejmij narty) na wysokości parkingu przy pomniku lotników. Od tego miejsca na przemian lasem i łąkami osiągamy **pkt nr 22 – POD KAMIENNYM WIERCHEM**, usytuowany nad wioską Krzywa. Następnie

po wejściu w las krótki, ale dość ostry zjazd, przekroczenie potoku i po wyjściu na łąkę lekki zjazd do drogi w Jasionce, po przekroczeniu której (Stop – zdejmij narty) i przejściu przez potok, podchodzimy kilkaset metrów łagodnie do **pkt nr 15 – JASIONKA**.

Stąd, najpierw zjazd w kierunku dużego gospodarstwa rolnego, a następnie po skręceniu w lewo, długie podejście starą drogą do Lipnej, do **pkt nr 13 – CZARNA**, usytuowanego na skraju lasu. Po wejściu w las, dość długi, mało połańdowany odcinek ścieżkami i drogami leśnymi, a następnie dość stromy wyjazd na łąki nad wioską Czarne. Teraz łąkami wzdłuż ściany lasu lekkie zjazdy w kierunku południowym – wsch., a następnie dłuższy, nieco ostrzejszy zjazd do **pkt nr 12 – RADOCYNA**, umiejscowionego w bezpośrednim sąsiedztwie drogi gminnej, w pobliżu hotelu Radocyna. Stąd, wzdłuż drogi, trasa prowadzi do górnej Radocyny, skręca z drogi w lewo i lekkimi podejściami i zjazdami dociera do jeziora osuwiskowego – osobliwości przyrodniczej na tym terenie. Od jeziora, najpierw lekkie podejście, trochę płasko, a następnie zjazd (miejscami ostry) do przełęczy pomiędzy wioskami Wyszowatka i nieistniejącą Długie, gdzie umiejscowiony jest **pkt nr 23 – WYSZOWATKA**. Punkt ten jest przy drodze publicznej i drogą tą prowadzi kolejny odcinek WZP. Dlatego ze względów bezpieczeństwa należy go przebyć pieszo (2,3 km). Docieramy do **pkt nr 12 – DŁUGIE**, skąd najpierw poruszamy się wzdłuż drogi gminnej, a następnie po jej przekroczeniu rozpoczyna się bardzo długie podejście, najpierw łąkami, a później lasem do **pkt nr 16 – SUCHA**. Od tego punktu zjeżdżamy dość ostro do drogi leśnej Wołowiec – Nieznajowa. Po przejściu drogi krótki płaski odcinek i kolejny **punkt węzłowy nr 17 – SPEŁZŁY LAS**. Stąd zjeżdżamy, najpierw łagodnie, później ostrzej, a w końcowym odcinku bardzo stromo (stop – zdejmij narty) do wysiedlonej wioski Nieznajowa. Docieramy w pobliże połączenia rzek Wisłoka i Zawoja, skręcamy w lewo i długim odcinkiem płaskim przemierzamy Nieznajową wzdłuż krzyży, kapliczek, starego cmentarza. Pod koniec wioski wchodzimy w las i droga zaczyna się piąć do góry. Dość długim, miejscami stromym podejściem osiągamy **pkt nr 18 – NAD NIEZNAJOWĄ**.

Od tego punktu zjeżdżamy przez las długim odcinkiem, w końcowej części stromym, i wyjeżdżamy na łąki nad Wołowcem. Stąd najpierw płasko wzdłuż ściany lasu, a następnie zjazd w stronę rzeczki Zawoja. Znowu płasko wzdłuż rzeczki, przekroczenie drogi leśnej i przejście przez mostek

do **pkt nr 19 – WOŁOWIEC CERKIEW**. Dalej płasko, łąką po drugiej stronie Zawoi, osiągamy oddalony o 300 m kolejny **punkt węzłowy nr 9 – WOŁOWIEC**. Tu kolejny raz ściągamy narty, bo droga leśna po której będziemy się poruszać jest drogą wywozową, gdzie jeżdżą samochody z drewnem. Po 300 m wchodzimy w prawo na łąkę, zakładamy narty i podążamy w kierunku Banicy, doliną Zawoi i jej dopływów, pokonując po drodze osiem mostków. Trasa w większości jest płaska, tylko między drugim i trzecim mostkiem jest odcinek z krótkim, ale ostrym podejściem i również krótkim i ostrym zjazdem. Bezpośrednio za ósmym mostkiem (licząc od Wołowca) zlokalizowany jest **pkt nr 8 – KANADA**. Stąd, zupełnie płaskim, kilometrowym odcinkiem docieramy do miejsca, skąd rozpoczęliśmy wędrówkę – **pkt nr 6 – GOŚCINIEC BANICA**, przy gospodarstwie agroturystycznym o tej samej nazwie.

I Piędziesiątka bez setki

Trasy sportowe

W obrębie Śnieżnych Tras, oprócz tras turystycznych zlokalizowane są również pętle tras sportowych. Najdłuższa pętla – 5 km oznakowana jest chorągiewkami koloru czerwonego. Oprócz niej: pętla 3 km – oznakowana na niebiesko i pętla 2 km – żółta. Podczas zawodów dla najmłodszych dzieci przygotowywane są również krótsze odcinki.

Trasy sportowe są ubijane ratrikiem, a specjalistycznym sprzętem wyściskane są 2 tory do techniki klasycznej i równoległe ślad do techniki dowolnej.

Trasy sportowe umiejscowione są w Krzywej – Banicy, w pobliżu gospodarstwa agroturystycznego Gościniec Banica. Służą one do treningów, doskonalenia techniki i przeprowadzania zawodów sportowych. Stowarzyszenie Rozwoju Sołectwa Krzywa od 5 lat jest organizatorem zawodów techniką klasyczną pod nazwą Puchar Pierwszego Śniegu. Są one tradycyjnie rozgrywane w ostatnią sobotę przed Świętami Bożego Narodzenia. Poza tym często organizuje tutaj imprezy gorlicki Ośrodek Sportu i Rekreacji.

II Piędziesiątka bez setki

Bibliografia

1. Oktawian Duda „Cmentarze I Wojny Światowej w Galicji Zachodniej” Wydawnictwo: Ośrodek Ochrony Zabytkowego Krajobrazu Narodowa Instytucja Kultury W-wa 1995
2. Przewodnik „Beskid Niski dla prawdziwego turysty” (praca zbiorowa) wydana przez Oficynę Wydawniczą REWASZ – Pruszków 1999
3. folder (mapa) – Śnieżne Trasy przez Lasy
4. www.sekowa.pl
5. www.sekowa.info
6. www.pierwszawojna.info
7. www.cotg.pttk.pl/bezpiecz/05_biedrzycki.pdf

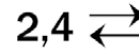
Punkt węzłowy

Trasy narciarstwa śladowego oznakowane

Odcinki dojścia pieszego

Odległości

Trasa sportowa

Szlaki piesze

Szlak LP im. J. Jaworeckiego

Drogi

Rzeki

Lasy

Zabudowania

Punkt widokowy

Parkingi

Baza noclegowa

Obiekty na Szlaku Architektury Drewnianej

Cmentarze I Wojny Światowej

Obiekt zabytkowy

Muzeum

pomniki

symboliczne drzwi

Świątynie drewniane

prawosławne

greckokatolickie

kościół

Świątynie murowane

prawosławne

greckokatolickie

kościół

kościół zabytkowy

świątynia dwóch współgospodarzy

Cmentarze

Cmentarze

Cmentarze

Cerkwiska

Kapliczki

Krzyże

ŚNIEŻNE TRASY PRZEZ LASY...

Stowarzyszenie Rozwoju

Sołectwa Krzywa

www.krzywa.w.of.pl

e-mail: stowarzyszenie.krzywa@wp.pl

Projekt zrealizowano przy wsparciu finansowym
Województwa Małopolskiego w ramach konkursu ofert
z turystyki pn. Małopolska Gościinna.

Małopolska

Wszelkie prawa zastrzeżone. Prawa autorskie posiada Stowarzyszenie Rozwoju Sołectwa Krzywa